

Indhold.

Lagtingets Medlemmer.	Side
I. Forslag til Strandingslov for Færøerne	1.
II. Forandring i Loven om Rigsdagsvalgene	9.
III. Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet	10.
IV. Forsøgsbruget i Kirkebø	12.
V. Fiskeri med Trawl	17.
VI. Forskellige Landboforhold	24.
VII. Skopen som særligt Sogn	36.
VIII. Deling af Vestmannaheims Jordemødderdistrikt	41.
IX. Andragende om Statstilskud til Lærerskolen	43.
X. Skole i Kalbak Sogn	46.
XI. Pension til Lærer H. D. Hansens Enke	48.
XII. Smiriles Fartplan	50.
XIII. Lægesagen	52.
XIV. Kirke paa Hestø	53.
XV. Sygehuset i Klaksvig	55.
XVI. Thorshavns Kirke	61.
XVII. De af Amtmanden ene afgjorte Sager	68.
XVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	70.
XIX. Andre Vedtagelser:	
1. Understøttelse til at besøge en norsk Landbrugsskole	80.
2. Rejsestipendium	80.
3. Forandring i Skydsloven	81.
4. Understøttelser til at besøge norske Skoler	81.
5. Forandring i Sportelreglementet	81.
6. Forandring i Skoleloven	81.
7. Det Hansenske Legats Renter	81.
8. Decision af Regnskaber	82.
9. Lagtingsberetning	82.
10. Valg af Revisorer for Færø Amts Sparckasse	82.

Tillæg I.

A. Love og Anordninger, udkomne mellem Lagtingssamlingerne 1897 og 1898	82.
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	82.

Tillæg II.

Beretning om den overordentlige Lagtingssamling	83.
---	-----

LØGTINGS- TIDINDI

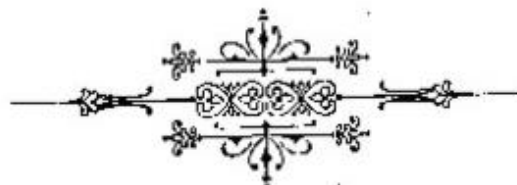
1898

BERETNING

OM

LAGTINGSSAMLINGEN

1898.

THORSHAVN.

TRYKT I FÆRØ AMTSTIDENDETS BOKTRYKKERI.

1900.

Føroya Landsbókasavn

Lagtinget aabnedes den 29de Juli.

Medlemmer.

Amtmand Christian Bærentsen.
Provst Jens Christian Evensen (R.).

* * *

For Norderøernes Præstegæld:
Sysselmand Clement Olsen,
Kongsbonde Simon Just Sørensen.

For Østerø Præstegæld:
Kongsbonde Christian Jacobsen,
Skolelærer Joen Poulsen,
Købmand Magnus Poulsen,
Skolelærer Ole Hansen Dahl.

For Nordstrøms Præstegæld:
Kongs- og Odelsbonde Ole Jacobsen,
Exam. jur. Søren Emil Müller.

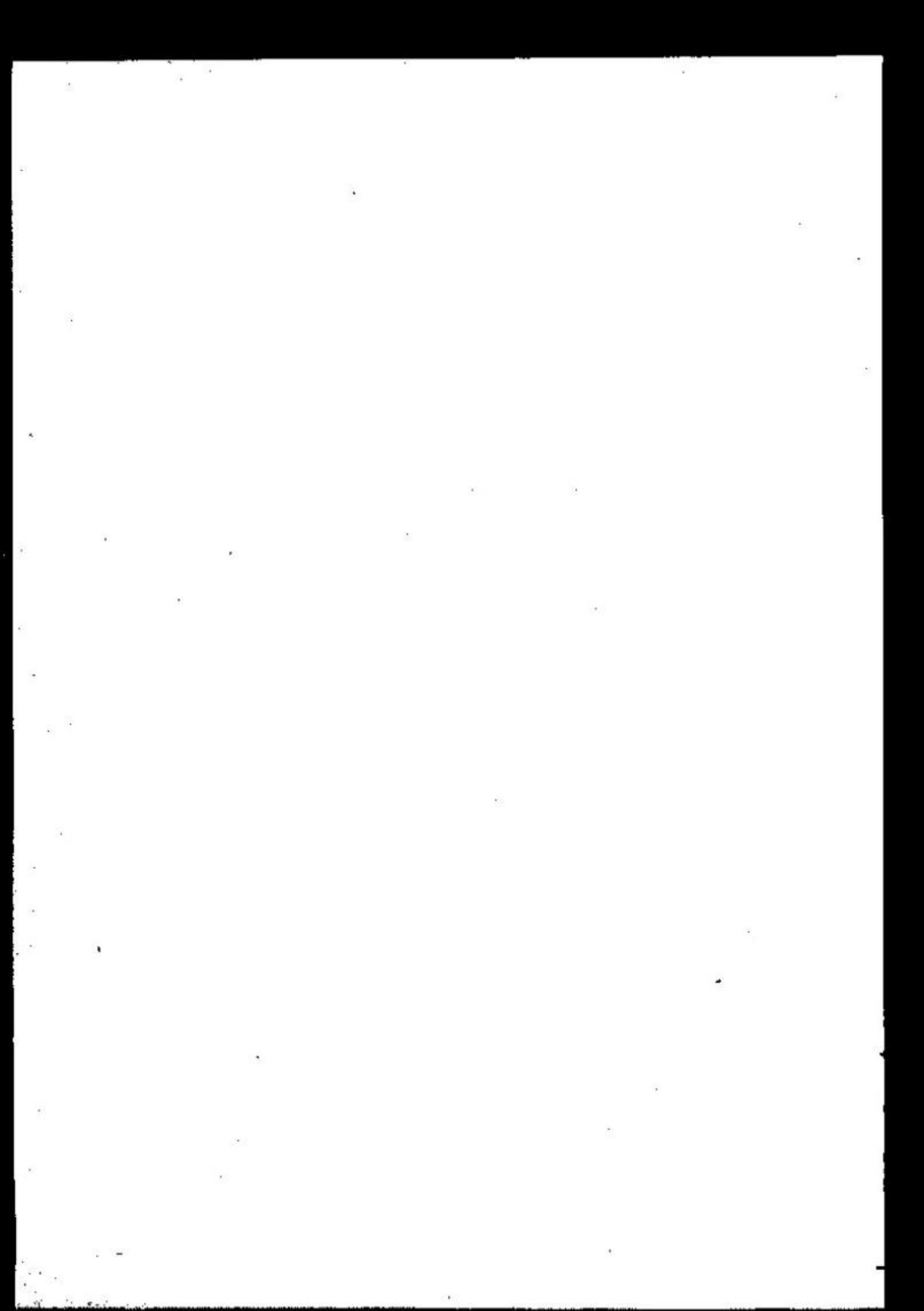
For Sydstrøms Præstegæld:
Købmand Enok Daniel Bærentsen,
Landbrugskonsulent Rasmus Christoffer Effersø,
Apoteker Olaf Finsen,
Maler Dinne Isaksen.

For Vaagø Præstegæld:
Odelsbonde Michel Danielsen,
Købmand Daniel Niclasen.

For Sandø Præstegæld:
Kongsbonde Johan Michael Hentze,
Tømmermand Johan Hendrik Poulsen.

For Suderø Præstegæld:
Sognepræst Fredrik Petersen,
Odelsbonde Johan Henrik Schrøter (Jespersen).

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Isaksen.

I. Udkast til Strandingslov for Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Forslag til Strandingslov for Færøerne enslydende med det Tinget i forrige Samling forelagte Udkast*).

Ved Sagens 1ste Behandling, den 4de August, vedtoges, efter Forslag af Olsen, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Bærentsen, Hentze, Olsen, J. Poulsen og Schrøter.

Den 30te August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Ved Lagtingssamlingens Begyndelse blev det i f. A. her i Tinget af Ministeriet forelagte Forslag til Strandingslov for Færøerne, hvis Behandling imidlertid af forskellige Aarsager ikke tilendebragtes, atter forelagt Tinget og overgivet undertegnede Udvalg til Betænkning.

Ved Forslagets Behandling har Udvalget tilladt sig at foreslaa nogle Ændringer til samme:

Afsnit I.

Til § 1 har man tilladt sig nedsaaende Ændring paa Grund af, at Landfogden med de forhaandenværende Kommunikationsforhold kun sjælden, navnlig ved Vintertid, kan komme til Stede ved

en Stranding saa betids, at han kan gøre de nødvendige Skridt til, hvorledes Bjærgningen skal foregaa; ja i mange Tilfælde vil han eller Fuldmægtig slot ikke kunne komme til Stede, før Bjærgningen er tilendebragt, undtagen naar Strandingen indtræffer i Thorshavns umiddelbare Nærhed. Desuden vil hans Rejse let komme til at koste saa meget, at alene den Udgift vil blive større end, hvad hele Strandingsmassen kan udbringes til, navnlig naar det f. Eks. er et tomt Skib, der inddriver og bliver Vrag paa et Sted, hvor der er stærk Brænding. Man kan heller ikke skønne andet end, at Sysselmanden i Reglen vil kunne forestaa Bjærgningen alene. Han kan nemlig ikke sammenlignes med en Strandfoged i Danmark. Sysselmanden udfører mange andre Forretninger, der ere mindst lige saa vanskelige, og maa derfor forudsættes at besidde den Dygtighed, som hertil udkræves, og navnlig at være i Besiddelse af langt større Lokal- og Personkendskab end Landfogden eller hans Fuldmægtig, om en saadan haves. Af disse Grunde har man ment, at det i hvert enkelt Tilfælde maa bero paa Landfogdens Skøn, om hans Tilstedekomst er nødvendig eller ej. Da Strandinger som Regel foregaa i daarligt Vejr, er det en yderligere Grund til at stille Landfogden noget mere fri, end der i Udkastet er foreslaaet. Sysselmanden bliver i de allerfleste Tilfælde nødt til at handle paa egen Haand ligesom hidtil, da Bjærgningen ikke kan udsættes.

Til § 2, 1ste Stykke. En Stranding kan lige saa vel opdages af Kvinder og

*) Se Beretningen for 1897, Side 15—18.

Børn, som af voksne Mænd, men derimod kan Kvinder eller Børn ikke, medmindre Sysselmanden er paa Stedet, gøre Anmeldelse til ham. Udvalget har derfor foreslaaet en Ændring i §'en saaledes, at Meldingen ogsaa kan ske til Skydsskafferen, der saa ved Skyds kan underrette Sysselmanden om Strandingen.

§ 2, 2det Stykke. De samme Grunde, som tale for Ændringen til § 1, have givet Anledning til de i dette Stykke foreslaaede Ændringer.

§ 2, 3dje Stykke. Det vil i de allerfleste Tilfælde overstige det bjærgedes Værdi, om Sysselmanden skal træffe særlige Foranstaltninger, f. Eks. ved at leje Folk, til at bringe et enkelt Stykke Vrag i Sikkerhed. Den største Del af det Vrag, der driver her ved Øerne, er mere eller mindre ormstukne Bjælker eller Planker, der kun repræsenterer en ringe Værdi. Det hænder ikke sjælden, at et Stykke Vrag, f. Eks. en Bjælke, bliver kastet op under Forbjærg, hvor det ikke kan bringes i Sikkerhed, ligesom det ofte er forbundet med uforholdsmæssigt Arbejde at bringe større Vragstykker i Land ved selve Bygderne. Udvalget har derfor anset det for at være navnlig i Statskassens Interesse, at den Slags Vraggods straks bortsælges af Sysselmanden.

§ 3 har ikke givet Anledning til nogen Ændring.

§ 4. Der er vel ikke megen Sandsynlighed for, at der som Regel vil blive oprettet Bjærgelav paa Færøerne ligesom i det øvrige Kongerige, men da det ikke er udelukket, at saadanne kunne ønskes oprettede, har Udvalget anset det rigtigst at genoptage det af Amtmanden i f. A. gjorte Forslag til en Tilføjelse til denne §, der danner Regler for Oprettelse af Bjærgelav.

Afsnit II.

Ved §§ 5—9 har Udvalget ikke fundet Anledning til nogen Bemærkning. Derimod har hele Udvalget været af den Mening, at det vilde være ønskeligt og heldigt, om 2det Stykke af § 10 kunde ændres noget. Imidlertid har Udvalget ikke været enig om en fælles Ændring af §'en.

Bærentsen, Hentze, Poulsen og Olsen tillade sig at foreslaa, at den samme Regel, som følges med Hensyn til de enkelte Vragstykker, der findes paa Søen, skal følges med de Stykker, der bjærges fra Land, hvorefter Landfogden kan overlade Bjærgerne saadanne, naar Værdien

ikke overstiger 10 Kr., kfr. § 13. Som Grund for dette Forslag skal anføres, at hvad der opdriver af løst Gods, Vrag eller Vragstykker, som ikke skønnes at hidrøre fra en i Nærheden af Øerne forefalden Stranding, er saa ubetydeligt og af saa ringe Værdi, at det i mange Tilfælde, hvis Bjærgningsarbejdet skulde blive betalt, ikke vilde kunne dække lidgisterne. Desuden er det gennemgaaende forbundet med lige saa stor Ulejlighed at bjærge et Stykke Vrag, der kastes om i Brændingen, som at optage og bjærge et ved Kysten flydende Vragstykke og bringe det i Land med Baad paa et for Bjærgning bekvemt Sted, ja selv om det kun skal bringes i Sikkerhed fra det Sted, hvor det er kastet ind paa Kysten, vil det ofte medføre et større Arbejde og Redskabsslid, end naar det er fundet ude paa Søen og bragt i Land med Baad.

Fra gammel Tid har det været almindelig Praksis, at Drivtømmer, hvorpaa intet Mandsværk har været synligt, saakaldte »Bondetræer«, have tilhørt Finderen eller Strandens Ejer eller Besidder, hvilket ogsaa har været Tilfældet med smaa Stykker Tømmer af under 1 Alens Længde. Man gaar derfor ud fra, at der fremdeles vil blive forholdt som hidtil med det i dette Stykke ommeldte Vraggods.

Mindretallet, Schrøter, kan ikke følge Flertallet paa dette Punkt og skal derfor foreslaa, at Bestemmelserne i § 13, 2det Stykke, om, at Landfogden kan overlade enkeltvis i Søen bjærgede Stykker Vraggods, hvis Værdi ikke overstiger 10 Kr., ændres derhen, at alt Smaatvrag af under 2 Kroners Værdi, hvad enten det bliver fundet paa Land eller Hav, for saa vidt Ejeren ikke findes, skal tilfalde Bjærgerne, men alt over den Værdi, fundet paa Havet, Statskassen. En saadan Bestemmelse vil komme i god Overensstemmelse med de Anskuelser, der have dannet sig hos den herværende Befolkning om Ejendomsretten til den Slags Vrag, da der har udviklet sig den Betragtningssmaade, at de bjærgede Planker fra Bjærgningsøjeblikket af nærmest tilhøre Finderen, hvorfor han og ingen anden i Reglen gør Bud paa det ved den afholdte Auktion, og det er ganske almindeligt, at en Planke, der er vurderet til 1 Kr., tilslaaes Finderen for 25 Øre; naar andre end Finderen byde paa den, anses det for Chikane. Den Indtægt, Statskassen har af de omhandlede Planker, er rent forsvindende og opvejer næppe det Arbejde, som paaføres Administrationen. Den foreslaaede Ordning vil medføre langt

mere Arbejde og Korrespondance mellem Landfogden og Sysselmanden om alle de Andragender, som ville fremkomme om at faa Vraggods i Henhold til bemeldte §, end at det kan erstattes af den Indtægt, Statskassen faar af disse Planker eller Brædder. Mindretallet finder, at det er heldigt, at Statskassen beholder de Indtægter, som den hidtil har haft af Stortvrag, naar Smaatvraget overlades Finderne eller Bjærgerne.

Som Følge af den til § 10 foreslaaede Ændring foreslaar Mindretallet, at § 13, 2det Stykke udgaar.

Afsnit III.

§§ 14—17 have ikke givet Anledning til nogen Bemærkning.

Som Følge af den til § 4 foreslaaede Tilføjelse maa der fastsættes Straffebestemmelser for Overtrædelse af de for Bjærgelavet oprettede og stadfæstede Vedtægter.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at vedtage følgende Ændringer og Tilføjelser i nærværende Udkast:

Afsnit I.

Hele Udvalget.

Til § 1.

Ordene i 3dje og 4de Linie »selv . . . kommer« udgaa. I Stedet sættes: »kommer«.

Til § 2, 1ste Stykke.

- a) Imellem Ordene i 6te Linie »Sysselmanden« og », for« indskydes: »eller Skydsskafferen, der saa uopholdelig har at sende Melding til Sysselmanden«.
- b) Efter »Sysselmanden« sættes Punktum; Resten af Stykket udgaar, og i Stedet sættes: »For denno Anmeldelse ydes en passende Godtgørelse, der bestemmes af Politiet.«.

Til § 2, 2det Stykke.

Efter Ordet »Landfogden« i 6te Linie sættes Punktum. Resten af Stykket udgaar, og i Stedet sættes: »Denne har derefter, hvis hans Tilstedeværelse ved Bjærgningen skønnes at være af Betydning og ikke forbunden med uforholdsmæssig Bekostning, enten selv eller ved Fuldmægtig, uopholdelig at begive sig til Strandingsstedet.«.

Til § 2, 3dje Stykke.

Ordene »uopholdelig . . . Sikkerhed« i 7de og 8de Linie udgaa; i Stedet sættes: »har

at drage Omsorg for, at det saa vidt muligt bringes i Sikkerhed. Er det inddrøvet paa et saadant Sted, at det ikke kan bringes i Sikkerhed der, og ikke uden Fare for at gaa tabt kan føres derfra, bortsælges det straks af Syssemanden ved offentlig Auktion.«

Til § 4.

Der tilføjes §'en et nyt Stykke, saalydende:

»Til Bjærgning af løst Gods. Vrag eller Vragstykker, der inddrive til Kysten, kan der oprettes Bjærgelav, naar derpaa andrages af et efter Amtmandens Skøn tilstrækkeligt Antal uberygtede arbejdsdygtige Mænd, der erklære sig villige til at indtræde i Lavet. Amtmanden afgør, efter indhentet Erklæring fra vedkommende kommunale Forstanderskab og Sysselmand samt fra Landfogden, hvor vidt der er tilstrækkelig Anledning til at oprette et Bjærgelav, ligesom ogsaa, hvor Grænserne bør drages for det enkelte Bjærgelavsdistrikt.

For saadant Bjærgelav skal der udsædigheds en Vedtægt, der skal indeholde Reglerne angaaende Adgangen til Bjærgelavet, Omgangen ved Udtagelse af Mandskab samt Bjærgelønnens Fordeling. Forslag til Vedtægten udarbejdes af Sysselmanden og henlægges, efter forudgaaet Bekendtgørelse ved Kirkestævne, i 14 Dage til almindeligt Eftersyn i de til det paa-gældende Bjærgelavsdistrikt hørende Bygder samt oplæses i hver af disse af Sysselmanden, i Thorshavn ved et af ham sammenkaldt Møde, paa Landet ved næste Grandestævne. Indsigelser imod Forslaget kunne fremsættes til Politiprotokollen ved Grandestævne samt i Løbet af 4 Uger efter denne fremsættes skriftlig til Sysselmanden. Vedtægten forelægges derefter Amtmanden til Stadfæstelse.

Bjærgelavet skal bestaa af een eller flere Forbjærgere, der vælges aarlig paa Grandestævne, for de under Hauge liggende Kysters Vedkommende af Haugernes Fjere og Besiddere efter Marketal, for andre Kysters Vedkommende af Bjærgelavets Medlemmer efter Stemmeflerhed. Sker der intet Valg paa Grandestævne, beskikker Sysselmanden Forbjærgere. I Bjærgelavet kan kun optages Mænd, der fyldestgøre de ovenfor angivne Betingelser, ligesom enhver i Distriktet bosat Mand, der er i Besiddelse af samme, har Ret til at optages i Lavet. Spørgsmaalet om, hvor vidt nogen er berettiget til at optages i Lavet eller har mistet nogen af de for Optagelsen foreskrevne Betingelser og dermed Retten til

at forblive i Lavet, afgøres i Tvivlstilfælde af Amtmanden.

Hvor Bjærgelav er oprettet, tilkommer og paahviler det Lavet at besørge al Bjærgning af løst Gods, Vrag eller Vragstykker, der inddrive paa de til Distriktet hørende Kyststrækninger. Det staar dog til enhver Tid Politiet aabent selv at foretage saadan Bjærgning.

Afsnit II.

Til § 10.

Af Flertallet (Bærentsen, Hentze, Poulsen og Olsen):

I Stedet for andet Stykke sættes følgende nye Stykke:

»Inddrevet løst Gods, Vrag eller Vrag-gods, hvis Værdi ikke overstiger 10 Kr., kan Landfogden overlade Bjærgerne, for saa vidt Ejeren ifølge § 9 ikke vil være at indkalde. For saa vidt ingen Ejer efter en ifølge § 9 udstedt Indkaldelse melder sig, bortselges saadant Gods af Sysselmanden paa hans aarlige Omrejser.»

Mindretallet (Schrøter) foreslaar følgende Affattelse af § 10, 2det Stykke:

»Løst Vrag eller Vragstykker, hvis enkelte Dele skønnes at have en Værdi af ikke over 2 Kr., skal, for saa vidt Ejeren ikke vil være at indkalde, tilfalde Bjærgerne, hvad enten det er fundet paa Havet eller inddrevet paa Kysten.»

Af samme.

Til § 13.

Andet Stykke udgaar.

Afsnit III.

Af hele Udvalget.

Efter § 18, 2det Stykke, 1ste Punktum, indskydes:

»For Overtrædelser af de for Bjærgelav stadfæstede Vedtægter kan der i disse fastsættes Straf af Bøder indtil 25 Kr., der tilfalde Stedets Fattigvæsen, eller Udelukkelse af Bjærgelavet.»

I Udvalget angaaende Strandingsloven,
Thorshavn den 30te August 1898.

C. Olsen,
Ordfører.

E. D. Bærentsen.

J. M. Hentze.

Joen Poulsen.

J. H. Schrøter.

Den 2den September foretoges Sagens 2den Behandling. Lovforslaget behandlede i følgende Afsnit: § 1, § 2, § 3, § 4, §§ 5—13, §§ 14—19. Derefter

overgik Sagen til 3dje Behandling, som foretoges den 6te Septembor.

Lovforslaget med de af Udvalget foreslaaede Ændringer behandlede og afstemtes i følgende Afsnit:

§ 1 med dertil stillet Ændring:

Ændringsforslaget vedtoges med 17 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges, ligeledes med 17 St. mod 0.

§ 2 med dertil stillede Ændringer:

De til 1ste, 2det og 3dje Stykke stillede Ændringsforslag vedtoges henholdsvis med 18 St. mod 0, 17 St. mod 0 og 15 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 17 St. mod 0.

§ 3 betragtedes som vedtagen uden Afstemning.

§ 4 med dertil foreslaaede Ændringer:

Ændringsforslaget vedtoges med 17 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 18 St. mod 0.

§§ 5—9 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

§§ 10—13 med dertil foreslaaede Ændringer:

Flertallets Ændringsforslag (ad § 10) sættes først under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0, hvorefter Mindretallets Ændringsforslag (ad §§ 10 og 13) betragtedes som bortfaldet. § 10 saaledes ændret vedtoges derpaa med 11 St. mod 0, medens §§ 11—13 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

§§ 14—19:

§§ 14—17 betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — Ændringsforslaget til § 18 vedtoges med 14 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges med 16 St. mod 0. — § 19 betragtedes som vedtagen uden Afstemning.

Derefter sættes Lovforslaget i dets Helhed under Forhandling og Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 19 Stemmer. Hentze var fraværende.

Det saaledes vedtagne Lovforslag er saalydende:

Forslag

61

Strandingslov for Færøerne.

I.

§ 1.

Ved Strandinger udøves den Politiet tilkommende Myndighed af Sysselmanden, indtil Landfogden kommer til Stede.

§ 2.

Naar Skib er strandet eller i Begreb med at strande eller fra Land ses paa anden Maade at være stød i Nød, hvorfra det ikke ved egen Hjælp kan redde sig, skal den, som bliver det var, hurtigst muligt derom underrette Sysselmanden eller Skydsskafferen, der saa uopholdelig har at sende Melding til Sysselmanden. For denne Anmeldelse ydes en passende Godtgørelse, der bestemmes af Politiet.

Saa snart Sysselmanden ved egen Iagttagelse eller efter Meddelelse har bragt i Erfaring, at et Skib er strandet eller udsat for at strande, skal han uopholdelig begive sig til Strandingsstedet samt snarest muligt sende Melding derom til Landfogden. Denne har derefter, hvis hans Tilstedeværelse ved Bjærgningen skønnes at være af Betydning og ikke forbunden med uforholdsmæssig Bekostning, enten selv eller ved Fuldmægtig uopholdelig at begive sig til Strandingsstedet.

Naar løst Gods, Vrag eller Vragstykker inddrive paa Forstranden, har Sysselmanden, saa snart han faar Kundskab derom, saa fremt det inddrevne skønnes at have en Værdi af over 2 Kroner, straks at gøre Indberetning til Landfogden, hvorhos han har at drage Omsorg for, at det saa vidt muligt i Sikkerhed. Er det inddrevet paa et saadant Sted, at det ikke kan bringes i Sikkerhed der og ikke uden Fare for at gaa tabt kan føres derfra, bortselges det straks af Sysselmanden ved offentlig Auktion. Landfogdens Tilstedekomst udfordres ikke, naar Værdien af det inddrevne Gods, der er Genstand for samlet Bjærgning, skønnes ikke at overstige 500 Kr.

§ 3.

Hvor det gælder at redde Menneskeliv, er enhver forpligtet til at yde den Bistand, som han kan yde uden Fare for Liv eller Helbred (almindelig borgerlig Straffelovs § 109), og til, mod Erstatning for den Skade, som derved sker, at afgive ethvert dertil tjenligt Redskab, samt til at tilstede fornøden Færdsel paa sin Grund.

Til skibbrudne kan Politiet forlange, at de omboende mod billig Betaling efter Bøne skulle afgive fornødent Husly samt yde Kost og Pleje, indtil, for Udlændinges Vedkommende, deres Forsørgelse kan overtages af Konsulen, henholdsvis Statskassen, hvor denne ved international Overenskomst er pligtig dertil, eller, for i Danmark hjemmehørende Sæfoks Vedkommende, Hjemsendelse kan ske efter Reglerne i Lov

om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1895 § 75.

Til de i § 2 omhandlede Meldinger er enhver pligtig mod Betaling at afgive de efter Politiets Skøn fornødne Befordringsmidler.

Endelig er enhver pligtig til ved Bjærgning mod Erstatning for derved forarsaget Skade at tilstede fornøden Adgang til og Benyttelse af sin Grund samt, for saa vidt det bjærgede Gods ikke uden Skade kan henligge under aaben Himmel, til dets Bevaring for Betaling at afgive Husrum, som han ikke selv benytter.

Størrelsen af de i denne Paragraf omhandlede Erstatninger og Betalinger fastsættes efter Billighed af Landfogden, med Forbehold af Ret til at paaanke hans Afgørelse for Amtmanden. De afholdes, ligesom den i § 2 omhandlede Godtgørelse, forlods af Strandingsmassen; findes der ingen saadan, afholdes de af Statskassen.

§ 4.

Politiet antager den fornødne Bistand til de Bjærgninger, der ledes af samme. Hvis Omkostningerne herved ikke dækkes af Bjærgningsmassen, udredes det manglende af Statskassen. Politiet er derhos berettiget til at fordræ, at Baade og Redskaber, som Bjereren ikke selv benytter, stilles til Raadighed ved Bjærgningen mod Erstatning, der fastsættes og udredes efter Reglerne i § 3, sidste Stykke.

Til Bjærgning af løst Gods, Vrag eller Vragstykker, der inddrive til Kysten, kan der oprettes Bjærgelav, naar derpaa andrages af et efter Amtmandens Skøn tilstrækkeligt Antal uberygtede arbejdsdygtige Mænd, der erklære sig villige til at indtræde i Lavet. Amtmanden afgør, efter indhentet Erklæring fra vedkommende kommunale Forstanderskab og Sysselmand samt fra Landfogden, hvor vidt der er tilstrækkelig Anledning til at oprette et Bjærgelav, ligesom ogsaa, hvor Grænserne bør drages for det enkelte Bjærgelavsdistrikt.

For saadant Bjærgelav skal der udfærdiges en Vedtægt, der skal indeholde Reglerne angaaende Adgangen til Bjærgelavet, Omgangen ved Udtagelse af Mandskab samt Bjærgelønnens Fordeling. Forslag til Vedtægten udarbejdes af Sysselmanden og henlægges, efter forudgaaet Bekendtgørelse ved Kirketæerne, i 14 Dage til almindeligt Eftersyn i de til det paa-gældende Bjærgelavsdistrikt hørende Bygder samt oplæses i hver af disse af Sysselmanden, i Thorshavn ved et af ham sammen-

kaldt Møde, paa Landet ved næste Grandestævne. Indsigelser imod Forslaget kunne fremsættes til Politiprotokollen ved Grandestævne samt i Løbet af 4 Uger efter denne fremsættes skriftlig til Sysselmanden. Vedtægten forelægges derefter Amtmanden til Stadfæstelse.

Bjærgelavet skal bestaa af een eller flere Forbjærgere, der vælges aarlig paa Grandestævne, for de under Haugen liggende Kysters Vedkommende af Haugernes Ejere og Besiddere efter Marketal. for andre Kysters Vedkommende af Bjærgelavets Medlemmer efter Stemmeflerhed. Sker der intet Valg paa Grandestævne, beskikker Sysselmanden Forbjærgere. I Bjærgelavet kan kun optages Mænd, der fyldestgøre de ovenfor angivne Betingelser, ligesom enhver i Distriktet bosat Mand, der er i Besiddelse af samme, har Ret til at optages i Lavet. Spørgsmaalet om, hvor vidt nogen er berettiget til at optages i Lavet eller har mistet nogen af de for Optagelsen foreskrevne Betingelser og dermed Retten til at forblive i Lavet, afgøres i Tvivlstilfælde af Amtmanden.

Hvor Bjærgelav er oprettet, tilkommer og paahviler det Lavet at besørge al Bjærgning af løst Gods, Vrag eller Vragstykker, der inddrive paa de til Distriktet hørende Kyststrækninger. Det staar dog til enhver Tid Politiet aabent selv at foretage saadan Bjærgning.

II.

§ 3.

Bistand maa ikke paanødes strandet Skib, og dette maa, saafremt levende Folk ses at være om Bord, bortset fra Tilfælde, hvor offentlige Myndigheder ere berettigede dertil, ikke bødes uden Tilladelse af den, som har Befalingen paa Skibet.

§ 6.

Indtil Politiet kan komme til Stede, skulle de tilstedeværende handle efter bedste Skøn og Evne for at yde Hjælp til de skibbrudne og ære, for saa vidt Bistand ikke afvises, berettigede til at iværksætte Bjærgning af Gods, hvorved dog stedse maa bruges en saadan Fremgangsmaade, at den ikke bliver Politiet, naar det indfinder sig, til Hinder i at undersøge Sagen og forvisse sig om, at intet er blevet forvansket.

§ 7.

Naar Skibets Fører eller den, der har Befalingen om Bord, modtager det Offentliges Bistand, der snarest muligt skal tilbydes, samt naar Indstranding sker af Skib

eller Gods, der ikke ledsages af nogen, som er bemyndiget til at træde i Ejersens Sted enten efter sin Stilling paa Skibet eller ifølge Befuldmægtigelse, har Politiet Ledelsen af Bjærgningen af strandet Skib og Gods. Dog har Politiet at raadføre sig med dem, der efter deres Stilling om Bord eller ifølge Befuldmægtigelse repræsentere Ejerne af Skib eller Gods, eller, hvor saadanne ikke findes, med Konsulen eller Vicekonsulen for den Stat, hvor Skibet er hjemmehørende, saafremt han er til Stede. I Tilfælde af Meningsulighed mellem foranførte Personer og Politiet afgør Landfogden foreløbig Sagen, som derpaa forelægges Amtmanden. Politiet skal, naar Skibets Nationalitet kendes, snarest muligt underrette nærmeste Konsul eller Vicekonsul om Strandingen.

Skipperen eller den, der godtgør at have fornøden Befuldmægtigelse fra Ejeren, kan til enhver Tid give Afkald paa det Offentliges Bistand og selv overtage den videre Ledelse af Bjærgningen mod at stille den efter Politiets Skøn fornødne Sikkerhed for de paaløbne Omkostninger og den allerede fortjente Bjærgeløn.

§ 8.

De nærmere Regler for Politiets Ledelse af Bjærgningsforetagender, for saa vidt de ikke indholdes i de efterfølgende Paragraffer af denne Lov, fastsættes ved Anordning, hvori ogsaa kan gives Politiet Paalæg om Underretning til andre Personer end de i § 7 nævnte.

§ 9.

Hvor Bjærgning sker af Skib eller Gods, og ingen er eller kan ventes snart at komme til Stede, som efter sin Stilling paa Skibet eller ifølge Befuldmægtigelse repræsenterer Skibets eller Godsets Ejere, skal der, naar Underretning ikke kan tilstilles Ejerne efter de foreliggende Oplysninger, og for saa vidt Godsets Værdi efter Fradrag af Omkostninger og passende Bjærgeløn skønnes at overstige 50 Kr., snarest muligt af Politiet udfærdiges en Bekendtgørelse, hvorved Ejerne indkaldes til inden 1 Aar at melde sig og godtgøre deres Ret. Denne Bekendtgørelse, der saa vidt muligt skal indeholde nøjagtig Angivelse af de strandede eller bjærgede Genstande og deres Mærker, skal, naar Ejersens Part af det bjærgede Gods antages at overstige 200 Kr., indrykkes 3 Gange i de til Optagelse af Proklamata bestemte Tidender, men ellers kun 1 Gang, hvorhos Landfogden, naar han finder, at det er An-

ledning dertil, tillige kan lade Bekendtgørelsen indrykke i en anden Avis.

§ 10.

Salg af det i § 9 omhandlede Gods maa kun ske ved Auktion med Billigelse af Amtmanden, der ogsaa har at godkende Auktionsbetingelserne. For saa vidt Godsets Beskaffenhed tilsteder det, og dets Opbevaring ikke vil medføre uforholdsmæssige Omkostninger, maa Salg ikke ske, før der er levnet Ejeren passende Tid til at melde sig og selv tage Bestemmelse.

Inddrevet Gods, Vrag eller Vraggoods, hvis Værdi ikke overstiger 10 Kr., kan Landfogden overlade Bjærgerne, for saa vidt Ejeren ifølge § 9 ikke vil være at indkalde. For saa vidt ingen Ejer efter en ifølge § 9 udstedt Indkaldelse melder sig, bortsælges saadant Gods af Sysselmanden paa hans aarlige Omrejser.

§ 11.

Melder Ejeren sig og godtgør sin Berettigelse som saadan, faar han udleveret det bjærgede eller, hvis det er solgt, Auktionsudbyttet med Fradrag af Omkostninger og af Bjærgeløn, for saa vidt dennes Størrelse er fastsat enten ved Overenskomst eller af Retten; er dette ikke Tilfældet, sker Udleveringen kun mod en af Politiet fastsat Sikkerhedsstillelse for Bjærgelønnen.

Spørgsmaalet om, hvor vidt den, der optræder med Paastand om Godsets Udlevering, er tilstrækkelig legitimeret, afgøres af Amtmanden. Er fuldt Bevis for Ejeren Paastand ikke tilvejebragt, men dog overvejende Sandsynlighed for Berettigelsen af hans Krav, kan Justitsministeriet efter Forhandling med Finansministeriet, naar den i Bekendtgørelsen fastsatte Frist er udløben, samtykke i, at Godset udleveres med Fradrag af Omkostninger og Bjærgeløn overensstemmende med Amtmandens Opgørelse (§ 12). Saadant Samtykke kan endog før Bekendtgørelsesfristens Udløb indrømmes mod behørig Sikkerhedsstillelse for Tilbagelevering i Tilfælde af, at bedre berettiget Krav maatte fremkomme.

Anerkendes den formentlige Ejers Krav ikke, kan Spørgsmaalet indbringes for Domstolene ved Søgmaal mod Finansministeren.

§ 12.

Melder Ejeren sig ikke inden Udløbet af den i Bekendtgørelsen satte Frist, tilfalder det bjærgede efter Fradrag af Omkostninger og Bjærgeløn Statskassen. Bjærgerne have Valget mellem som Bjærgeløn at faa udbetalt en Tredjedel af det ved

Godsets Salg indkomne Beløb med Fradrag af de Omkostninger, der ikke paahvile dem som en Del af selve Bjærgningsarbejdet, og at faa Bjærgelønnen fastsat efter Reglerne i Sølovens Kap. 9, i hvilket sidste Fald Amtmanden bliver at stævne paa det Offentliges Vegne.

Salget af Godset sker efter Reglerne i § 10, dog at det, saafremt Bjærgerne vælge i Bjærgeløn at faa udbetalt en Tredjedel, staar dem aabent at forlange, at deres Part udlægges dem in natura efter Takstation af uvillige af Retten paa deres Bekostning udmeldte Mænd, for saa vidt Landfogden finder, at en hertil sigtende Deling af det bjærgede Gods lader sig iværksætte, uden at dette derved taber i Værdi.

Omkostningernes Fordeling mellem Bjærgerne og det Offentlige afgøres af Amtmanden. Kunne Bjærgerne ikke enes om Bjærgelønnen Fordeling, forholdes efter Sølovens § 228.

§ 13.

Bjærgeres forulykket Skib eller Gods i aaben Sø, uden at der medfølger nogen, som lovligt repræsenterer Ejeren, skal Bjærgeren, saa snart han har bragt det bjærgede i Land eller i Havn paa Færøerne, straks gøre Anmeldelse derom til Politiet og overgive Godset til dette, hvorefter der forholdes overensstemmende med de ovenfor i dette Afsnit foreskrevne Regler, saaledes at det bjærgede med Fradrag af Omkostninger og Bjærgeløn, hvis ingen Ejer efter behørig Indkaldelse melder sig, tilfalder Statskassen. Den i § 12, Stykke 1, omhandlede Stævning bliver at rette mod Amtmanden.

Enkeltvis i Søen bjærgede Stykker Vraggoods, hvis Værdi efter Landfogdens Skøn ikke overstiger 10 Kroner, kan han overlade Bjærgeren. Er det bjærgede af større Værdi, har Finansministeriet som hidtil Ret til at overlade Bjærgerne det, naar Omstændighederne findes at tale derfor.

III.

§ 14.

Landfogden tilkommer der for Møde i Strandingstilfælde over $\frac{1}{4}$ Mil fra hans Bolig foruden fri Befordring mellem Strandingsstedet og Boligen i Dagpenge for det første Døgn, han maa være fraværende fra sit Hjem, eller Dele deraf 8 Kr., og derefter for hver 12 Timer eller derunder 4 Kr. Det samme gælder Sysselmændene, hvor disse optræde i Stedet for

Landfogden, dog at Dagpengene nedsættes til det halve. De paagældende Beløb afholdes, for saa vidt der foreligger en Strændingsmasse, af denne, og ellers af Statskassen.

§ 15.

Skor Bjærgningen ikke under Politiets Ledelse, er den, som forestaar Bjærgningen, ansvarlig for de Omkostninger, der i Medfør af denne Lovs §§ 3, 4 og 14 skulle afholdes af Strændingsmassen.

§ 16.

Justitsministeriet er berettiget til ved en Tarif at fastsætte Bjærgelønnen for bortdrevne Sømærker, tilhørende den danske eller fremmed Stat.

§ 17.

Med Hensyn til Optagelse af Skibe og andre Genstande, som findes ned sunkne paa Havets Bund, samt Opfiskning af Ankere m. m., har det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler.

§ 18.

Den, som i Strid med denne Lovs Bestemmelser egenmægtigt foretager Bjærgning af strandet Gods, straffes, for saa vidt højere Straf ikke er forskyldt efter den almindelige Lovgivning, med Fængsel (almindelig borgerlig Straffelovs § 25), eller under foruilldende Omstændigheder med Bøder fra 50 til 500 Kr.

For andre Overtrædelser af denne Lovs Bestemmelser anses den skyldige, for saa vidt højere Straf ikke er forskyldt efter den almindelige Lovgivning, med Bøder fra 20 til 200 Kr. For Overtrædelser af de for Bjærgolav stadfæstede Vedtægter kan der i disse fastsættes Straf af Bøder indtil 25 Kr., der tilfalde Stedets Fattigvæsen, eller Udelukkelse af Bjærgeløvet. Den, som ved Bjærgning, der sker under Politiets Ledelse, viser sig forsømmelig eller opsætsig, kan bortvises fra Bjærgningen med Berøvelse af sin Andel i Bjærgelønnen, og uvedkommende, som, efter at være bortviste af Politiet, findes paa Strændingsstedet, straffes med Bøder fra 10 til 50 Kr.

Sagerne behandles som offentlige Politisager.

§ 19.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Oktober 1899.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Ved Lagtingssamlingens Begyndelse blev det i Fjor behandlede Udkast til Strændingslov for Færøerne atter forelagt Tinget til Betænkning i Henhold til Justitsministeriets Skrivelse af 11te Maj d. A. og overgivet et Udvalg paa 5 Medlemmer til Betænkning.

Til Udkastets §§ 1 og 2 har Udvalget foreslaaet nogle Ændringer af praktiske Hensyn, medens der til § 4 er foreslaaet en Ændring af mere indgribende Art, idet den gaar ud paa, at man her ligesom i det øvrige Kongerige skal være berettiget til at danne Bjærgolav. Som Følge deraf er der foreslaaet en mindre Ændring i § 18, 2det Stykke, 1ste Punktum.

Ved Behandlingen af § 10 delte Udvalget sig i et Flertal paa 4 Medlemmer og et Mindretal paa 1 Medlem. Medens Flertallet foreslaar, at Vragstykker af mindst 10 Kroners Værdi, der bjærges fra Land, paa samme Maade som foreslaaet i § 13, 2det Stykke, for Vragstykker, der bjærges fra Søen, skulle kunne tilfalde Bjærgerne, foreslaar Mindretallet, at Stykker af indtil 2 Kroners Værdi, hvad enten de indbjærges fra Søen eller bjærges fra Land, skulle være Bjærgernes Ejendom. Ved Sagens 3dje Behandling bortfaldt Mindretallets Forslag, idet Flertallets Forslag vedtoges med 11 Stemmer.

Efter at Sagen har været underkastet 3 Behandlinger i Tinget, vedtoges den ved 3dje Behandling den 5te ds. enstemmig med 19 Stemmer, medens 1 Medlem var fraværende.

Under Henvisning til den vedlagte Betænkning tillader Tinget sig ærbødigst at anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtinget, den 10de September 1898.

C. Bærentsen.

C. Olsen,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

II. Forslag til Lov om Forandring i Lov angaaende Rigsdagsvalgene paa Færøerne af 29. December 1850 § 8.

Ved Lagtingets Aabning frem-
lagdes følgende Lovudkast:

Udkast til Lov

om

Forandring i Lov angaaende Rigs-
dagsvalgene paa Færøerne af 29de
December 1850 § 8.

I Stedet for Sysselmanden for Strømø
Syssel indtræder som Medlem af Valg-
forstanderskabet for Sydstrømø Præstegæld
et af Thorshavns Borgerrepræsentation
valgt Medlem af bemeldte Repræsentation.

Bemærkninger til foranstaaende Udkast.

Da Sysselmanden for Strømø Syssel,
som hidtil har haft Bopæl i Thorshavn,
ifølge en af Justitsministeriet truffen Be-
stemmelse fra den 1ste Oktober 1898 skal
tage Bopæl i Vestmanhavn, maa man anse
det for rettest, at han fritages for det ham
i Henhold til Lov angaaende Rigsdags-
valgene paa Færøerne af 29de December
1850 § 8 paahvilende Hverv som Medlem
af Valgforstanderskabet for Sydstrømø
Præstegæld, et Hverv, han ikke vedblivende
vilde kunne udføre uden i den Anledning
hvert Aar at maatte foretage adskillige
Rejser til Thorshavn. For eventuelle Af-
stemningers Skyld vil det være heldigst,
at Valgforstanderskabet ogsaa fremtidig
bestaar af et ulige Antal Medlemmer, og
man har da ment, at Sysselmanden passende
kunde erstattes med en af Thorshavns
Borgerrepræsentation blandt dens Med-
lemmer valgt Mand.

Ved Sagens 1ste Behandling, den
2den August, vedtoges, efter Forslag af
Petersen, at nedsætte et særligt Udvalg
paa 3 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes
næste Dag: Effersø, Finsen og Petersen.

Den 5te August fremlagdes saa-
lydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er blevet
nedsat i Anledning af et Tinget af Justits-
ministeriet forelagt Udkast til Lov om
Forandring i Lov angaaende Rigsdags-
valgene paa Færøerne af 29de December
1850 § 8, kan ganske slutte sig til det i
Bemærkningerne til nævnte Udkast udtalte
med Hensyn til Ønskeligheden af, at Syssel-
manden for Strømø Syssel fritages for at
være Medlem af Valgforstanderskabet for
Sydstrømø Præstegæld, efter at han har
taget Bopæl i Vestmanhavn, ligesom man
ogsaa maa finde den Ordning hensigts-
mæssig, at han i nævnte Valgforstander-
skab erstattes af et af Thorshavns Borger-
repræsentation af dennes egen Midte valgt
Medlem, og man skal derfor tillade sig at
anbefale Tinget

at vedtage Lovudkastet uforandret.

I Udvalget angaaende Udkast til Lov
om Forandring i Lov angaaende
Rigsdagsvalgene paa Færøerne af
29de December 1850 § 8, Thorshavn
den 5te August 1898.

Fr. Petersen, R. C. Effersø.
Ordfører, Finsen.

Den 9de August foretoges Sagens
2den Behandling. Efter stedfunden
Diskussion overgik Sagen til 3dje Be-
handling.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 12te August, sættes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 St.

Næste Dag (13de August) oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Det høje Ministerium har anmodet om Lagtingets Betænkning over Udkast til Lov om Forandring i Lov angaaende Rigsdagsvalgene paa Færøerne af 29de December 1850 § 8.

Det i den Anledning af Lagtinget nedsatte Udvalg har i Tilslutning til de nævnte Udkast ledsagende Bemærkninger foreslaaet Tinget at vedtage Lovudkastet uden

nogen Ændring, hvorefter Tinget i Gaar ved Sagens 3dje Behandling enstemmig med 20 Stemmer har vedtaget Udkastet uforandret.

I Henhold til det anførte skal man tillade sig at anbefale, at nævnte Udkast ved det høje Ministeriums Forsorg maa blive til Lov.

Lagtinget, den 13de August 1898.

C. Bærentsen.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Joan Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

III. Spørgsmaal om Udvidelse til Færøerne af Lov om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m. af 18. December 1897.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saalydende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

København, den 20de Januar 1898.

Ved hoslægt at fremsende et Antal Eksemplarer af den under 18de f. M. emanerede Lov om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m., skulde man, med Hensyn til den Regeringen ved sammes § 8 meddelte Bemyndigelse til ved kgl. Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særegne Forhold findes hensigtsmæssige, herved have Hr.

Amtmanden anmodet om fra det til Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om, hvilke Ændringer eller Modifikationer der efter Tingets Skøn maatte være Anledning til at foretage i bemeldte Lov ved sammes Udvidelse til Færøerne.

Rump.

Rentzmann.

Til

Amtmanden over Færøerne.

* * *

Med Skrivelsen fulgte følgende af Amtet fra Sørenskriveren indhøntede Erklæring:

Færøernes Sørenskriveri.

Thorshavn, den 23de Maj 1898.

I Anledning af Amtets Skrivelse af 10de dennes, hvori begæres min Erklæring med Hensyn til de Ændringer, som der maatte være Anledning til at foretage i den under 18de December f. A. udstedte Lov om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m., forinden den sættes i Kraft paa Færøerne, — skal jeg tjenstligst ytre, at Loven formentlig vil kunne sættes i Kraft her i ganske den samme Skikkelse, hvori den er udstedt for det øvrige Kongerige.

T. E. Bang.

Til

Færø Amt.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 5te August, vedtoges, efter Forslag af Formanden, at nedsætte et særligt Udvalg paa 3 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Müller, Olsen og Petersen.

Den 17de August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er blevet nedsat i Anledning af en Lagtinget forelagt, til Amtmanden stilet Skrivelse, hvori Justitsministeriet anmoder om en Udtalelse af Lagtinget om, hvilke Ændringer eller Modifikationer der maatte være Anledning til at foretage i den under 18de Decbr. f. A. emanerede Lov om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m., inden den ved kgl. Anordning sættes i Kraft paa Færøerne.

Nævnte Skrivelse er bilagt med en fra Sørenskriveren i Sagen indhentet Erklæring.

Udvalget er ved at gennemgaa den heromhandlede Lov ligesom Sørenskriveren kommet til det Resultat, at Loven ikke paa noget Punkt trænger til Ændring for at kunne bringes i Anvendelse paa Færøerne, og man skal derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget anbefaler, at Lov af 18de December 1897 om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m. uforandret sættes i Kraft paa Færøerne.

I Udvalget angaaende Ikraftsættelse af Lov om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet, Lagtinget den 15de August 1898.

Fr. Petersen,

C. Olsen.

Ordfører.

E. Müller.

Den 19de August foretoges Sagens 2den Behandling. Efter stedfunden Diskussion overgik Sagen til 3dje Behandling, som foretoges den 24de August. Udvalgets Forslag sættes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 19 Stemmer. Chr. Jacobsen var fraværende.

Den 7de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Ved at fremsende et Antal Eksemplarer af den under 18de December f. A. emanerede Lov om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m., har det høje Ministerium ved meget ærede Skrivelse af 20de Januar d. A. anmodet om Lagtingets Udtalelse om, hvilke Ændringer eller Modifikationer der efter Tingets Skøn maatte være Anledning til at foretage i bemeldte Lov ved sammes Udvidelse til Færøerne.

Det i Sagen nedsatte Udvalg kom ved at gennemgaa Loven til det Resultat, at den uden nogen Ændring vilde kunne bringes i Anvendelse paa Færøerne.

Ved Sagens 3dje Behandling den 25de f. M. udtalte et af Tingets Medlemmer den Formening, at da der paa Færøerne efter Sportel-Reglement af 30te Marts 1836 er lægges andre Retsgebyrer end de i det øvrige Kongerige almindelige, vilde der muligvis ske en Forandring i dette Forhold, ifald de i Lovens § 6 anførte Ord almindelig Inkaminationsafgift bibeholdtes.

Der blev dog ikke fremsat noget Ændringsforslag i den Anledning, idet man

indskrænkede sig til at udtale det Ønske, at det høje Ministerium, for saa vidt denne Opfattelse maatte erkendes at være rigtig, gunstigst vilde foretage den i saa Henseende fornødne Omskrivning, hvorefter Tinget enstemmig med 19 Stemmer, idet et Medlem var fraværende, vedtog Udvalgets Forslag saalydende:

Lagtinget anbefaler, at Lov af 18de December 1897 om Retternes Medvirksomhed til Optagelse af Bevis i Udlandet

m. m. uforandret sættes i Kraft paa Færøerne.

Færøernes Lagting, den 7de September 1898.

C. Bærentsen.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

IV. Sagen angaaende Forsøgsbruget i Kirkebo.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

København, den 5te Juli 1898.

Ved at tilhagesende de med Hr. Amtmandens Skrivelser af 27de Oktober f. A. og 26de Maj d. A. hertil indsendte Indberetninger med Bilag fra den Komité, hvem det er overdraget at føre Tilsyn med den paa Fæstegaarden Kirkebo paa Færøerne etablerede Forsøgsdrift, skal man under Vedlæggelse af en i den Anledning fra det kongelige danske Landhusholdningsselskab indhentet Erklæring med Bilag, samt idet man ligeledes lader den med Deres Skrivelse af 4de Maj d. A. indsendte Skrivelse fra Forsøgsbrugets Læder, Kongsbonde J. Patursson, medfølge*), anmode Dem om at ville indhente Lagtingets Betænkning over, hvorvidt og i bekræftende Fald i hvilket Omfang og under hvilke

Former der efter de siden Forsøgsdriftens Paabegyndelse indvundne Erfaringer skønnes at være Anledning til at søge udvirket Statstilskud til en Fortsættelse af samme.

Med Lagtingets Erklæring forventes det indesluttede tilbagesendt hertil, ledsaget af Deres egne Ytringer i Sagen.

P. M. V.
A. Dybdal.

K. Hammerich,
Fm.

Til
Amtmanden over Færø Amt.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 3dje August, vedtoges, efter Forslag af Schrøter, at nedsætte et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgets næste Dag: Effersø, O. Jacobsen, C. Jacobsen, Müller og Schrøter.

*) Samtlige disse Skrivelser, Indberetninger og Erklæringer udelades her af Hensyn til Pladsen.

Den 5te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i ovennævnte af Justitsministeriet Lagtinget forelagte Sag, skal i den Anledning tillade sig at bemærke:

For 6 Aar siden stod det nye Jordbrug i Kirkebø paa saa svage Fødder, at det er Udvalgets Mening, at hvis ikke Staten den Gang var traadt hjælpende til, var det gaaet over Styr og den gamle Dyrkningsmaade atter optaget. Dette vilde tjene som et afskrækkende Eksempel og for lange Tider afholde andre fra at anstille lignende Forsøg. Ved det rundelige Tilskud, som Staten i de forløbne Aar har ydet, maa Foretagendet nu anses for sikret og bør kunne staa paa sine egne Ben. At Lederen, J. Patursson, foruden de tidligere Redskaber, har anskaffet sig en Slaamaskine og en Hesterive samt har ladet opføre en tidssvarende Stald- og Ladebygning, vil yderligere sikre det, saa det er Udvalgets Overbevisning, at den nye Driftsmaade, navnlig at bearbejde Jorden ved Hjælp af dyrisk Kraft, fremtidig vil vedblive i Kirkebø, hvad enten Staten støtter den eller ikke.

Forsøgsbruget og den i Forbindelse dermed drevne mindre Læreanstalt har i de forløbne Aar kun faaet meget ringe Tilslutning. Elevantalet har været yderst ringe, idet kun 3 Elever have gennemgaaet det 2-aarige Kursus, og af disse er ikkun den ene forblevet paa Færøerne, medens de 2 andre ere rejste til Norge for yderligere at uddanne sig der, men da de hverken ere Fæstearvinger eller paa anden Maade knyttede til noget Jordbrug her, er det meget tvivlsomt, om de efter endt Uddannelse ville vende tilbage til Færøerne. Foruden 2 Elever, som ere komne til Gaarden i sidste Efteraar, have 3 Elever opholdt sig der i kortere Tid for at lære praktisk Jordbrug. I Kursus paa 3 Maaneder ere endvidere 4 Mejersker oplærte. Udvalget maa være enig med, hvad Kontrolkomiteen i sine Indberetninger oftere udtaler, at det Forsøgsgaardens i øvrigt navnlig har lidt under, er Mangel paa Arbejdskraft.

I de senere Aar er der udenfor Kirkebø gjort Forsøg paa at pleje paa Præstegaarden i Sand og 5 Bøndergaarde i Strøms, nemlig 1 i Kalbak, 1 i Kollefjord, 1 i Lejnum, 1 i Kvivig og 1 i Vestmanhavn; paa de 4 af dem med Assistance af

en ung Mand, Andreas Niclasen, der har beskæftiget sig med Jordbruget i Kirkebø i 8 Aar og kom derfra kort efter, at Staten traadte støttende til Forsøgsbruget. Brugen af Vogn er paabegyndt i Thorshavn, Kalbak, Sand og Tveraa.

Under disse Omstændigheder kan Udvalget ikke for Tiden tilraade at gaa ind paa J. Paturssons Forslag om at oprette en Landbrugsskole med flere Lærere hverken i Kirkebø eller andetsteds paa Færøerne; en Læreanstalt, der hovedsagelig gik ud paa at bibringe teoretisk Undervisning, vilde for nærværende Tid endnu mindre kunne vente Tilslutning af Elever, end Tilfældet har været ved Forsøgsbruget i Kirkebø. Først naar Jordens Bearbejdelse ved dyrisk Kraft har vundet Indgang i langt videre Omfang end nu rundt omkring paa Øerne, vil Tidspunktet dertil være kommet.

Ifølge Lagtingets Indstilling til Justitsministeriet vedrørende Forsøgsgaarden i 1892 var Tingets Standpunkt den Gang, at Foretagendet skulde blive ved at prøve sig frem og saaledes udvikle sig til med Tiden at blive et fuldstændigt Mønsterbrug samt efter de omhandlede 6 Aars Forløb kunne bære sig selv enten helt eller maaske med et mindre Tilskud af offentlige Midler — jfr. den trykte Beretning Side 29. — Paa samme Standpunkt har Udvalget stillet sig. Det maa være fuldstændig enig i, hvad Hr. Amtmanden har omtalt i Skrivelse af 10de Januar d. A. til Kontrolkomiteen, at der vilde kunne indvindes efter Omstændighederne bedre Resultater, hvis Vægten i højere Grad blev lagt paa praktisk Indøvelse af rationel Driftsmetode, og den teoretiske Undervisning indskrænkedes Det kan, saaledes som Forholdene i hvert Fald for Tiden ere, vistnok ikke ventes, at ret mange ville have Forstaaelsen af, at det vil kunne lønne sig at gennemgaa et 2-aarigt Landbrugskursus, medens der derimod formentlig vil være adskillig mere Sandsynlighed for, at ikke faa ville ønske igennem kortere Tids Undervisning at faa noget mere Indblik i nyere Driftsmaader. For at faa Tilgang af Elever, bør Undervisningstiden indskrænkes til 4 à 12 Maaneder, efter Elevernes eget Valg. Udvalget har konfereret med J. Patursson om Sagen, men har ikke kunnet komme til nogen Overenskomst med ham. Vi have tilbudt ham at ville anbefale, at der af offentlige Midler tilstaaes ham i 3 Aar, fra førstkommande 1ste April at regne, et Vederlag af 20 Kr. maanedlig i de første 3 Maaneder, henholdsvis 15, 10

og 5 Kroner maanedlig i de følgende 3 Kvartaler for hver mandlig Elev for at give dem Undervisning i praktisk Jordbrug og 15 Kr. maanedlig i 3 Maaneder for at give kvindelige Elever Undervisning i Mejeri, dog at Tilskudet ikke maatte overstige 750 Kr. aarlig, men uagtet dette efter Omstændighederne maa anses for en rundelig Betaling, som Hr. Patursson maatte have Fordel af, har han dog i Følge 2de vedlagte Skrivelser fra ham til Udvalget ikke villet modtage det.

Under disse Omstændigheder maa Udvalget tilraade, at man ved dette Finansaars Udløb, i ethvert Fald foreløbig, standser med Tilskud af offentlige Midler til Forsøgsgaarden, saa at J. Patursson paa den ene Side kan faa fri Hænder og ikke føle sig bunden af nogen Forpligtelse og paa den anden Side ikke stoler paa, at hans Bedrift bliver opretholdt med Tilskud af Statskassen.

Det vægtigste Argument, der anføres imod den nye Driftsmaade, er: »ja, det er ingen Sag for Bonden i Kirkebø, der faar saa mange Tusind Kroner af Statskassen, at kunne staa sig, men lad os se, hvorledes han og andre klare sig, naar de skulle stole paa sig selv.« Da Forsøgsgaarden i Kirkebø efter at have erholdt saa rundeligt Tilskud af Statskassen forhaabentlig vil kunne, og i ethvert Fald bør kunne, drives med Fordel, ville disse Udtalelser ved Tilskudets Ophør forstumme.

Udvalget maa anse det for hensigtsmæssigt for Kirkebøgaardens fremtidige Drift, om der paa en eller anden Maade kan træffes en Ordning, hvorved den Syssemandsembedet tillagte $\frac{1}{3}$ af Indmarken i Kirkebø, der delvis ligger blandet med den øvrige Bø, kan henlægges til J. Paturssons Fæste; dog kan medunder tegnede O. Jacobsen kun tiltræde denne Bemærkning under den Forudsætning, at Syssemandsembedet faar fuld Erstatning dels i Indmarken uti å Bø og dels i Kirkebøhaugen.

Uagtet den nye Driftsmaade ved det i Kirkebø givne Eksempel med Tiden vil blive efterfulgt af andre, saa maa dog Udvalget, for at dette bedre og hurtigere kan finde Sted, anse det for formaalstjenligt, at der med offentlig Støtte sendes en dertil kyndig Mand omkring i Bygderne for at lære Folk at dræne, pløje og harve Jorden, slaa Græs med de store Leer, vænne Heste til at trække og lignende. Udvalget har i den Anledning underhandlet med fornævnte Andreas Niclasen af Thorshavn, der, efter de Oplysninger, som vi have indhentet om

ham, maa anses skikket dertil, i ethvert Fald til man kan faa en bedre. Denne har ifølge vedlagte Tilsagn erklæret sig villig dertil. Vi have tænkt os, at de, der ønske Undervisning ved ham, skulle indgive Andragende desangaaende til Amtmanden. Hvis der bliver flere, der samtidig ønske den omhandlede Undervisning, vil Amtmanden efter Omstændighederne træffe Valget imellem dem. Bedst vilde det være, om der i en Bygd, for saa vidt der havdes tilstrækkelige Redskaber, vare 2 eller 3, der samtidig ønskede at lære. Eleverne maatte da give ham fri Kost i den Tid, han opholdt sig i den paagældende Bygd i det nævnte Øjemed, og Landbrugskonsulenten bør da af og til have Øje med Resultatet af Undervisningen.

Endvidere maa Udvalget anse det for gavnligt, om man kunde faa Midler til at støtte Folk, der lægge sig efter den nye Driftsmaade, og at Tinget for at opnaa de tvende nævnte Formaal gennemførte bør søge at faa et Tilskud af Statskassen paa 750 Kroner aarlig i 3 Aar, samt selv for samme Tidsrum yde et Tilskud af Amtsrepartitionsfonden paa 250 Kr. aarlig.

Det kongelige Danske Landhusholdningsselskab har i Skrivelse af 15de Maj d. A. til Justitsministeriet henvendt Opmærksomheden paa det ønskelige i, at Inspektør Feilberg aflægger et længere Besøg paa Færøerne for at gøre sine meget indgaaende Kundskaber og Erfaring frugtbare for det færøske Landbrug. Udvalget skal fuldt ud tiltræde denne Tank og føler sig overbevist om, at en saadan Mand efter endt Rejse vilde kunne fremkomme med gode Raad og Planer for det færøske Jordbrugs Ophjælpning.

Det bemærkes, at det ene Medlem, C. Jacobsen, paa Grund af Sygdomsforfald har været forhindret i at deltage i Udvalgets Arbejde.

Udvalget tillader sig i Henhold til det anførte at foreslaa til Tingets Vedtagelse: Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om:

1. at samme gunstigst vil søge at udvirke, at der af Statskassen bliver bevilget et Beløb paa 750 Kr. aarlig i 3 Aar til Landbrugets Fremme paa Færøerne, imod at der tilskydes et Beløb paa 250 Kr. aarlig i samme Tidsrum af Færø Amts Repartitionsfond, og at der, naar der fremkommer Begæring derom fra en eller flere Bygder, mod Betaling af disse Midler udsendes en dertil skikket Mand for at give unge Mennesker og Landmænd Undervis-

ning i praktisk Jordbrug, dog at Eleverne give ham fri Kost og Logi i den Tid, han i det nævnte Øjemed opholder sig i den paagældende Bygd.

2. At det Beløb, som i hvert enkelt Aar maatte blive tilovers fra det i Post i omhandlede Øjemed, maa blive stillet til Lagtingets Disposition for dermed at støtte Landmænd, som beskæftige sig med forbedret Landbrug, særlig den nye Driftsmaade.
3. At samme vil foranledige, at Inspektør Feilberg aflægge et længere Besøg paa Færøerne for at sætte sig ind i det herværende Landbrug og derefter fremkomme med Raad eller Planer til dets Ophjælpning.

I Udvalget om Forsøgsgaarden i Kirkebø, Thorshavn den 30de September 1898.

J. H. Schrøter, R. C. Effersø.
Ordfører.

O. Jacobsen. C. Jacobsen.
E. Müller.

Den 7de September foretoges Sagens 2den Behandling. Efter stedfunden Diskussion overgik Sagen til 3dje Behandling.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremkom følgende Ændringsforslag og Underændringsforslag:

A. Fra Joen Poulsen:

I Stedet for Udvalgets Forslag 1—3 sættes:

1. Tinget anbefaler, at der vedblivende, saa vidt muligt, her paa Øerne oprettholdes et Forsøgsbrug og en Lærestalt, hvor unge Mennesker kunne faa Undervisning i praktiske Landbrugsarbejder. Kreaturers Røgt og Pleje m. v., og andrager om, at Ministeriet vil foranledige, at Inspektør Feilberg kommer herop for ved et længere Ophold at sættes i Stand til at fremkomme med Forslag til en nærmere Ordning af de nævnte Forhold.
2. For saa vidt der skulde stille sig Hindringer i Vejen for fremdeles at benytte Fæstegaarden Kirkebø i det omhandlede Øjemed, anmodes Ministeriet om at have sin Opmærksomhed henvendt paa ved passende Læjlighed

at faa en anden Gaard henlagt til dette Brug.

3. Indtil den ovennævnte Lærestalt kan træde i Virksomhed, andrages om, at et Beløb af 750 Kr. foreløbig, dog ikke ud over 3 Aar, stilles til Tingets Raadighed for sammen med 250 Kr. af Færø Amts Repartitionsfond at uddeles dels som Gødtgørelse til Personer, der ville lave Folk Brugen af nye Redskaber (Plov, Harve, Vogn o. s. v.) og dels som Opmuntringer til mere fremmelige færøske jordbrugere, saaledes at $\frac{3}{4}$ af hver enkelt Portion udredes af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Amtsrepartitionsfonden.

B. Fra Hentze og J. H. Poulsen:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1. Lagtinget finder i alt Fald for Tiden ikke Anledning til at anbefale, at der søges udvirket Statstilskud til en Forsættelse af Forsøgsdriften paa Fæstegaarden Kirkebø.
2. Tinget anmoder Justitsministeriet om at foranledige, at det — efter Erhvervelsen af den fornødne Bevilling paa Finansloven — overdrages en i praktisk Landbrug og i Landbrugsundervisning kyndig Mand under et længere Besøg paa Færøerne at undersøge det herværende Landbrug og derefter fremkomme med Forslag til dets Ophjælpning. Dette Forslag forelægges om muligt det i 1899 sammentrædende Lagting.

C. Fra Schrøter og Effersø:

1. Lagtinget svarer Justitsministeriet, at det i alt Fald for Tiden, ikke kan tilraade, at der udover dette Finansiars Udløb ydes Tilskud af Statskassen til Forsøgsbruget og den i Forbindelse med samme værende mindre Lærestalt i Kirkebø.
2. Tinget anmoder Justitsministeriet om at foranledige, at det efter Erhvervelsen af den fornødne Bevilling paa Finansloven overdrages Inspektør Feilberg eller en anden i praktisk Landbrug kyndig Mand under et længere Besøg paa Færøerne at undersøge det herværende Landbrug og derefter fremkomme med Forslag til dets Ophjælpning.

3. Tinget anmoder Justitsministeriet om gunstigt at søge udvirket, at der af Statskassen bliver bevilget et Beløb paa 750 Kr. aarlig i 3 Aar og stillet til Lagtingets Raadighed for sammen med 250 Kr. aarlig af Færø Amts Repartitionsfond at anvendes med 1000 Kr. aarlig dels til Godtgørelse til dertil skikkede Personer, som ville lære Folk Brugen af nye Redskaber (Plov, Harve, Vogn o. s. v.), dels ved Uddelelse af Præmier og paa anden Maade at fremme følgende Formaal: Pløjning, Harvning og Dræning af Jorden, Indførelse af Køreveje, Centrifugering af Mælk, Tilberedning af Surhø, en forbedret Iløbjærtnings- og Korntørningsmetode, Hesteavlens og Kvægavlens Forbedring, Faareavlens Forbedring, navnlig ved Vask af Faarene, Vinterfodring og Faarehuse, forbedrede Staldindretninger og forbedret Gødningsbehandling.

D. Fra Hentze og J. H. Poulsen
(Underændringsforslag til B):

Ordene i Post 2: forelægges om muligt ændres til: ønskes om muligt forelagt.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 9de September, tog Udvalget sit Forslag tilbage til Fordel for Ændringsforslag B. — Underændringsforslaget (D) sattes først under Afstemning og vedtoges med 10 St. mod 0; Ændringsforslag B saaledes ændret sattes punkvis under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0, hvorefter Punkterne 1 og 2 saavel i A som C betragtedes som bortfaldne. — A, 3, sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0, hvorefter C, 3, betragtedes som bortfaldet. — Sagen i dens Helhed, saaledes som de enkelte Punkter nu vare vedtagne, sattes derpaa samlet under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: 14 stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Finsen, Effersø, O. Jacobsen, Danielsen, Niclasen, Børentsen, Chr. Jacobsen, J. H. Poulsen, Hentze, Müller, Sørensen, Olsen, Schrøter og Dahl; **nej** stemte: Formanden; — M. Poulsen stemte ikke, Petersen var fraværende, og var Sagen saaledes vedtagen med 17 Stemmer mod 1.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Til
Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 5te Juli d. A. til Amtmanden over Færøerne vedrørende den paa Fæstegaarden Kirkebø etablerede Forsøgsdrift har det høje Ministerium begæret Lagtingets Betænkning over, hvor vidt og i bekræftende Fald i hvilket Omfang og under hvilke Former der efter de siden Forsøgsdriftens Paabegyndelse indvundne Erfaringer skønnes at være Anledning til at søge udvirket Statstilskud til en Fortsættelse af samme.

Efter at Sagen havde været til foreløbig Behandling, afgav vedkommende Udvalg under 3dje d. M. sin Betænkning, hvorefter Sagen undergik 2 Behandlinger i Tinget. Ved 3dje Behandling, der foretoges den 9de ds., blev et af Lagtingsmændene Johan H. Poulsen og Hentze stillet Ændringsforslag saavel som Post 3 af et af Lagtingsmand J. Poulsen stillet Ændringsforslag vedtaget, hvorefter Forslaget i sin Helhed blev vedtaget med 17 Stemmer mod 1, medens 1 ikke stemte og 1 var fraværende.

Det vedtagne Forslag er saalydende:

1. Lagtinget finder, i alt Fald for Tiden, ikke Anledning til at anbefale, at der søges udvirket et Statstilskud til en Fortsættelse af Forsøgsdriften paa Fæstegaarden Kirkebø.
2. Tinget anmoder Justitsministeriet om at foranledige, at det — efter Erhvervelsen af den fornødne Bevilling paa Finansloven — overdrages en i praktisk Landbrug og i Landbrugsundervisning kyndig Mand under et længere Besøg paa Færøerne at undersøge det herværende Landbrug og derefter fremskaffe med Forslag til dets Ophjælpning. Dette Forslag ønskes, om muligt, forelagt det i 1899 sammentrædende Lagting.
3. Tinget andrager om, at et Beløb af 750 Kr. aarlig, foreløbig dog ikke ud over 3 Aar, stilles til Tingets Raadighed for sammen med 250 Kr. af Færø Amts Repartitionsfond at uddes dels som Godtgørelse for Personer, der ville lære Folk Brugen af nye Redskaber (Plov, Harve, Vogn o. s. v.) og dels som Opmuntringer til mere fremmelige færøske Jordbrugere, saaledes at

$\frac{3}{4}$ af hver enkelt Portion udredes af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Amtsrepartitionsskatten.

Af de ved Sagens Behandling i Tinget faldne Udtalelser fremgik, at der kun var ringe Stenning for at søge udvirket Statstilskud til Forsøgsgaarden i Kirkebø, hverken som Forsøgsgaard eller som Læreanstalt og endnu mindre for der at oprette en Landbrugsskole, navnlig paa Grund af det ringe Antal Elever, der kunde ventes at søge den, hvorimod der var en Del Stenning for ved et mindre Tilskud at faa Elever anbragte paa Gaarden i Kirkebø for i et kortere Tidsrum at faa nogen Undervisning og Øvelse i praktisk Jordbrug, navnlig i de nyere Driftsmetoder og Mejeri. Der forelaa imidlertid ikke noget Forslag i saa Henseende, heller ikke er der fra Kongsbønde J. Patursson indkommet noget Tilbud til Tinget herom, lige saa lidt som det i Sagen nedsatte Udvalg ved mundtlige og skriftlige Forhandlinger har kunnet opnaa nogen Overenskomst med

ham om paa passende Vilkaar at paatage sig dette. Lagtinget har derfor ansat det for rettest, at man ved dette Finansaars Udløb i ethvert Fald foreløbig bør standse med Tilskud af Statskassen til Forsøgsbruget i Kirkebø — hvilket Tinget i forrige Samling ansaa som en Eventualitet, jfr. Beretningen for 1897, Pag. 62, Sp. 2 —, og i dets Sted bede det høje Ministerium om at ville udvirke Bevilling af Statskassen til de i det vedtagne Forslag paa pegede Formaal.

Idet man i øvrigt tillader sig at henvise til den i Sagen af vedkommende Udvalg afgivne Betænkning, tillader Tinget sig paa det bedste at anbefale denne Sag til det høje Ministerium.

Lagtinget, den 10de September 1898.

C. Børentsen.

J. H. Schrøter,
Ordfører.

Joen Poulsen.

V. Sagen angaaende Forholdsregler imod Fiskeri med Bundslæbevaad (Trawl).

Den 30te Juli meddelte Formanden, udenfor Dagsordenen, Tinget, hvad der af det Offentlige var foretaget for at hæmme fremmedes Fiskeri med Bundslæbevaad (Trawl) paa Søterritoriet her ved Øerne, og henstillede til Tinget at tage under Overvejelse, hvilke Foranstaltninger der fra dets Side maatte være at træffe i den Anledning. — Efter Forslag af Danielsen vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer til at overveje og fremskomme med Forslag vedrørende denne Sag. — Dernæst vedtoges, efter Forslag af Olsen, at vælge

Medlemmerne allerede i samme Møde. Til Medlemmer af Udvalget valgtes: Effersø, Pinsen, Müller, Olson og Petersen.

Den 4de August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der af Lagtinget er nedsat for at tage under Overvejelse, hvilke Forholdsregler der bør tages i Anledning af fremmede Skibes Overgreb ved Fiskeri paa dansk Søterritorium ved Fær-

ørne, skal tillade sig at fremkomme med følgende:

Efter at de fremmede, navnlig britiske, Skibes Fiskeri ved Færgerne i Løbet af Firserne begyndte at foregaa med Dampskibe, har det oftere været bemærket, at disse have fisket nær Kysten og paa dansk Søterritorium. Fiskeriet har været drevet med Langliner (Bakker), som Dampskibene, ofte i flere Miles Længde, have sat ud langs Kysten. Genstanden for dette Fiskeri har navnlig været Helleflynderen. Der er da ogsaa, siden dette Fiskeri begyndte, sket en mærkelig Tilbagegang i Indbyggernes Fangst af Helleflynder. Da imidlertid Forholdene ikke havde udviklet sig saa gunstig, at denne Fiskeart havde opnaaet, hvad den burde; nemlig at være en Eksportartikel, har Tabet ved de fremmedes Indgreb ikke været saa føleligt, at der har været Anledning til at paakalde Regeringens Hjælp. En Omstændighed, der gør dette Fiskeri mindre skadeligt, er ogsaa den, at der ved samme bruges saa store Kroge, at mindre Fisk ikke kan fanges paa dem og Fiskeyngelen ødelægges.

I indeværende Aar er der imidlertid indtraadt en Forandring i de fremmedes Fangstmaade, en Forandring, som, ifald den ikke hæmmes i Tide, for det færøske Folk vil medføre skæbnesvangre følger, idet den truer med helt at ødelægge flere af de bedste Fiskegrunde ved Øerne.

Fiskerne bemærkede i Forsommeren et Dampskib paa en Grund nær Land ud for Saksen paa Strømsø, fiskende med et her hidtil ukendt Redskab, nemlig Bundslæbevaad (Trawl). Nogen Tid derefter saas flere Dampskibe paa det Sted at arbejde paa samme Maade, og nu ses de ikke blot ved Saksen, men overalt, hvor Bundens Beskaffenhed tillader dette Redskabs Anvendelse, i Hobetal, ja fra en enkelt Bygd er der iagttaget 40 Dampskibe i Virksomhed med at trawle i Nærheden af Land. Man har tidligere trøstet sig med, at Trawlredskaberne ikkun kunde anvendes paa Sandbund og ikke, hvor Grunden var ujævn eller bestod af Klipper, men dette Haab er tilintetgjort, idet Dampskibene ogsaa ses trawlende paa haard Bund. Fremgangsmaaden er da den, at 2 Skibe hjælpes ad; det ene trækker Trawlen, det andet følger bagefter, hvor det ved en Line, der er forbunden med Trawlen, kan hæve denne op fra Bund, naar Redskabet støder an mod Forhøjningerne.

For øvrigt iagttages det, at Skibene gaa aldeles rationelt til Værks. Et Antal

af en halv Snøs Skibe lægge sig i Rad ikke fjernere end, at Redskaberne ikke kunne komme i Kollision med hinanden, hvorefter Trawlingen sker i samme Retning for dem alle. Da Garnet kun har en Maskevidde af c. 1 Tomme, optager Trawlen alt, hvad der findes paa dens Vej, lige fra den største Helleflynder til den mindste Fiskeyngel. Den Yngel, som Garnet ikke fanger, bliver enten knust af Trawlbommen eller ødelagt ved at presses ind imellem den i Garnet værende Fisk. Denne Fangstmaade kan med Rette kaldes en Rovdrift, thi der tages af Fiskerne intet Hensyn til Værdien af den indfangede Fisk som Fødevare betragtet, men kun til, hvad der paa det givne Tidspunkt passer for det engelske Marked. Alt andet, og det vil navnlig være Rundfisk, saasom Torsk, store Kuller og Sej, bliver hyppigst kastet over Bord igen og vil aldrig komme Mennesket til Nytte, da det forinden er aflivet i Garnet. Men Trawlredskabet virker ikke alene ødelæggende derved, at det optager alt og dræber Fiskeyngelen. Visse Strækninger af Havbunden ere stærkt bevoksede med en græslignende Plante. Herhen søge Fiskestimerne og særlig Torsken i Legetiden, og paa eller imellem disse Planter gyder Fisken sin Rogn, hvorved denne mindre er udsat for Tilintetgørelse. Trawlredskabet vil borttage disse Planter og derved bevirke, at Fiskestimerne søge til andre Pladser. Det er utroligt, i hvilken Grad Trawlredskaberne kunne rode op i Bunden. En Baad fra Bygden Saksen tog for en Maanedes Tid siden ud paa det sædvanlige Kullermed ved Saksen for at sætte sin Langline. Linen blev sat og trukket op igen; men der var ingen Fisk paa Krogene; Havet syntes aldeles forplumret, som om en Muddermaskine havde været i Virksomhed, og da Trawldamperne arbejdede i Nærheden, var det givet, at denne Forstyrrelse skyldtes Trawlen.

En anden Baad fra Bygden Tjørnøvig havde omtrent paa samme Tid sat sin Langline ud; kort efter kom et Dampskib trawlende over Grunden og tog Linen med. Uagtet Baaden lagde til ved Skibet og begærede Linen tilbage, blev dette ikke efterkommet. Baaden maatte derfor vende hjem igen med Tab af Linen og uden Fangst.

Det tegnede i Forsommeren til en god Fangst af Kuller i Farvandet ved den nordlige Del af Øerne; men den er totalt mislykket som Følge af Trawlernes Virksomhed. Der er al Grund til at antage, at dette vil blive føleligt i de paagældende

Bygder; thi Kullerne have hidtil ved at tørres og opbevares til Vinteren udgjort den overvejende Del af Føden, naar Uvejret i længere Tid ikke tillader Baadene at søge Søen.

For Dampskibenes Dristighed har i Sommer Ingen Grænse været; de arbejde tæt ved Land og inde paa Fjordene, saaledes i Sundet mellem Strøma og Østerø, hvor Afstanden mellem Landene ikke er mere end $\frac{1}{8}$ Mil.

Rundt omkring fra kommer der da ogsaa nu Klager i høje Toner over de fremmedes Fiskeri, og det er heller ikke uden Ængstelse, at man kan se Fremtiden i Møde. Sommerfiskeriet er mislykket. Forraadskældene (Fisketørringshuse) ere tomme, og Vinteren staar truende for Døren med Udsigt til den samme Fiskemangel som i Sommer. Ogsaa Vaarfiskeriet, som skal give Pengene til Indkøb fra Handelen, maa befrygtes ødelagt for kommende Aar.

Under disse Omstændigheder mener Udvalget, at det er paa Tide at paakalde Regeringens Hjælp. Færøerne udgøre en Del af den danske Stat, og vor Stilling medfører derfor, at Staten beskytter os mod Ufredsmænd paa samme Maade, som den holder sin beskyttende Haand over Kongerigets øvrige Kyster.

Det Tilsyn, som de danske Orlogsfartøjer hidtil have haft med de fremmedes Fiskeri ved Færøerne, kan nu, efter at den anførte Fremgangsmaade er bragt i Anvendelse, ikke have nogen Betydning for os.

Skonnerten »Diana« har under en Dags Ophold ved Færøerne, efter Forlydende paa Amtmandens Opfordring, været paa Inspektion norden for Øerne, hvor det lykkedes at paagribe og straffe een aftolv Damptrawlere, som bemærkedes inde paa dansk Søterritorium. Ved en Karantænebetjents Konduite er det lykkedes at fange et andet Dampskib, der formodentlig havde trawlet for nær Land, men ellers har dette Uvæsen kunnet have sin Gang uden Hindring i hele Sommerens Løb. Krydseren »Hejmdal« var her paa Rejsen til Island i Foraaret, men har ikke været bemærket senere.

Udvalget er ved denne Sags Behandling blevet opmærksomt paa, at vor Lovgivning paa dette Omraade lader en Del tilbage at ønske, navnlig derved, at Bødesatserne efter Lov om fremmedes Fiskeri under Færøerne af 23de April 1881 og Fiskerilov for Færøerne af 14de April 1893 ere for lave.

De 2 ommeldte Dampskibe, som det lykkedes at paagribe i Sommer, have derfor

kun kunnet paalægges Bøder af henholdsvis 360 og 540 Kr. Disse Bøder virke ikke tilstrækkelig sølolidt paa de fremmede, naar man erindrer, hvilke Værdier de hente op fra Havets Bund ved deres ulovlige Færd, og navnlig ikke, naar der, som det berettes, er oprettet gensidige Assuranceforeninger mellem Skibene, der dække de Tab, som foranlediges ved Skibenes Opbringelse.

Man er derfor betænkt paa at foreslaa Ændringer i de gældende Love, gaaende ud paa at forhøje Bøderne og tillige indføre Konfiskation af Redskaber og ulovlig Fangst i Lighed med de for Island ved Lov af 6te April 1898 indførte Straffebestemmelser. Paa samme Tid vilde det derhos, i Betragtning af Vanskeligheden ved at ramme Overtrædelserne, være fornuftigt at indføre Straf for de Fartøjer, der, uden at søge Nødhavn, opholde sig paa Søterritoriet med Trawl.

Disse Lovforslag kunne først behandles af Rigsdagen i Vinter, medens der, som paaapeget, kræves Hjælp straks til Beskyttelse imod de fremmede, og man har derfor ment ikke at burde afvente deres Udarbejdelse i Lagtinget, men at tilraade med først afgaaende Post at henvende sig til Regeringen. Thi det maa anses for hævet over enhver Tvivl, at det i Sommer begyndte Trawlfiskeri vil blive fortsat hele Efteraaret og Vinteren med, sandsynligvis efter en endnu større Maalestok, efter at Trawldamperne ere vendte hjem fra Fiskeriet ved Islands Kyster. Deroppe pleje de nemlig kun at drive Fiskeriet i Sommer-tiden; i Farvandet omkring Færøerne have derimod engelske Fiskedampere i mange Aar drevet Fiskeri med Langline, navnlig om Vinteren, og denne Aarstid vil sikkert ogsaa blive benyttet til Trawlfiskeri.

Udvalget mener at kunne gøre sikker Regning paa, at vor Regering vil vide at holde Justits ogsaa her ved at sende et Skib herop og lade det blive her til Beskyttelse mod de fremmedes Overgreb. Regeringen vil ogsaa bedst vide, efter Konference med Officerer af den danske Marine, der have gæstet vore Kyster, at træffe Bestemmelse om, hvilket Fartøj der skal anvendes i denne Fart. Men Udvalget skal dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at det vilde være i Sagens Interesse, om Regeringsfartøjet blev af omtrent samme Dimensioner og med Rigning som en engelsk Damptrawler, idet det da paa længere Afstande vilde være vanskeligt for den fremmede at skælne Ven fra fjende.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Regeringen med indstændig Begæring om, at samme vil give Færøerne den Beskyttelse imod fremmede Fiskeres Overgreb paa dansk Søterritorium, hvortil vor statsretlige Stilling berettiger os, og at denne Hjælp, under Hensyn til de ulykkelige Følger, som de fremmedes Fiskeri med Trawl alt har afstedkommet og for Tiden anretter, maa ske snarest muligt.

Thorshavn, den 3dje August 1898.

E. Müller, C. Olsen.
Ordfører.

Fr. Petersen. Finsen.

R. C. Effersø.

Den 6te August foretoges Sagens 2den Behandling. Efter stedfunden Diskussion sattes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling under Afstemning og vedtoges med 14 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 8de August, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer. — J. H. Poulsen, Hentze, Müller og Dahl vare fraværende.

Den 11te August oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling til Ministeriet:

Til
Justitsministeriet.

Efter at Lagtinget i indeværende Aars Samling havde nedsat et Udvalg til at tage under Overvejelse, hvilke Forholdsregler der bør tages til Bekæmpelse af de fremmede Skibes Overgreb ved Fiskeri paa dansk Søterritorium ved Færøerne, har Udvalget under 3dje ds. afgivet saalydende Forslag til Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Regeringen med indstændig Begæring om, at samme vil give Færøerne den Beskyttelse imod fremmede Fiskeres Overgreb paa dansk Søterritorium, hvortil vor statsretlige Stilling berettiger os, og at denne Hjælp, under Hensyn til de ulykkelige Følger, som de fremmedes Fiskeri med Trawl alt har afstedkommet og for Tiden anretter, maa ske snarest muligt.

Ved Sagens efterfølgende Behandlinger i Tinget vedtoges dette Forslag enstemmig, ved 3dje Behandling med 16 Stemmer, idet 4 Medlemmer vare fraværende.

Idet man for øvrigt tillader sig at henvise til Udvalgsbetænkningen og bemærke, at der daglig indløber nye Efterretninger om de fremmede Skibes Dristighed i at trawle nær Land samt i Fjorde og Bugter paa Færøerne, og at der blandt Befolkningen i enkelte Bygder, som en Følge heraf, ytrer sig en begrundet Frygt for Hungersnød i den kommende Vinter, skal man anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg som en Sag af allerstørste Betydning for Øerne.

Færøernes Lagting, den 11te August 1898.

C. Bærentsen, E. Müller,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Den 27de August fremlagdes følgende Kontinuationsbetænkning med Lovforslag fra Udvalget:

Som omtalt i undertegnede Udvalgs Betænkning af 3dje ds., er man ved Behandling af Sagen angaaende Forholdsregler imod fremmedes Fiskeri med Trawl her ved Øerne bleven opmærksom paa, at de i Lov om fremmedes Fiskeri under Færøerne af 23de April 1881 og Fiskerilov for Færøerne af 14de April 1893 anførte Straffebestemmelser ere for ringe, og at de, for nu at hæmme det ødelæggende Trawlfiskeri, trænge til at skærpes. Efter førstnævnte Lov er Maksimumsbøden 400 Kr. og efter sidstnævnte Lov, hvorefter Fiskeri med Trawl er forbudt, 200 Kr. uden anden Tillægsstraf, som f. Eks. Forbrydelse af den ulovlige Fangst og Fangstredskaber. Naar henses til de Rigdomme, dette Fiskeri giver, et enkelt Fartøj kan saaledes paa en i Maanedes Tur fra England til Færøerne eller Island opnaa en Bruttoindtægt af 10,000 Kr. —, vil det kunne indses, at de for Tiden bestemte Bøder for ulovligt Fiskeri ved Færøerne ikke kunne virke tilstrækkelig afskrækkende for de fremmede. Det har da ogsaa i Aar vist sig, at de bestaaende Loves Straffebestemmelser ikke have lagt nogen Dæmper paa de fremmedes Lyst til at trawle paa Søterritoriet under Færøerne.

Udvalget har derfor tilladt sig at fremkomme med et Forslag til Lov for Færøerne indeholdende Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad (Trawl).

Til Forbillede for dette Lovforslag har man benyttet den i Aar under 6te April udkomne islandske Lov, indeholdende Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad.

Trawlfiskeriet har jo i en Række af Aar været drevet i Island, navnlig af fremmede, og er blevet drevet paa samme ulovlige og ødelæggende Maade, som nu her. Den første Lov for Island, indeholdende Forbud imod Benyttelse af Bundslæbevaad, udkom 9de August 1889, og Maksimum af dens Bødestraf gik op til 4000 Kr. Man fik dog snart Øjnene op for, at denne Lows Straffebestemmelser ikke vare tilstrækkelig afskrækkende for de fremmede, og at det, endskønt Danmark holdt et Orlogsfartøj stationeret en stor Del af Aaret ved Island til Beskyttelse for Fiskerierne, ikke hindrede, at de fremmede stadig forgreb sig ved at trawle for nær Land. Derfor udkom allerede 5 Aar senere en ny Lov, hvorved Straffebestemmelserne betydelig skærpedes, idet Bøderne fra 40 til 4000 Kr. forhøjedes til fra 1000 til 10,000 Kr., hvorhos der tillige bestemtes Tab af Trawlredskaber og Fangst. Ved denne Lov indførtes derhos en anden vigtig Bestemmelse om, at Straffen for ulovlig Trawling ogsaa skulde ramme de Fartøjer, som bleve antrufne paa Søterritoriet med Bundslæbevaad inden Børde. Denne Bestemmelse indførtes af Hensyn til, at Inspektionsskibet oftere havde anholdt Fiskefartøjer paa Søterritoriet, der øjensynlig havde drevet Fiskeri med Trawl, men som i Tide havde faaet bjærget Redskaberne inden Bords, og som derfor af Mangel paa Bevis maatte frigives.

Der viste sig imidlertid forskellige Vanskeligheder for Myndighederne ved at forholde sig efter denne Lov. Saaledes ansaa det for at være uheldigt, at Fiskerskibe, der imod deres Vilje eller Vidende vare komne ind paa Søterritoriet med Trawl om Bord, skulde belægges med Bøde, ligesom det i Praxis blev vanskeligt at anvende Bødernes Maksimumsbeløb 10,000 Kr. med Tab af Redskaber og Fangst. Beklagelser fra England, — hvorfra de fleste Fiskerskibe udgik —, over de ualmindelig strænge Straffebestemmelser bidroge ogsaa til, at Altinget atter foretog en Ændring i Loven af 1894 ved en ny Lov, der udkom 6te April i Aar, hvorved Bødernes Maksimum reduceredes til 4000 Kr., medens man bibeholdt Bestemmelsen

om Fortabelse af Fangstredskaber og om Bord værende Fangst.

Den sidstnævnte islandske Lov maa nu antages at fyldestgøre alle Krav paa Beskyttelse af de islandske Fiskerier, som kunne opnaas ad Lovgivningens Vej, og at afgive en klar og retvisende Vejledning for den udøvende Magt ved Behandling af Sager angaaende Trawl-Fiskerskibes Overgreb paa Territorialgrænsen.

Det er, som bemærket, denne Lov, som Udvalget har lagt til Grund for det efterfølgende Udkast til Lov for Færøerne, idet man har søgt det lempet efter de for Færøerne egne Forhold.

Til de forskellige §§ har man fundet Anledning til at foreslaa følgende Afsvigelser foretagne:

ad § 1. »Ved Island« forandres til »Ved Færøerne«.

ad § 2. Ved Fiskerilov for Færøerne af 14de April 1893 er det bestemt, at Bøderne for Overtrædelse af samme Lov, derunder Bøderne for Fiskeri med Trawl paa Søterritoriet ved Færøerne, skulle tilfalde den for vedkommende Kommune ved Lov af 9de Februar 1883 om Ændringer i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 22de Marts 1855 anordnede Understøttelseskasse.

Da det imidlertid ofte vil falde vanskeligt for Domstolene at afgøre, hvilke Kommuner eller Sogne deslige for ulovligt Trawlfiskeri idømte Bøder skulle tilfalde, idet Sognegrænsen ikke fortsættes ud i Havet, hvor Forseelsen eller det ulovlige Fiskeri er begaaet, har man tilladt sig at foreslaa, at Bøderne skulle tilfalde Færøernes Amtsfattigkasse. Denne Kasses Formaal er ifølge Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1893 blandt andet det at træde hjælpende til med Tilskud til de Kommuner, som paa Grund af en særlig høj Fattigbyrde ere trængende. Det vil derfor ligge i Lagtingets Haand fremtidig ved Fastsættelsen af de aarlige Udbetalinger at tage særligt Hensyn til de Sogne, som maatte have lidt under Fiskerskibenes ulovlige Trawling paa Grundene nær paagældende Sognes Kyster.

ad § 3. Udvalget har ikke ment at burde optage i Udkastet en lignende Undtagelsesbestemmelse som den, der findes i den islandske Lov, hvorved Kravet om Fangstredskabernes Bortstuvning frafaldes for de Skibe, som paa Vejen til Fiskepladsen eller fra en Fiskeplads til en anden passere de færøske Sunde og Fjorde. Afstandsforholdene mellem Øerne ere her saa ringe og Fjordene og Sundene saa talrige, at en Undtagelse som den omhand-

lede vilde gøre Hovedregelen betydningsløs, idet Fiskerskibene, naar Inspektions-skibet opdagedes, ved at sætte fart vilde kunne give det Udseende af, at de ønskede at passere en Fjord eller et Sund for at søge en anden Fiskegrund.

ad § 4. Denne § er uforandret optaget efter den islandske Lov.

ad § 5. I denne § har man foreslaaet at udelade Bestemmelsen i Fiskerilov for Færøerne af 14de April 1893 om, at Fiskeri med Trawl paa Søterritoriet er forbudt.

Man tillader sig derfor at indstille til Tingets Vedtagelse følgende

Udkast

til

Lov for Færøerne indeholdende Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad.

§ 1.

Det skal være forbudt paa Søterritoriet ved Færøerne at udøve Fiskeri med Bundslæbevaad (Trawl).

§ 2.

Overtrædelse af § 1 straffes med Bøder fra 1000 Kr. til 4000 Kr., som tilfalde Færøernes Amtsfattigkasse, hvorhos samtlige Fangstredskaber, derunder indbefattet Slæbetrosser, og den ombordværende Fangst skal være forbrudt og deres Provenu tilfalde Amtsfattigkassen. Skibet kan beslaglægges og efter foregaaende Udlæg sælges til Dækning af Bøder og Omkostninger.

§ 3.

Antræffes et Fiskefartøj inde paa Søterritoriet med Bundslæbevaad inden Børde, dog uden at være i Færd med at fiske, anvendes Straf af Bøder paa 200 Kr. til 2000 Kr. til Amtsfattigkassen. Antræffes det samme Skib anden Gang paa Søterritoriet med det nævnte Fiskeredskab inden Børde, bliver den i § 2 fastsatte Straf at anvende.

Denne Paragrafs Bestemmelser komme dog ikke til Anvendelse paa følgende Skibe:

1. Skibe, der ere i Nødstilstand, hvortil henregnes saadanne Skibe, som maa søge Forbindelse med Land formødest Mangel paa Levnedsmidler eller Kul,
2. Skibe, der maa antages mod deres Vilje eller Vidende at være komne ind paa Søterritoriet, være sig paa Grund

af Strøm og Vind, eller fordi Taage har hindret Iagttagelse af Afstanden til Land.

For Skibe, der søge Forbindelse med Land for at skaffe sig Levnedsmidler eller Kul, gælder Undtagelsen fra Paragraffens Hovedbestemmelse kun paa den Betingelse, at samtlige Fangstredskaber, saa længe Skibet befinder sig paa Søterritoriet, ere bortstovede indenbords.

Indenlandske Bundslæbevaadfartøjer er det tilladt under hvilke som helst Omstændigheder at søge Land for at losse deres Fangst og at indtage Vand og andre Fornødenheder, dog at samtlige Fangstredskaber ere bortstovede.

§ 4.

Sager angaaende Overtrædelse af nærværende Lov behandles som offentlige Politisager.

§ 5.

Bestemmelsen i § 13 i Fiskerilov for Færøerne af 14de August 1893 om, at Fiskeri med Trawl paa Søterritoriet ved Færøerne er forbudt, udgaar af samme Lov.

I Lagtingsudvalget angaaende Trawlsagen, Thorshavn den 26de August 1898.

E. Müller,
Ordfører.

Fr. Petersen.

R. C. Effersø. C. Olsen.

Finsen.

Den 30te August kom denne Betænkning og Lovforslag til 2den Behandling. Efter stedfunden Diskussion sattes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom følgende Ændringsforslag fra Udvalget:

ad § 3, sidste Stykke.

Ordet »Indenlandske« forandres til »Indenrigske«.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 3dje September, behandledes og afstemtes Lovforslaget §'vis.

§ 1 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

§ 2 ligeledes.

§ 3 med dertil stillet Ændringsforslag: Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret vedtoges, ligeledes med 15 St. mod 0.

§ 4 betragtedes som vedtagen uden Afstemning.

§ 5 ligeledes.

Derefter sattes Lovforslaget i sin Helhed under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer. O. Jacobsen, Chr. Jacobsen, Olsen og Dahl vare fraværende.

Den 6te September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Det Udvalg paa 5 af Lagtingets Medlemmer, der var nedsat til at tage under Overvejelse, hvilke Forholdsregler der burde tages for at hemme fremmede Fiskerskibes Overgreb paa Søterritoriet ved Færøerne, har foruden sin Betænkning, indeholdende Forslag til Andragende om Regeringens Beskyttelse i heromhandlede Anledning, og som fremsendtes med Lagtingets Indstilling til det høje Ministerium af 11te f. M., tillige haft til Opgave at fremkomme med Udkast til Lov for Færøerne, indeholdende Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad.

Til det af Udvalget herom udarbejdede Forslag fremkom og vedtoges alene eet Ændringsforslag, gaaende ud paa at ombytte Ordet »Indenlandske« i § 3. sidste Stykke, med »Indenrigske«, hvorefter Lovudkastet saaledes ændret ved Behandlingen den 3dje ds. vedtoges enstemmig med 16 Stemmer, idet 4 Medlemmer vare fraværende.

Under Forhandlingerne i Tinget angaaende det omhandlede Udkast, der er udarbejdet med den under 6te April d. A. udkomne islandske Lov som Forbillede, fremsattes der fra forskellige Medlemmer Betænkning over, at Bøderne vare foreslaaede at tilfalde Færøernes Amtsfattigkasse i Stedet for Statskassen, idet disse efter den citerede islandske Lov tilfalde Landskassen, hvortil for Færøerne skulde

svare Statskassen, og derhos tillige efter Lov om Fiskeriet i Danmark af 5te April 1888 for ulovlig Benyttelse af Trawl tilfalde sidstnævnte Kasse. Man fandt det derhos billigt, at Statskassen, naar der, som forventet, paa dennes Bekostning udrustedes et Fartøj til at føre Tilsyn med Fiskeriet her ved Øerne, skulde faa de Indtægter af Bøder m. m., som foranledigedes ved, at Inspektionsskibet optog Fiskerskibe, der havde overtraadt Loven. Paa den anden Side blev det gjort gældende, at Fiskeriloven for Færøerne af 14de April 1893, som indeholder Forbud mod Benyttelse af Trawl paa Søterritoriet, vel særlig i Betragtning af det Tab for Færøerne, som lides ved ulovligt Fiskeri, tillægger de fattiges Kasse de Bøder, som falde efter denne Lov, og at man, ved at tillægge Statskassen Bøderne, vilde fremkalde et Misforhold, for saa vidt der af de herværende offentlige Kasser maatte, som allerede sket i mindre Omfang, anvendes store Bekostninger paa at etablere et Fiskeripoliti ved Fragtning af Dampfartøjer, som kunde erholdes til Raadighed i det nævnte Øjemed. Der fremkom imidlertid, som bemærket, intet Ændringsforslag hertil, idet man gik ud fra, at det høje Ministerium, under Hensyn til de nævnte Betragtninger, vilde kunne foretage de nødvendige Ændringer ved Lovforslaget, saaledes at Bøderne tilfaldt Statskassen i Tilfælde af, at et af Regeringens Skibe blev stationeret her, eller efter Omstændighederne deltes mellem Statskassen og Amtsfattigkassen, for saa vidt Skibet ikke blev stationeret hele Aaret ved Færøerne.

Med disse Bemærkninger tillader man sig ærbødigst at indstille denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 6te September 1898.

C. Barentsen.

E. Müller,
Ordfører.

Joan Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

Se videre om denne Sag under Tillæg II.

VI. Forslag til Lov om Ordning af nogle Landboforhold.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Ordning af nogle Landboforhold*), med de over samme indhentede Erklæringer**).

Den 2den August foretoges Sagens 1ste Behandling. Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 2den Behandling sættes først under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0, hvorefter Schrøter foreslog at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvilket vedtoges med 12 St. mod 0.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Danielsen, Effersø, Müller, Petersen og Schrøter.

Den 29de August fremlagdes følgende Lovforslag fra et Flertal i Udvalget:

Forslag

til

Lov om Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne.

§ 1.

Det skal ikke være tilladt ved Køb og Salg, ved Arveskifte eller ved anden Overdragelsesmaade til særlig Ejendom at udstykke privat Jordegods i mindre Dele end en hel Gylden, enten i Bø eller Hauge, medmindre den, som erhverver Jorden, forud staar opført i Panterogisteret for saamegen Jord, henholdsvis under samme Indengaardsbenævnelse eller i samme Haugepart, at den sammen med det erhvervede udgør mindst een Gylden, og dette oplyses i det om Overdragelsen oprettede Dokument. Overdragelsen kan ske af Bø eller Hauge hver for sig, og den ovenomhandlede Gylden skal være samlet enten under een Indengaardsbenævnelse eller

i een Haugepart. Det skal dog være tilladt at skille Trøer eller Trøparter fra den Jord, hvortil de have været henlagte. Amtmanden kan derhos give Tilladelse til, at mindre Dele af Indmarken afhændes til Fisketørningsplads eller andet industrielt Brug samt til Byggegrunde og Haver. Samtidig med at Tilladelsen gives, bestemmer Amtmanden, om nogen og da hvilken Del af den paa Jorden hvilende Afgift frentidig skal hvile paa det Jordstykke, som Tilladelsen omfatter.

§ 2.

Fremdeles skal det være forbudt ved Køb og Salg eller paa anden Maade at skille de til Jordegodset efter de gældende Bestemmelser knyttede Herligheder fra samme. Ved Adskillelse af Bø og Hauge skulle — dog med Forbehold af bestaaende Rettigheder — saavel samtlige Tilliggender i Indmarken som Ret til Udrægster af Køer i Haugen følge med Bøen. Hvor der ved Indlægnings af Trøer er tillagt deres Ejere Ret til Udrægster i Haugen for et bestemt Antal Køer, vil denne Ret fremdeles følge Trøerne. I øvrigt skulle alle til Jorden knyttede Herligheder og Rettigheder ved Ejerskifte følge den Bø eller den Hauge, som de ifølge Jordebogen i Forbindelse med den til Grund for samme liggende Taksationsprotokol ere henlagte til.

Foranstaaende Bestemmelser skulle dog ikke være til Hinder for, at Afløsning af Græsningsret for Faar om Vinteren paa Indmarken eller andre Brugsrettigheder, som udøves paa anden Mands Ejendom, kan finde Sted, naar de, som ere interesserede deri, blive enige derom.

§ 3.

Hvor Bestemmelser i Henhold til Lov om Ordningen af de til Haugevæsenet paa Færøerne hørende Forhold af 23de Februar 1866 skulle tages om Gaase-, Hunde- og Tyrehold, ville følgende Regler være at iagttage:

Vedtægter om Gaasehold ere kun gyldige, naar $\frac{2}{3}$ saavel af Bøens som af

*) Se Beretningen for 1897, Side 87—92.

**) Disse Erklæringer, der delvis findes refererede i Udvalgsbetænkningen, udelades her af Hensyn til Pladsen.

Haugens Ejere eller Brugere efter Marketal har stemt derfor. Saadanne Vedtægter ophæves, naar enten Bøens eller Haugens Ejere ved Stemmeferhed efter Marketal tage Beslutning derom. Bestemmelse om Tyre- og Hundehold tages henholdsvis af Bøens og Haugens Ejere efter Marketal.*)

§ 4.

Forslag af Danielsen og Efferø:**)

Ret til at holde Gæs tilkommer Bøens og Haugens Ejere, hver med det halve. Paa samme Maade forholdes med Retten til at holde Heste, naar disse gaa løse i Bøen en Del af Aaret og en anden Del i Haugen.

I de Bygder, hvor der ved denne Lovs Emanation ikke holdes Heste eller Hornkvæg gaaende løst i Bøen om Vinteren, skal det fremtidig ikke være tilladt, at dette finder Sted, uden at Bøens samtlige Ejere og Brugere give deres Samtykke dertil. Bøens Ejere kunne i øvrigt ved Stemmeferhed efter Marketal vedtage, at Heste eller Hornkvæg ikke maa holdes gaaende løse paa den indenfor et fælles Græde beliggende Indmark.

Forslag af Petersen og Schrøter:***)

Ret til at holde Gæs tilkommer Bøens og Haugens Ejere, hver med det halve. Paa samme Maade forholdes med Retten til at holde Heste, naar disse gaa løse i Bøen en Del af Aaret og en anden Del i Haugen.

I de Bygder, hvor der ved denne Lovs Emanation ikke holdes Hornkvæg gaaende løst i Bøen om Vinteren, skal det fremtidig ikke være tilladt, at dette finder Sted, uden at Bøens samtlige Ejere og Brugere give deres Samtykke dertil. Bøens Ejere kunne i øvrigt ved Stemmeferhed efter Marketal vedtage, at Heste og Hornkvæg ikke maa holdes gaaende løse paa den indenfor et fælles Græde beliggende Indmark.

*) Efter Afstemningen ved 3dje Behandling skal her tilføjes:

I de Bygder, hvor almindelig Udskiftning i Henhold til § 9 har fundet Sted, blive Skattemarker at lægge til Grund ved Afstemning efter Marketal over alle Beslutninger, der vedrører Indmarken.

Hvor det i Lovgivningen er fastsat, at Bestemmelser skulle tages ved Stemmeferhed efter Marketal, udfordres til en gyldig Beslutning, at de, der have stemt for Sagen, repræsentere et større Marketal end de, der have stemt imod den, og tillige, at mindst $\frac{1}{3}$ af hele Marketallet har stemt for den.

**) Vedtaget ved 3dje Behandling.

***) Bortfaldet ved 3dje Behandling.

§ 5.

Naar en Del af en Fælleshaug indtages til Opdyrkning, skal, for saa vidt Overenskomst ikke kan opnaas mellem alle, som ere interesserede deri, Landvæsenskommissionen skønne, hvor stor Andel eller hvilket andet Voderlag der skal tillægges Indehaverne af Retten til Udrægster af Køer eller anden Rettighed, samt om hvor vidt eller hvor meget Skiben af Faar, Køer og Heste, som holdes i den paagældende Haug, skal nedsættes.

§ 6.

Naar Græsningsret for Faar om Vinteren paa Bø eller anden dyrket Jord undrages en Fælleshauges Ejere derved, at en Del af Indmarken bliver anvendt til Byggegrunde, Havor, Fisketørringsplads eller lignende, uden at den nævnte Græsningsret er erhvervet, skal enhver af den paagældende Hauges Ejere eller Fæstere være berettiget til at indbringe Sagen paa Grandestævne og der fremsætte Forslag om, at Erstatning skal gives. Opnaar Forslaget det i Lov om Grandestævne paa Færøerne af 1ste April 1891 § 7 for en gyldig Beslutning angaaende de i samme Lovs § 2 a omhandlede Sager fastsatte Stemmetal, skal enhver i Sagen interesseret være berettiget til at indbringe den for Sysselets Landvæsenskommission. Denne skal da foretage Vurdering af bemeldte Græsningsret overalt i den paagældende Bygd.

De ved Vurderingen forbundne Omkostninger udredes af det Offentlige.

Enders nogen sig brøsthølden ved den foretagne Vurdering, kan han indanke Sagen for Overlandvæsenskommissionen, der da vil have at foretage et Overskøn. Giver dette Appellanten helt eller delvis Medhold, udredes de ved Overskønnet forbundne Omkostninger af det Offentlige, i modsat Fald af den eller dem, der indankede Sagen.

Naar Vurderingen er tilendebragt, skal denne i de nærmest paafølgende 30 Aar tjene som Rettesnor i den paagældende Bygd for Ydelsen af den omhandlede Erstatning. Vedkommende Hauges Ejere skulle derhos være pligtige til ved Grandestævne med Stemmeferhed efter Marketal at vælge en Mand for hver af de paagældende Hauger til at modtage den Odelsjorden tilkommende Erstatning og fordele den til rette vedkommende. Erstatning for Statens Fæstegods tilfalder Statskassen og vedkommende Fæstere med Halvdelen hver og indbetales til Landfogden.

Opnaas der ikke ved Afstemningen paa Grandestævne det fornødne Stemmeantal for at kunne indbringe Sagen for Landvæsenskommissionen, skal det staa enhver, der finder sig brøstholden, frit for at gøre sit Krav gældende ved Domstolene.

§ 7.

Magelægning af Indengaardsjord, der er behæftet med tinglæst Pantegæld, skal være gyldig, naar Ejeren tilvejebringer Pantekreditors skriftlige Erklæring for, at han intet har imod, at Mageskiftet finder Sted, hvorefter Pantegælden skal hvile paa den Jord, som er erhvervet i den pantsattes Sted.

§ 8.

Enhver, der ejer en Jordejendom samlet i Indmarken, skal, uden Hensyn til Ejendommens Størrelse, være berettiget til at bestemme, at den, hvis den er under en Skattemark, ikke atter maa udstykkes, og, hvis den er en Skattemark eller derover, ikke maa udstykkes saaledes, at nogen Del af Ejendommen kommer til at udgøre mindre end $\frac{1}{2}$ Skattemark. En saadan tilkendegiven Viljebestemmelse skal være uigenkaldelig og urokkelig, jfr. dog §§ 1 og 11.

§ 9.

Almindelig Udskiftning af en Bygds Indmark kan, efter forudgaaet Sammenlægning, finde Sted saaledes, at hver Lodsejers Andel udlægges ham paa eet, to eller tre forskellige Steder. Sager herom behandles først ved Grandestævne. Hvis de Lodsejere, som stemme for den, repræsentere mindst dobbelt saa stort Marketal i Bøen som de, der have stemt imod den, og tillige mindst Halvdelen af hele Bygdens Marketal i Bøen, for saa vidt det er interesseret i Udskiftningen, skal denne foretages. Landfogden er berettiget til saavel at foranledige Sagen indbragt paa Grandestævne, som personlig eller ved Fuldmægtig at deltage i Stemmegivningen paa Fæstegodsets Vegne; for det beneficerede Gods stemme vedkommende Beneficianter. Samtidig med Beslutning om Udskiftningen og med samme Afstemningsmaade tages paa Grandestævne Bestemmelse om, hvor vidt hver Lodsejers Andel skal udlægges ham paa eet, to eller tre forskellige Steder i Bygden.

Hvis al den Indmark eller en væsentlig Del af den Indmark, der henhører til et Fæste eller et Beneficium eller tilhører en privat Ejer, ligger samlet i den paagældende Bygd paa en saadan Maade, at det ingen Hindring lægger for den al-

mindelige Udskiftning, inddrages den ikke under denne, og dens Repræsentant deltagende ikke i den førnævnte Afstemning paa Grandestævne for den Del af Marketal, som inddrages under Udskiftningen; Amtmanden afgør, hvor vidt de nævnte Betingelser ere til Stede for at unddrage den paagældende fra Udskiftningen, i hvilken Anledning Sysselmanden har at give ham fornøden Meddelelse om Sagens Foretagelse til det i Lov om Grandestævne paa Færøerne af 1ste April 1891 § 5 for Meddelelse til Godsbestyrelsen fastsatte Tidspunkt. For øvrigt villo saavel de i § 8 omhandlede Ejendomme som matrikulerede Trøer være at inddrage under Udskiftningen.

Med Hensyn til den foran omhandlede Udskiftning betragtes Udflytterbygder som selvstændige Bygder.

§ 10.

Den i § 9 omhandlede Sammenlægning og Udskiftning foretages af en Udskiftningskommission paa 3 Medlemmer med Assistance af en Landmaaler. Kommissionens Formand udnævnes af Kongen, de øvrige to Medlemmer saavel som to Suppleanter af Lagtinget. Desuden tiltræder vedkommende Sysselmand Kommissionen som protokolførende Medlem.

§ 11.

Efter at Udskiftningen er tilendebragt, maa ingen Jordlod, der er under 1 Skattemark, atter udstykkes. Jordlodder paa 1 Skattemark eller derover maa kun udstykkes saaledes, at ingen Del af samme kommer til at udgøre mindre end $\frac{1}{2}$ Skattemark; dog kan Justitsministeren, hvor Omstændighederne tale derfor, saavel med Hensyn til de ovennævnte Jordlodder som med Hensyn til de Jordlodder, der omhandles i § 8, tilstede en yderligere Udskiftning, naar vedkommende Ejers Ansøgning er anbefalet af Lagtinget. I tilfælde kan Amtmanden give Tilladelse til, at mindre Dele af de foran omhandlede Jordlodder afhændes i de i § 1 omhandlede Øjemed.

Dersom den, som ejer en Jordlod, der er under $\frac{1}{2}$ Skattemark, i en Bygd, hvor en almindelig Udskiftning af Indmarken er foretaget, vil sælge samme, skal den tilbydes den eller dem, hvis Jordejendom støder umiddelbart op til den paagældende Lod, som da skulle være berettigede til at lade sig Jorden overdrage til den højeste Pris, nogen anden vil give for den. Ved Indlægning af nye Trøer i saadanne Bygder

skal hver Lodsejers Andel udlægges ham samlet paa eet Sted, og vil der med Hensyn til saadanne Trølodder være at forholde i Overensstemmelse med de i nærværende Paragraf foreskrevne Regler.

§ 12.

Justitsministeriet kan efter Indstilling af Udskiftningskommissionen tilstaa saadanne Jordejere, der ikke have faaet deres Lod eller Hovedlod udskiftet i Nærheden af deres Bopæl, en passende Pengehjælp til Udflytning af deres Huse paa den dem udskiftede Jordlod eller Hovedlod.

§ 13.

Dersom en Del af de af Udskiftningskommissionen sammenlagte Jorder er behæftet med tinglæste Pant, skal Pantegælden fremtidig hvile paa hele den til den paagældende udskiftede Ejendom eller, for saa vidt den er delt i to eller tre Dele, paa samtlige Lodder, som høre til Ejendommen, medmindre Pantekreditor giver sit Samtykke til, at Pantegælden kun skal hvile paa en enkelt eller enkelte Lodder. Naar flere Dele af Ejendommen ere pantsatte til forskellige Kreditorer, skulle disse, for saa vidt de have første Prioritet, betragtes som sideordnede. Anser nogen Pantekreditor sig brøstholden ved, at en anden Pantekreditors Fordring er for høj i Forhold til Pantets Værdi, indanker han Sagen, forinden Udskiftningen er tilendebragt, for Udskiftningskommissionen, der da har at tage Bestemmelse om, hvor vidt den paagældende Gæld helt eller delvis skal sideordnes den øvrige paa Ejendommen hvilende Pantegæld. Paa samme Maade vil være at forholde med dem, der have 2den eller ringere Prioritet i nogen Del af den sammenlagte Ejendom. Pant i Jord, der er overgivet Kreditor som brugeligt Pant, forandres til Underpant.

§ 14.

Dersom den i § 8 omhandlede Ejendom eller en Del af samme er behæftet med tinglæst Pantegæld, maa Sorenskrivert ikke protokollere den i nævnte § anførte Viljebestemmelse, forinden Ejeren har tilvejebragt Pantekreditors skriftlige Erklæring om, at han intet har imod, at Bestemmelsen tages.

§ 15.

Dersom en Del af den i § 8 omhandlede Ejendom er behæftet med tinglæst Pantegæld, og Kreditor har givet sit Samtykke til Bestemmelsen, skal Pantegælden

fra Erklæringens Tinglæsnings Dato betragtes som hvilende paa hele den samlede Ejendom. Naar flere Dele af Ejendommen ere pantsatte til forskellige Kreditorer, skulle disses Erklæringer tillige indeholde det fornødne om, hvorledes deres Fordringer skulle være prioriterede i den samlede Ejendom, i hvilket Tilfælde Kreditorernes Erklæringer tillige ville være at tinglæse. Jord, der er overgivet Kreditor som brugeligt Pant, kan ikke inddrages under den samlede Ejendom, medmindre Kreditor efter de foran foreskrevne Regler giver sit Samtykke til, at Pantet forandres fra brugeligt Pant til simpelt Underpant.

§ 16.

Den, der er Ejer af en af de i § 8 omhandlede Ejendomme, kan, naar han senere erhverver Jord, som støder umiddelbart op til den omhandlede Ejendom, ved at følge samme Fremgangsmaade som i nævnte § angivet, og under lagtagelse af de i §§ 14 og 15 foreskrevne Bestemmelser, fastsætte, at ogsaa dette senere erhvervede Jordegods skal høre til Ejendommen.

§ 17.

Foruden fri Befordring tilkommer der hvert af Udskiftningskommissionens Medlemmer en Godtgørelse af 3 Kroner og Sysselmanen 2 Kroner for hver Dag, Udskiftningen nødvendiggør deres Fraværelse fra Hjemmet.

§ 18.

Rejseudgifter til og fra Færøerne samt Betaling til den i § 10 omhandlede Landmanter afholdes af Statskassen. De øvrige ved Udskiftningsarbejdet samt til eventuel Udflytning medgaaende Omkostninger uddrages af Færøernes Jordebogskasse efter Amtets Anvisning. $\frac{1}{3}$ heraf vil være at godtgøre den nævnte Kasse*) af Bjerne og Fræsterne af den paagældende Bygd, for saa vidt de ere interesserede i Udskiftningen, efter Indmarkens Ansættelse i Skattemarker.

§ 19.

Naar Salg, Mageskifte eller anden Overdragelse af Jord finder Sted, skal derom opsættes og tinglæses et skriftligt Dokument, som indeholder fuldstændige Oplysninger om, hvori Overdragelsen bestaar, deriblandt, ved Overdragelse af Hauge, til hvilken Indengaardsbenævnelse,

*) Efter Afstemningen ved 3dje Behandling skal her indskydes: „med Halvdelen af Færr Amts Repartitionsfond og Halvdelen“.

og af Bø, til hvilken Haugepart Jorden oprindelig har været knyttet. Savner Dokumentet Oplysning herom, vil det være at afvise fra Tinglæsning.

Saafernt at Overdragelsedokument ikke er indleveret til Tinglæsning inden Aar og Dag efter dets Udstedelse, eller, naar et Bø har været behandlet af Skifteretten, efter at Bøet er sluttet, erlægges der dobbelt Gebyr, hvilket ogsaa finder Sted, naar et Bø har været overgivet til privat Skifte, og det eller de i den Anledning oprettede Overdragelsedokumenter ikke ere indleverede til Tinglæsning inden 3 Aar efter, at det paagældende Dødsfald indtraf.

For Tinglæsning af Magelæg eller andre Overdragelsedokumenter erlægges et Gebyr af 25 Øre, uden at nogen yderligere Afgift ydes til Statskassen, naar mindst den ene af Kontrahenterne faar sin Indmark mere samlet ved den skete Transaktion. For at opnaa denne Begunstigelse, skal den, der erhverver Jorden, afgive en Erklæring paa Tro og Love, gaaende ud paa, at det erhvervede støder umiddelbart op til anden Indmark, som han er Ejer af; samme Gebyr erlægges for Tinglæsning af den i § 8 omhandlede Udskrift.

§ 20.

Bliver et Dødsbø behandlet af Skifteretten, skal Sorenskriveren, forinden Skiftet sluttet, foranstalte, at Bøet erhverver lovlig Adkomst til samtlige de dette tilhørende Jordejendomme, for saa vidt disse efter de gældende Regler ere Genstand for Anførelse i Panteregisteret; dog kan Amtmanden tilstede, at der afviges derfra, naar han finder, at der ere større Hindringer til Stede for at fremskaffe Adkomsten.

Bestemmelserne i Lov sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne af 1ste Marts 1892 skulle, uafhængig af den i bemeldte Lovs §§ 2 og 3 satte Tidsfrist, vedblive at gælde overfor de i forrige Stykke omhandlede Dødsboer.

§ 21.

Nærmere Regler vedrørende den i denne Lov omhandlede almindelige Udskiftning fastsættes efter Lagtingets Indstilling ved kongelig Anordning.

§ 22.

Denne Lov træder i Kraft fra dette Tidspunkt sættes Lov, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket, af 4de Marts

1857 §§ 1—19, saavel som alle Lovbestemmelser, som staa i Strid med nærværende Lov, ud af Kraft.

I Udvalget, nedsat i Anledning af Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne, Thorshavn den 27de August 1898.

J. H. Schrøter,

Fr. Petersen.

(Ordfører.

R. C. Effersø,

M. Danielsen.

med Forbehold.

Den 2den September fremlagdes følgende Betænkning fra hele Udvalget:

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i Anledning af ovenstaaende fra forrige Aar udsatte Sag, har delt sig i et Flertal, Danielsen, Effersø, Petersen og Schrøter, og et Mindretal, Müller. Flertallet skal tillade sig at anføre:

Af de over det i forrige Samling udarbejdede Lovforslag indkomne Erklæringer fremgaar, at Sorenskriveren, Sysselmand Effersø samt Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune principaliter have tilraadet, at der foretages en gennemgribende Forandring af hele Jordbruget ved en almindelig Udskiftning, navnlig af Indengaardsjorden. I øvrigt have Landfogden, Sysselmandene Effersø, Nielsen, Olsen og Winther samt Forstanderskaberne for Vaagø Præstegæld, de forenede Sogne i Suderø, Vestmanhavns, Tjude, Sjøv, Nolsø og Frodebo Sognes Kommuner, til Dels i vage Udtryk, tilraadet Forslaget, medens Sorenskriveren og Forstanderskaberne for Norderøernes Præstegæld og de forenede Sogne i Østerø og Nordstrømø fraraade det.

Desuden indeholde Erklæringerne, navnlig Sorenskriverens og Sysselmandene Effersøes og Winthers Erklæring, Forslag til en Del Forandringer og Tilføjelser. Flertallet har paa Foranledning heraf omarbejdet Forslaget samt optaget nogle nye Bestemmelser, navnlig angaaende almindelig Udskiftning.

Med Hensyn til det i Erklæringerne fremkomne, som Udvalget ikke har taget til Følge, tillader det sig at bemærke:

ad Sorenskriverens Erklæring.

At den nugældende Lovgivning lægger store Hindringer i Vejen for Landbrugets Udvikling, er uomtvisteligt. Naar man des-

uagtet ikke endnu tør gaa med til en tvungen Reform ved overalt paa Øerne at foretage almindelig Udskiftning, bør man søge, saa vidt muligt, at bortrydde disse Hindringer, og deraf er Forbindelsen mellem et bestemt Stykke af Bøen med en bestemt Hauge den mest fremtrædende. Naar det ved Lov bliver slaaet fast, hvilke Rettigheder der ved Adskillelsen skulle følge Bøen og hvilke Haugen, kan Udvalget ikke erkende, at Adskillelse vil volde nogen Ulempe. Det er ingenlunde saa, at det altid er de samme, der have Vintergræsningsret til Faarene paa Indmarken, der netop eje den Bø, som Faarene græsse paa, eller dem, der ere i Besiddelse af Udrægsterretten for Køer, der i øvrigt eje den paagældende Hauge, men meget ofte helt andre.

Den tilsigtede Lov vil snarere lede til, at Græsningsret for Faar paa Bøen med Tiden, om ikke helt, saa delvis, bliver afløst eller undergaar hensigtsmæssige Forandringer i de herom gældende Bestemmelser, hvilket Udvalget maa anse for ønskeligt, idet Folk have større Interesse i at faa deres Indmark fredet for andres Kreaturer, naar de have den liggende samlet, end nu, da den ligger adspilt.

Hvad Tørveskørsretten angaar, da er det allerede nu saa, at der er mange Husfædre, som ikke have nogen Tørveskørsret, ja der er mange Bygder, der ikke have nogen Hauge, hvori deres Beboere kunne skære Tørv eller tilstrækkelig Tørv, men de maa enten leje fra andre, som ere i Besiddelse af Tørveskær, eller forsyne sig med Brændsel fra andre Pladser. Naar f. Eks. 2 Brødre skulle dele en Arv paa eet Kofoder indengaards og kun saa meget Tørveskær udengaards, at een Husholdning kan hjælpe sig dermed, da ere de bedre færdige ved, at den ene tager Bøen og den anden Haugen, end ved at dele begge Dele, hvorved de begge faa utilstrækkeligt, saa at hver af dem maa købe Halvdelen af den Mælk og det Brændsel, han bruger, hvorhos de let kunne blive uenige om at passe den fælles Ko.

At det kan være heldigt, at der bliver nedsat en Kommission, f. Eks. bestaaende af 2 juridiske Embedsmænd og 3 af Lagtingets Medlemmer, som ere inde i Landboforhold, til at tage saavel vore Landbolove som vore Landboforhold under Overvejelse, skal ikke bestrides. Udvalget finder imidlertid ikke tilstrækkelig Anledning til at fremsætte Forslag i saa Henseende.

Efter at Udvalget har foreslaaet § 1 forandret derhen, at det ligesom tidligere

skal være tilladt at afhænde en enkelt Gylden Jord, er det formentlig overflødigt at udarbejde nye Jordfortegnelser, i ethvert Tilfælde i den nærmeste Fremtid, da disse allerede nu ere affattede saaledes, at Bøen og Haugen ere indførte hver i sin særskilte Rubrik. Lige saa let som det nu, naar f. Eks. en Ejer under eet staar anført for 5 Gylden Jord i en Bømark med Hauge, er at fraskrive ham den ene Gylden baade i Bøen og Haugen og overføre den til en anden Fjer, lige saa let vilde det blive efter den tilsigtede Ordning kun at fraskrive og overføre den ene Gylden alene i Bøen. I Reglen vil vistnok, som hidtil, ved Overtagelser i Fremtiden Haugen komme til at følge Bøen; kun for de Bygders Vedkommende, som med Tiden maatte vise sig at gøre en udstrakt Anvendelse af den givne Tilladelse til at skille Bø og Hauge ad, vil der til den Tid maaske være Grund til at affatte nye Jordfortegnelser. For de Bygders Vedkommende, hvor almindelig Udskiftning bliver foretaget, eller hvor der bliver gjort en udstrakt Brug af Forslagets § 8, ville Jordfortegnelserne for Fremtiden være lette at føre.

Naar der bliver tilstillet Sørenskriveren et Eksempplar af Taksationsprotokollen, bilagt med Oplysning om Tørveskæret paa Nolsø, vil det være lettere for ham at kontrollere, hvilke Herligheder der ere henlagte til Bøen, og hvilke til Haugen, end det nu er at kontrollere, hvilke Herligheder og Rettigheder der ere henlagte til Jorden.

Hvis der gives tilstrækkelig Tid dertil, ville Sysselmændene, navnlig paa deres Omrejser, formentlig kunne skaffe tilstrækkelige Oplysninger vedrørende Adkomst til det et Dødsbo tilhørende Jordgods, uden at det bliver nødvendigt i den Anledning at indkalde Folk til at give Møde for Sørenskriveren eller Sysselmanen.

ad Sysselman Effersøes Erklæring.

At etablere udelelige Ejendomme ogsaa i Haugen, maa Udvalget anse for betænkeligt for nærværende Tid. Det er bedre først at faa Erfaring for, hvorledes Landbruget udvikler sig, naar man har faaet Indmarken samlet i en Del Bygder, og derefter tage under Overvejelse, hvor vidt og hvorledes der kan reformeres med Hensyn til Haugen, og indtil den Tid overlade Ejendomsforholdene i Haugerne til den frie Udvikling.

Det vil volde Vanskeligheder at affatte Bestemmelser om, at Trælodder ikke maa splittes, og faa det paaset, at de blive overholdte.

Sysselmandens Bemærkning om at faa de ved Sørenskriveriet beroende Jordfortegnelser berigtigede efter de nu af Sysselmændene affattede Fortegnelser over de virkelige Ejere af Jordene, er vel værd at tage under Overvejelse; men eventuelle Lovforandringer i saa Henseende egne sig ikke saa vel til at optages i det af Udvalget udarbejdede Lovforslag, men bør rettere udkomme som Tillæg til Loven af 11te Marts 1892.

ad Sysselmand Winthers Erklæring.

At tillade at skille Fuglebjærgene fra den Jord, hvortil de ere matrikulerede, vil mange Steder bringe Forvirring i Skatteopkrævningen og allerede af den Grund være utilraadeligt. I en Bygd, hvor almindelig Udskiftning af Indmarken finder Sted, er der en Del, der taler for, at Udskiftningen ogsaa kommer til at omfatte Fuglebjærgene.

Det gaar ikke an at hindre Opdyrking og derved standse Udviklingen i Haugen, hvor andre end Haugens Ejere have Hushaugerettigheder, f. Eks. Udrægster for Køer; men naar den egner sig til Opdyrking, bør denne i Reglen fremmes. Hvis Brugsretten er ubetydelig, kan den efter Forslagets nuværende Affattelse erstattes med Penge.

Naar alle, der have Rettigheder i en Haug, faa fuld Erstatning dels i Penge, dels i deres forholdsvise Andel i den udskiftede Jord, have de jo intet som helst Tab lidt, men kun haft Fordel ved, i Stedet for udyrkede Læder, at faa kultiveret Jord.

I øvrigt henvises til de nedenfor til de enkelte Paragraffer knyttede Motiver.

ad § 1.

Hensigten med Bestemmelsen er at skille Bøen fra Haugen for dels at gøre det muligt for Jordejerne ad Frivillighedens Vej, navnlig ved at mageskifte Jord, at faa deres Indmark samlet paa enkelte Steder. Hidtil har Bestemmelsen om, at Indengaardsbrug skulle følge en bestemt Haugepart, været en uovervindelig Hindring herfor, hvilket har ledet til, at Jordejerne have været nødsagede til, navnlig i større Bygder, at hjælpe sig med de i øvrigt saa forkastelige løse Bytter; dels vil Bestemmelsen være nødvendig forud for en eventuel almindelig Udskiftning af Indmarken i de

Bygder, hvor man maatte ønske en saadan. Samtidig med at give Tilladelse til at skille Bø fra Haug, vil det være nødvendigt at bibeholde Bestemmelsen om, at en Gylden Jord ikke yderligere maa doles; dog bør der gives Tilladelse til, at Trælodder maa kunne skilles fra den øvrige Jord. Det herom bestaaende uhensigtsmæssige Forbud har bevirket, at Jordejerne, navnlig i Udflytterbygder, der ofte ere beliggende fra $\frac{1}{2}$ til 1 Mil fra Hovedbygden, jævnlig have omgaaet eller overtraadt Loven og have solgt Trælodderne til Folk, som boede paa Pladsen, hvorefter Køberen har vundet Hævd paa dem. Efter Omstændighederne maa det anses for rettere at sætte Lovlighedens Stempel paa disse Køb og Salg.

For at tilfredsstille den Trang, der er til Stæde for at erhverve Byggegrunde og lignende, vil det være rettest at aabne en Udvej for at faa Tilladelse til at afhænde saadanne fra Odelsjorden, ligesom det alt er sket ved Loven af 13de April 1894 for Fæstegodsets Vedkommende.

ad § 2.

Ved Adskillelse af Bø og Haug er det rettest at lade saadanne Rettigheder som Ilval, Fugl, Drivtang, Drivtømmer og Udrægster for Køer følge Bøen, Teitelænder, Græsningsret for Faar om Vinteren paa Indmarken og Ret til Tørveskær følge med Haugen, hvorunder de ogsaa ved Jordebogen og den til Grund for samme hvilende Taksationsprotokol i Reglen ere blevne henlagte og som følge deraf beskattede. Kun hvor Jordebogen gør en Undtagelse fra denne Regel, f. Eks. ved Jordohvalen i Bygden Vestmanhavn, bør den fraviges.

Det vil formentlig bevirke stor Forvirring, hvis det tillades at skille Herlighederne og Rettighederne fra Jorden, saa længe ikke almindelig Udskiftning har fundet Sted; dog bør en Udvej aabnes for, at Afløsning af en Brugsret, som udøves paa anden Mands Ejendom, ved Overenskomst mellem de paagældende kan finde Sted.

ad § 3.

Medens det kun er Indmarkens Ejere, der skulle benytte Tyren, hvorfor det følger af sig selv, at det bliver dem, der tage Bestemmelse om Tyrehold, saa kan det samme ikke siges om Haugens Ejere med Hensyn til Hundehold, idet det ogsaa har nogen Interesse for Indmarkens Ejere, hvorledes dette bliver ordnet, for saa vidt Agting angaar. Denne har imidlertid ogsaa Interesse for Haugernes Ejere af Hensyn til,

at Agtingen bliver udført saaledes, at Faarene ikke komme til Skade; men navnlig have Haugernes Ejere Hovedinteressen i Hundeholdet af Hensyn til Søjdehunde. Indmarkens Ejere kunne ogsaa frigøre sig for Agting ved at holde søjdehøje Gårder om deres Bø, hvilket alt er indført i mange Bygder og overalt vil være at foretrække frem for Agting. Det maa derfor anses for rettest at give Haugernes Ejere udelukkende Ret til at tage Bestemmelse om Hundeholdet.

Medens hele Udvalget har ment, at det vil være bedst, saa vidt muligt at frigøre Indmarken for, at Hornkvæg færdes løstgaaende paa den om Vinteren, have to af dets Medlemmer, nemlig Danielsen og Effersø, ment, at dette i lige saa fuldt Maal ogsaa maatte gælde Heste, hvorimod to andre Medlemmer, Petersen og Schrøter, maa anse det for rettest af Hensyn til de Bygder, hvor der nu ikke holdes Heste, at gøre det saa tilgængeligt som muligt atter at faa dem indførte paa Grund af det Arbejde, som de kunne udføre.

ad § 5.

I den nu gældende Lovgivning savnes der Bestemmelser om, hvorledes der skal forholdes ved Udskiftning til Opdyrkning af en Del af en Hauge, i hvilken en eller flere andre Hauger udøve Hushaugerrettighed eller anden Servitut, saasom Udrægster af Køer, Tørveskær og lignende. Denne Mangel bliver afhjulpet ved den foreslaaede Bestemmelse.

Af Hensyn til Udrægster kan man i saadant Tilfælde ikke udelukkende overlade til vedkommende Hauges Ejere at tage Bestemmelse om, hvor vidt Besætningen i Haugen skal nedsættes, da deenes Ejere ved at holde for stor Besætning, f. Eks. af Faar og Heste, kunne bevirke, at Retten til Udrægster af Køer i Haugen bliver væsentlig forringet. Hvis paa den anden Side alle de, der ere interesserede i Udrægsteren, skulde være berettigede til at fastsætte Koskiben, da kunde de sætte den altfor høj til Skade for Haugens Faar, af hvilke de dog ikke ere Lodtagere. Af disse Grunde bliver det nødvendigt, at Landvæsenskommissionen, for saa vidt Oværenskomst ikke kan opnaas, skønner over, hvad der er billigt for begge Parter.

ad § 6.

Som oftest er Græsningsret for Faar om Vinteren paa Bøen henlagt til overliggende Hauge. Overalt blive imidlertid mindre Dele af Indmarken anvendte til

Byggegrunde og lignende. Uagtet det i de fleste Bygder er forholdsvis saa smaa Arealer, som anvendes i det nævnte Øjemed, at Besidderne af denne Græsningsret ikke ville bryde sig om at fremkomme med Krav om at faa den erstattet, er der dog andre Bygder, hvor ikke saa ubetydelige Arealer bebygges. Efter de nu gældende Bestemmelser er det imidlertid baade vanskeligt og bekosteligt for Haugeejere at gøre deres Erstatningskrav gældende. Hvis man ved hvert enkelt Tilfælde skulde foretage en Vurdering af saadan Græsningsret, vilde det blive for bekosteligt, og Omkostningernes Størrelse vilde overstige det Beløb, som Erstatningen kom til at udgøre. Det vil derfor være rettest, at lade Landvæsenskommissionen for offentlig Bekostning vurdere denne Græsningsret overalt i en Bygd, naar Flertallet i en af de deri interesserede Hauges Ejere begære det, og lade denne Vurdering gælde som Norm i Bygden for Afslutningssummen, f. Eks. for hver 100 Kvadratalen, for et længere Aaremaal. Derimod bør ikke en enkelt Mand eller enkelte Lodsejere kunne foranledige, at der paadrages det offentlige Omkostninger i saa ringe en Sag.

ad § 7.

Bestemmelsen er indsat for yderligere at lette Lodsejerne Adgang til ad Privillighedens Vej ved Mageskifte at faa deres Jordlodder samlede.

ad § 8.

Det vil kun være til forholdsvis liden Nytte, om en Mand faar sin Indmark samlet, naar hans Efterkommere atter splitte den, hvorfor der bør gives Jordejerne Ret til ved testamentarisk Disposition at fastsætte, at en Jordlod ikke atter maa adsplittes i mindre Dele end $\frac{1}{2}$ Skattemark, hvilket vil være tilstrækkeligt til at fodre en Ko af. En lignende men videregaaende Ret er dem allerede tillagt ved Loven af 4de Marts 1857 § 1.

ad § 9.

Uagtet det utvivlsomt gennemgaaende vilde være heldigst for Jordbruget paa Færøerne, om Indengaardsjorden, efter at hver enkelt Lod var vurderet, blev sammenlagt, og der derefter ved en almindelig Udskiftning blev tildelt hver Lodsejer hans Andel paa 1, 2 eller højst 3 Steder i Bygden, saa vil det dog, af Hensyn til den store Misfornøjelse, ja vistnok ligefremme Forbitrelse, det de allerfleste Steder vilde volde, være urigtigt at gøre det. I enkelte Bygder er der imidlertid overvejende

Stemning for at faa en almindelig Sammenlægning og Udskiftning i Stand, og kun nogle faa modsætte sig den, men disse faa bør ikke kunne forhindre den. Har først almindelig Udskiftning af Indmarken fundet Sted i enkelte Bygder, vil dette Eksempel formentlig med Tiden blive efterfulgt af andre, og der vil fra disse Bygder skabes en Stemning for lignende Udskiftning andre Steder. Det er heller ikke usandsynligt, at Folk ville gøre en saa flittig Anvendelse af de i § 8 indeholdte Bestemmelser om frivillig Sammenlægning, at almindelig Udskiftning for enkelte Bygders Vedkommende vil blive overflødig.

Da en Del Ejendomme, navnlig Præstegaarde, ligge samlede og afsondrede, saa at de ingen Hindring lægge i Vejen for den almindelige Udskiftning, bør de ikke inddrages under denne. Hvis største Delen af den paagældende Ejendom ligger afsides samlet og kun en mindre Del blandt de øvrige Lodsejeres, vil det ofte være rettest, kun at inddrage denne mindre Del under Udskiftningen. Udvalget har ogsaa tænkt sig, at der i Henhold til § 8 kan opstaa nye Ejendomme, der ligeledes egne sig til at undrages Udskiftningen; der maa imidlertid være en Autoritet, der tager Bestemmelse herom, og af Hensyn til Afstemningen paa Grandestævne maa det anses rettest at overdrage det til Amtmanden. Det kan administrativt paalægges Sysselmændene samtidig med Indberetning til Amtmanden om, at Sag om almindelig Udskiftning af en Bygds Indmark er begæret foretaget ved Grandestævne, at give Oplysninger om, hvor vidt nogen Ejendom er beliggende saaledes, at den kan undrages Udskiftningen. Disse Oplysninger kan Amtmanden kontrollere ved Erklæringer fra Landfogden, Sognepræsten og Landbrugs-konsulenten.

ad § 10.

For at Udskiftningsarbejdet kan være saa ensartet som muligt, vil det blive nødvendigt, saa vidt ske kan, at lade det foretage af de samme Mænd overalt paa Øerne. Da Udskiftningskommissionen maa udrustes med stor Myndighed, bør dens Formand udnævnes af Kongen. Den maa bl. a. tage Bestemmelse om, hvem der er rette Ejere af de forskellige Jordlodder, da de ved Sorenskriveriet beroende Pante-registre hverken give tilstrækkelig fyldige eller korrekte Oplysninger herom. De af Sysselmændene til Grund for Skatteopkrævningen udarbejdede Fortægnelser over Jordernes Ejere ville give værdifulde Oplysninger i saa Henseende. I enkelte Tilfælde

vil Kommissionen ogsaa have at tage Bestemmelse om, hvor stor Ret en Pante-kreditor skal have, jfr. § 13.

Ligesom man ved Udskiftning i det øvrige Rige, jfr. Forordning af 23de April 1781 § 3, har anset det nødvendigt at benytte Assistance af Landinspektører og Landmaalere, saaledes vil saadan Assistance heller ikke kunne undværes paa Færøerne.

ad § 11.

Da Jordbruget paa Færøerne altid maa vedblive at være et Bierhverv, vil det ikke være hensigtsmæssigt ved Lov at bestemme, at Jorden skal forblive samlet i større Brug. Imidlertid er det mindste Brug, der kan drives med Fordel, $\frac{1}{2}$ Skattemark eller 1 Kofoder, og man bør, for at et ordnet Jordbrug kan finde Sted, stræbe hen til, at alle Brug, der ere mindre, forsvinde, hvorfor lignende Bestemmelser ere foreslaaede i denne Paragraf, som findes i begge de her gældende Trølove. Et virksomt Middel vilde det være, om det blev bestemt, at den, der har en Jordlod, der er under $\frac{1}{2}$ Skattemark, skulde, hvis han vil sælge den, være pligtig til at afhænde den til sine Sidemand, hvis nogen af disse vilde give saa meget for den, som uvillige Mænd vurdere den til.

ad § 12.

Medens nogle af Jordejerne ved en almindelig Udskiftning ville kunne faa deres Jordlodder udlagte i Nærheden af deres Bopæl, vil dette ikke kunne lade sig gøre for alles Vedkommende, og flere ville, for at faa fuld Nytte af den skete Foranstaltning, blive nødsagede til at foretage Udflytning af deres Huse. I saadant Tilfælde taler Billighed for, at de faa nogen Hjælp til Udflytningen, dels af deres heldigere stillede Bygdemænd, dels af det offentlige, hvilket ogsaa har fundet Sted ved Udflytning i det øvrige Rige, jfr. Frdg. af 23de April 1781 § 21. Udskiftningskommissionen, som bedst kender de herhen hørende Omstændigheder, vil som Følge deraf bedst kunne bedømme, om og hvor vidt saadan Hjælp bør ydes. Det maa betragtes som en Selvfølge, at Indstillingerne fra Udskiftningskommissionen ville blive tilstillede Justitsministeriet igennem Amtmanden, og at denne faar Lejlighed til, om han dertil maatte finde Anledning, at udtale sig om Sagen.

ad § 13.

Da Ejendommen vil vinde i Værdi ved, at den bliver samlet, er det ogsaa i Pant-havernes Interesse, at dette sker, hvorfor

disse, lige saavel som Ejerne, maa finde sig i, at der bliver truffet en Ordning med Hensyn til deres Rettigheder. Ved de foreslaaede Bestemmelser vil enhver af Panthaverne have mindst lige saa god Sikkerhed, som han havde forinden Udskiftningen.

ad §§ 14, 15 og 16.

Tilsvarende Bestemmelser findes i Lov af 4de November 1857 §§ 3, 4 og 5 vedrørende de i nævnte Lov omhandlede Ejendomme.

ad § 17.

3 Kr. daglig maa anses for passende Diæter for Udskiftningskommissionens Medlemmer, hvorimod 2 Kr. daglig er tilstrækkeligt for Sysselmanen, fordi han er en lønnet Bestillingsmand; saavel Landvæsen- som Overlandvæsenkommissionens Medlemmer have 2 Kr. daglig. Ved Indførelse af den nye Skyldstøtning fik de 2 for alle Øerne kontrollerende Medlemmer 4 Kr., de øvrige Medlemmer samt Sysselmændene 3 Kr. daglig, dog kun for de Dage, som de anvendte paa Taksationen.

ad § 19.

Bestemmelserne ere indsatte, for at der bedre skal kunne holdes Orden i Pante-registret. Den store Uorden i dette er fremkommen derved, at Folk have forsømt at tinglæse deres Dokumenter, hvorved de bl. a. have forvoldt det offentlige ikke saa lidet Arbejde og Bekostning. Det er derfor ikke mere end billigt, at de, der inden en passende Tidsfrist have undladt Tinglæsningen, komme til at betale noget mere for den.

For at opmuntre Folk til ved Mæglægning eller paa anden Maade at søge at faa deres Jord samlet, er det nødvendigt, at Tinglæsningsgebyret bliver en ren Ubetydelighed, og at der i saadant Tilfælde ikke svares $\frac{1}{2}$ pCts Afgift til Statskassen.

ad § 20.

Naar Skifteretten behandler et Dødsbo, er der god Adgang til at faa Jorderne i Orden; naar dette strængt overholdes, ville Adkomsterne med Tiden blive berigtigede. Med Assistance af Sysselmændene har Sørenskriveren langt bedre Lejlighed dertil end private Lægfolk, der i Almindelighed staa helt hjælpeløse i et saadant Tilfælde. Om Boets Slutning skulde forsinkes et Aars Tid derved, har mindre Betydning for Arvingerne, end at faa Jorden udleveret uden lovlig Adkomst, hvad ikke sker saa sjælden og formentlig er tiltaget, siden Sørenskriverne bleve satte paa fast Lønning. Det svækker ogsaa i ikke ringe Grad det

gode Omdømme blandt Befolkningen om Autoriteten, naar selve Landets Dommer leverer Folk Jord, som han har haft i Hænde, uden at der er lovlig Adkomst til den.

ad § 21.

Det er en Selvfølge, at der til en almindelig Udskiftning udfordres mange flere Bestemmelser end de, der indeholdes i nærværende Lovforslag; men disse kunne formentlig træffes ved kongelig Anordning.

Thorshavn, den 2den September 1898.

J. H. Schrøter, R. C. Effersø.
Ordfører.
M. Danielsen.

* * *

Undertegnede Müller har af forskellige Grunde Betænkeligheder ved at anbefale Lagtinget at søge Flertallets Forslag fremmet til Lov for Færøerne. Det er efter de modtagne Erklæringer fra Forstanderskaberne heller ikke med ubetinget venlige Øjne, at en stor Del af Landbefolkningen ser paa de foreslaaede Forandringer, idet saaledes Norderøernes Præstegælds Forstanderskab og Forstanderskaberne for de forenede Sogne i Østerø og i Nordstrøms udtale sig imod det.

Paa den anden Side maa jeg erkende, at der mange Steder trænges til en almindelig Udskiftning af Jorderne. Selv om man nu ikke vilde gennemføre en saadan Udskiftning over det hele, -- hvad ikke vilde vinde Befolkningens Bifald overhovedet. -- kunde der jo gaas forsøgsvis frem og i Bygder, hvor særlig uheldige Forhold paa dette Omraade herske, og hvor den overvejende Del af Jordbrugerne vare stemte derfor, f. Eks. Kvalbu og Kvalvig paa Suderø, foretages en saadan Udskiftning for Trærnes Vedkommende. Dette vilde ikke gribe forstyrrende ind i Jordfortegnelsen og kunde muligvis bidrage til, at Befolkningen paa Færøerne kom til at se med gunstige Øjne paa en saadan Udskiftning. Dog heller ikke mod denne Tankes Realisation er der Grund til at haste, men meget mere Grund til at underkaste den en grundlig og flærsaarig Drøftelse af Lagtinget; særlig anbefales dette under Hensyn til de forestaaende nye Lagtingsvalg.

Jeg skal derfor tillade mig at foreslaa, at Sagen udsættes.

E. Müller.

Den 5te September foretoges Sagens 2den Behandling. Efter Forhandling om Sagen i Almindelighed behandlede Lovforslaget i følgende Afsnit:

§ 1, § 2, §§ 3 og 4.

Paa Grund af den fremrykkede Tid afbrødes Forhandlingerne til Fortsættelse i et følgende Møde.

Næste Dag fortsattes den §'vise Behandling med § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, §§ 14—16, §§ 17—18, § 19, § 20, § 21, § 22. Derefter sættes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling under Forhandling og Afstemning. Paa Grund af den fremrykkede Tid afbrødes Forhandlingerne til Fortsættelse i et følgende Møde.

Samme Dags Eftermiddag fortsattes Forhandlingen. Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling sættes under Afstemning og vedtoges med 14 St. mod 0.

Den 7de September foretoges Sagens 3dje Behandling.

§ 1 sættes under Afstemning og vedtoges med 10 St. mod 0.

§ 2 ligeledes.

§ 3. Til denne § fremkom følgende Ændringsforslag fra et Flertal i Udvalget:

Til § 3 føjes:

I de Bygder, hvor almindelig Udskiftning i Henhold til § 4 har fundet Sted, blive Skattemarker at lægge til Grund ved Afstemning efter Marketal over alle Beslutninger, der vedrøre Indmarken.

Hvor der i Lovgivningen er fastsat, at Bestemmelser skulle tages ved Stemmeflerhed efter Marketal, udfordres til en gyldig Beslutning, at de, der have stemt for Sagen, repræsentere et større Marketal end de, der have stemt imod den, og tillige, at mindst $\frac{1}{3}$ af hele Marketallet har stemt for den.

At dette Ændringsforslag toges under Forhandling og Afstemning, tillodes uden Afstemning. Ændringsforslaget vedtoges med 11 St. mod 0, hvorefter §'en saaledes ændret ligeledes vedtoges med 11 St. mod 0.

§ 4. Danielsens og Effersø's Forslag sættes først under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 2, hvorefter Petersens og Schrøters Forslag betragtedes som bortfaldet.

§ 5 sættes under Afstemning og vedtoges med 9 St. mod 3.

6 vedtoges med 11 St. mod 0.

7 vedtoges med 12 St. mod 0.

8 vedtoges med 9 St. mod 3.

9 vedtoges med 10 St. mod 0.

10 ligeledes.

11 vedtoges med 9 St. mod 4.

12 vedtoges med 9 St. mod 2.

13 vedtoges med 10 St. mod 0.

14 vedtoges med 12 St. mod 0.

15 vedtoges med 11 St. mod 0.

16 vedtoges med 10 St. mod 0.

17 vedtoges med 11 St. mod 0.

18. Til denne § fremkom følgende Ændringsforslag fra et Flertal i Udvalget (Schrøter, Effersø og Petersen):

Til § 18.

Imellem Ordene »den nævnte Kasse« og »af Ejerne« indskydes: »med Halvdelen af Færø Amts Repartitionsfond og Halvdelen«.

At dette toges under Forhandling og Afstemning, tillodes uden Afstemning. Ændringsforslaget sættes under Afstemning; men da kun 8 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med det Udfald, at J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Finsen, Effersø, Bærentsen, Petersen, J. H. Poulsen, Schrøter og Formanden stemte ja, medens de øvrige Medlemmer ikke stemte, og var Ændringsforslaget saaledes vedtaget med 10 St., hvorefter § 18 saaledes ændret vedtoges med 9 St. mod 1.

§ 19 vedtoges med 9 St. mod 2.

20 vedtoges med 12 St. mod 0.

21 vedtoges med 10 St. mod 0.

§ 22 ligeledes.

Derefter fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

Det §'vis vedtagne Lovforslag om Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne indstilles til Justitsministeriet med Anmodning om, at højstamme vil lade udarbejde et Lovforslag paa Grundlag af det af Lagtinget vedtagne med de Forandringer, som Ministeriet maatte anse for nødvendige eller ønskelige, og forelægge det for det til næste Aar sammentrædende Lagting.

Lagtingssalen den 7de September 1898.

J. H. Schrøter. R. C. Effersø.
Fr. Petersen.

Paa Grund af den fremrykkede Tid afbrødes Forhandlingerne til Fortsættelse i et følgende Møde.

Den 8de September fortsattes Forhandlingerne.

Afslutning begæredes af Bærentsen, Effersø, Finsen og Provsten.

Spørgsmaalet sattes under Afstemning, men da kun 8 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Finsen, Effersø, Bærentsen, Petersen og Schrøter, medens de øvrige Medlemmer ikke stemte, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Efter fortsat Diskussion begæredes Afslutning af Schrøter, Provsten, J. Poulsen og Bærentsen og vedtoges med 10 St. mod 1.

Forslaget til Beslutning sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Finsen, Effersø, Bærentsen, Petersen, J. H. Poulsen, Schrøter og Formanden, — medens de øvrige Medlemmer ikke stemte, og var Forslaget saaledes vedtaget med 10 Stemmer, hvorefter Mindretallets Forslag betragtedes som bortfaldet.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Paa Foranledning af en af Lagtingsmand Schrøter til Lagtinget indgiven Henstilling om at udvirke Tilladelse til ved Overdragelser at skille Bø fra Hauge, udarbejdede Tinget i forrige Lagtingssamling det som Bilag 1 vedlagte Forslag til Lov om Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne samt foranledigede, at der blev indhentet Erklæring over samme fra Sørenskriveren, Landfogden, samtlige Sysselmænd og samtlige Forstanderskaber. Efter at denne Sag i indeværende Samling var overgivet et Udvalg paa 5 Medlemmer, der paa Foranledning af de indkomne Erklæringer omarbejdede Forslaget samt under 2den September afgav sin Betænkning i Sagen. undergik denne 2 Behandlinger i Tinget. Ved 3dje Behandling, der foretoges den 7de September, blev Lovforslaget §'vis vedtaget saaledes, som det vedlagt lyder — Bilag 2. I det paafølgende Møde den 8de s. M. blev vedtaget med 10 Stemmer, medens 10 Medlemmer afholdt sig fra at stemme, et af vedkommende Udvalgs Flertal indgivet saalydende Forslag til Beslutning:

„Det §'vis vedtagne Lovforslag om Ordning af nogle Landboforhold paa

Færøerne indstilles til Justitsministeriet med Anmodning om, at højstsumme vil lade udarbejde et Lovforslag paa Grundlag af det af Lagtinget vedtagne med de Forandringer, som Ministeriet maatte anse for nødvendige eller ønskelige, og forelægge det for det til næste Aar sammentrædende Lagting.“

Hensigten med Lovforslaget er navnlig at virke hen til at faa den de forskellige Ejere og Kongsfæster tilhørende Uden-gaardsjord, der nu til stor Skade for Landbruget ligger splittet i et stort Antal Smaalodder, navnlig Odelsjorden, for hver enkelt Ejers Vedkommende saa vidt som muligt samlet til et Hele. Dette søges opnaaet ad to Veje, dels ad Frivillighedens Vej, hvortil §§ 1—4, 7, 8, 10—16 og 19 navnlig sigte, og dels ved almindelig Udskifning, hvilket §§ 9—13, 17, 18 og 21 tilsigte.

Frivillig Sammenlægning, som hidtil har været vanskelig at iværksætte og derfor heller ikke har vist nævneværdige Spor i vore Ejendomsforhold, vil efter foreliggende Forslag blive lettet en hel Del, saa nogle af Tingets Medlemmer mene, at en med almindelig Udskifning forbunden Sammenlægning vil blive overflødig i enkelte Bygder. Andre have derimod udtalt, at den frivillige Sammenlægning, selv om den bliver mere begunstiget af Lovgivningen, vil foregaa saa langsomt, at den i det store Hele ikke vil have megen Betydning for de nærmeste Slægtled, og at den, naar almindelig Udskifning ikke samtidig stilles i Udsigt, vil virke hæmmende for en fuldstændig Indførelse af samlede Brug. De, som have stræbt at erhverve hensigtsmæssige Ejendomme for sig selv og Efterkommere og til den Ende anvendt megen Bekostning paa deres Jordlodder — dels ved til abnorme Priser at indkøbe tilgrænsende Smaalodder og dels ved at udføre omfattende Grundforbedringer — kunne ikke ventes at ville stille sig velvillig lige overfor en almindelig Udskifning, som, foruden at paadrage dem Omkostninger, tillige udsætter dem for at miste større eller mindre Dele af den Ejendom, som de have forbedret og nu kunne befrygte at faa ombyttet med Jord, der har en uheligere Beliggenhed, er af ringere Beskaffenhed eller i slettere Kulturstilstand.

Skønt Fordelen ved en Sammenlægning af de enkelte Lodsejeres mange Smaaparceller skulde synes indlysende, kan man ikke undre sig over, at en stor Del af Befolkningen under Paavirkning af Forestillinger om indbildte eller virkelige, men dog uvæsentlige Ulemper, der kunne følge af

en ubekendt ny Ordning, holde paa de gennem Aarhundreder nedarvede Tilstande. Naar dertil kommer, at Jordens Adsplittelse ikke er stor og Ulemperne i det hele taget mindre følelige i de Distrikter, hvor største Delen af Jorden tilhører Staten og ligger i forholdsvis store Parceller, og hvor de fleste Bygder ere smaa med en Indmark af ringe Omfang, saa kan man forstaa, at Repræsentanterne for disse Distrikter ikke ere stemte for at paadrage den af dem repræsenterede Befolkning en betydelig Andel af de Omkostninger, der ville flyde af en almindelig Udskiftning.

Det er ikke undgaaet Lagtingets Opmærksomhed, at der vedrørende almindelig Udskiftning mangler nogle Paragrafer i Lovforslaget, men Tingets folkevalgte Medlemmer have ikke saa godt kunnet skønne, paa hvilke Omraader der udfordres Lovbestemmelser, og paa hvilke Sagen kan ordnes administrativt eller ved kongelig Anordning; ligeledes maa Spørgsmaalet om, hvor de med Udskiftningen forbundne Udgifter skulle komme fra, opkastes i første Række; man har derfor ikke villet arbejde videre paa Sagen, forinden Tinget kendte det høje Ministeriums Stilling til den.

For saa vidt den i Forslagets § 18 Statskassen tiltænkte Andel af Udgifterne ikke kan erholdes bevilget, vil Sagens videre Fremme kun vinde meget ringe Tilslutning i Lagtinget, hvorfor den Del af Forslaget i saa Fald bør opgives som for Tiden haabløs.

I øvrigt er der optaget en Del Bestemmelser, som man har følt Savnet af i vor Lovgivning; navnlig skal man tillade sig at henvise til sidste Stykke af § 3 og §§ 5, 6, 19, 2det Stykke, og § 20.

I øvrigt tillader man sig at henvise til den af vedkommende Udvalg afgivne Betænkning og de over Sagen afgivne Erklæringer, hvorhos Lagtinget paa det bedste skal anbefale Sagen til det høje Ministerium.

Lagtinget, den 10de September 1898.

C. Bærentsen.

J. H. Schrøter,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

VII. Andragende om, at Bygden Skopen maa udsøndres fra Sand Sogn til at blive et særligt Sogn.

Ved Tingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Skopens Udskillelse som særligt Sogn.*)

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 2den August, vedtoges, efter

Forslag af J. H. Poulsen, at henvise den til det kommunale Udvalg.

Den 11te August fremlagdes og henvistes til Udvalget følgende Andragende:

Til Lagtinget.

Vi undertegnede Beboere af Skopen tillade os herved hos det høje Lagting at

*) Se Beretningen for 1897, Side 95—96.

andrage om, at dette vil forhjælpe os til, at Skopen Bygd i kommunal Henseende kommer til at udgøre et særligt Sogn, ligestillet med de andre Sogne i Præstegældet, ligesom vi alt til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet have ansøgt om, at Bygden, der har faaet sin egen Kirke, maa blive et Sogn i kirkelig Henseende.

Sognegrænsen have vi efter Overenskomst med Forstanderskabet for Sands Præstegæld tænkt os fastsat saaledes:

Sognegrænsen gaar fra »Bavinsgjøge« og følger Markeskelsaen, til ovenfor Vejen mellem Skopen og Sand, gaar derfra i nordvestlig Retning, stadig ovenfor Vejen, forbi Skellet mellem »Fjallshaga« og »Skopunarhaga« til den nordre Kant af »Eldingini«, derfra i vestlig Retning til Krogen af Elven Øst for »Rundhøllutahayggj«, hvorefter Elven bliver Skel til »Gomlurætt«, fra Ratten bliver »Tunghamarinn« Grænse til »Marknarstiggj«, hvorfra Skellet mellem »Skopunarhaga« og »Høvdarhaga« bliver Sognegrænsen udefter. Dog andrager man paa, at fremtidige Udvidelser af Indmarken i Skopen udover den fastsatte Sognegrænse indgaa under Beskatningen i Skopen, og at alt, hvad der lægges indenfor de tilstedeværende Bøggerder til enhver Tid, vil tilhøre Skopen Sogn.

Med Hensyn til den Del af Kommuneskatten, der falder paa Marketallet, andrage vi om, uden Hensyn til den nævnte Sognegrænse, at hele Skatten af »Fjallshaga« tilfalder Sands Sogn, medens Skatten af »Skopunarhaga« deles efter Ejendomsforholdene saaledes, at Skopen Sogn beskatter den Del af Haugen, der svarer til Skopen Mænds Andel af samme, medens Resten bliver beskattet i Sands Sogn. At »Høvdarhaga« bliver beskattet i Skopen Sogn, for saa vidt Ihændehaveren af samme er bosiddende i Skopen. Den tilstedeværende Indmark i Skopen beskattes her. Ligeledes vil alle de Arealer, der fremtidig maatte blive indtagne til Opdyrkning herfra, beskattes i Skopen ved hvert Regnskabsaars Begyndelse efter, at vedkommende Areal er bleven matrikuleret.

Skopen, den 8de August 1898.

(21 Underskrifter.)

Dette Andragende fra Skopenmænd er bleven forelagt Forstanderskabet, og har

dette ikke noget mod de deri fastsatte Betingelser for en eventuel Udskillelse af Sognene at indvende.

Med Hensyn til den kommunale Beskatning af »Høvdarhaga«, mener Forstanderskabet, at det kunde tænkes, at Forpagteren af samme kunde være bosiddende i Skopen, medens en større eller mindre Del af de i Forpagtningen parthavende ere bosiddende paa Sand. Det vil da formentlig være en mere retfærdig Ordning for Beskatningen, at Sand Sogn oppebærer en Del af Skatten, svarende til de nævnte Forpagtningsforhold, jvfr. hvad der vil finde Sted for Skopenhaugens Vedkommende.

Sand, den 8de August 1898.

A. C. Joensen, Rasmus Petersen,
Formand.

J. M. Hentze.

Med Hensyn til »Høvdarhaga«, da kan jeg ikke se, at det under den nuværende Ordning af Beskatningsforholdene kan berøre Sognepræstens Interesse, om Skatten helt eller delvis falder udenfor Sands Kommune.

Sand, den 8de August 1898.

Christian Pedersen.

Den 20de August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

I forrige Aar indkom til Lagtinget et til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet stilet Andragende fra Beboerne af Bygden Skopen, gaaende ud paa, at man ønskede Skopen Bygd udsondret fra Sands Sogn som et særligt Sogn.

Udvalget, til hvilket denne Sag var henvist, afgav ikke nogen Betænkning, men foreslog den udsat til i Aar, hvilket vedtoges.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, skal tillade sig at udtale, at der formentlig ikke fra Lagtingets Side kan være noget til Hinder for, at Skopen Bygd, der nu har faaet sin egen Kirke, udsondres fra Sands Sogn som et særligt Sogn, hvorved det i Henhold til Lov om de færøske Landkommuners Sty-

relse af 28de Februar 1872, § 1, vil være at forvalte paa samme Maade som de øvrige Sogne i Præstegælds-Kommunen. Heller ikke mener Udvalget, at der kan være noget til Hinder for, at Grænsen mellem Sand Sogn og det eventuelle Skopen Sogn ordnes saaledes som i Skrivelse fra Beboerne af Skopen til Lagtinget af 8de ds. anført og af Forstanderskabet og Sognepræsten anbefalet, nemlig: »Sognegrænsen gaar fra »Bavinsgjøgv« og følger Markeskelsaaen til ovenfor Vejen mellem Skopen og Sand, gaar derfra i nordvestlig Retning stadig ovenfor Vejen forbi Skellet mellem »Fjallshaga« og »Skopunarhaga« til den nordre Kant af »Eldingini«. Derfra i vestlig Retning til Krogen af Elven Øst for »Rundbøllutaheyggj«, hvorefter Elven bliver Skel til »Gomlurætt«. Fra Ratten bliver »Tunghamari« Grænse til »Marknastiggj«, hvorefter Skellet mellem »Skopunarhaga« og »Høvdarhaga« bliver Sognegrænse udefter.« At denne Grænse udvides i samme Omfang, som Indmarken udvides, maa betragtes som selvfølgelig. Ligeledes maa Udvalget tilraade Tinget at bifalde, at den Del af Kommuneskatten, der lignes efter Marketallet, uden Hensyn til Sognegrænsen, opkræves saaledes, at hele Skatten af »Fjallshaga« tilfalder Sands Sogn, medens Skatten af »Skopunarhaga« deles efter Ejendomsforholdene saaledes, at Skopen Sogn beskatter den Del af Haugen, der svarer til, hvad Bygdens Beboere ved Udskillelsen eje og besidde af samme, medens Resten bliver beskattet i Sand Sogn. I dette Forhold kan der ikke ventes at ville indtræde store eller pludselige Forandringer. Skulde Ejendomsforholdene engang i Tiden blive betydelig forandrede, vil der mulig til den Tid kunne foretages en Omregulering.

Derimod kan Udvalget ikke tilraade, at nogen Del af »Høvdarhaga« beskattes i Skopen. Denne Hauge hører til Præstembedet. Præsten bor paa Sand, men, efter hvad man har bragt i Erfaring, er Haugen for Tiden bortforpagtet til en Mand i Skopen, der dog driver Forpagtningen i Forening med Beboere af Sand Sogn. Her vil der saaledes let ved Udløbet af hver Forpagtningstermin kunne foregaa en hel Omvæltning med Hensyn til Brugen af Haugen, hvorfor man maa formene, at Haugen maa beskattes i det Sogn, hvor den virkelige Besidder, Præsten, bor, og i hvilket Haugen er beliggende. Skulde denne Hauge imidlertid, — som der har været Tale om — senere blive erhvervet til Ejendom af Skopen Sygd (Sogn), vil

den til den Tid naturlig være at lægge ind under det eventuelle Skopen Sogn.

I Henhold til det anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget anbefaler:

- at Bygden Skopen udskilles fra Sand Sogn som et særligt Sogn, der i kommunal Henseende bliver at bestyre som de andre Sogne i Præstegældet,
- at Grænsen mellem Sand Sogn og det eventuelle Skopen Sogn fastsættes saaledes: »Grænsen gaar fra »Bavinsgjøgv« og følger Markeskelsaaen til ovenfor Vejen mellem Skopen og Sand, gaar derfra i nordvestlig Retning stadig ovenfor Vejen forbi Skellet mellem »Fjallshaga« og »Skopunarhaga« til den nordre Kant af »Eldingini«; derfra i vestlig Retning til Krogen af Elven Øst for »Rundbøllutaheyggj«, hvorefter Elven bliver Skel til »Gomlurætt«; fra Ratten bliver »Tunghamari« Grænse til »Marknastiggj«, hvorfra Skellet mellem »Skopunarhaga« og »Høvdarhaga« bliver Sognegrænsen udefter,«
- at fremtidige Udvidelser af Indmarken i Skopen udover den nævnte Sognegrænse henlægges — og som Indmark beskattes — til Skopen Sogn, saa at alt, hvad der til enhver Tid ligger indenfor Bø- eller Trøgærderne i Skopen Bygd, henregnes til dette Sogn,
- at af de til Skopen Sogn grænsende Hauger »Fjallshagi« og »Høvdarhagi« ligesom hidtil beskattes til Sand Sogn efter deres hele Marketal, medens den Del af Kommuneskatten, der lignes paa Marketallet, for »Skopunarhagas« Vedkommende, uden Hensyn til Sognegrænsen, fordeles saaledes, at det Marketal, der ved Udskillelsen besiddes af Skopen Beboere, bliver at beskattes til Skopen Sogn, medens det øvrige Marketal i denne Hauge beskattes til Sand Sogn.

I Udvalget for Amtsfattiggassen og de kommunale Sager, Thorshavn den 20de August 1898.

Joan Poulsen, E. D. Bærentsen.
Ordfører.
M. Danielsen, J. H. Schrøter.
C. Olsen.

Den 22de August foretoges Sagens 2den Behandling. Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling sættes under Afstemning og vedtoges enstemmig med 17 St.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremkom følgende Ændringsforslag:

A. Fra et Flertal i Udvalget (Bærentsen, Danielsen, Olsen og J. Poulsen).

Til Udvalgets Forslag føjes:

at den Kirkerne tilfaldende Tiende, for saa vidt den omhandlede Udskillelse finder Sted, i Regnskaberne opføres saaledes: Lammetienden opføres under Sands Kirke af det Marketal, der beskattes til Sand, medens Tienden af det Marketal, der beskattes til Skopen Sogn, opføres under Skopen Kirke. Af Korn-, Smør-, Fugle- og Hvaltiende opføres under hver af de to Kirker den Del, der falder i de respektive Sogne.

B. Motiveret Ændringsforslag fra et Mindretal i Udvalget (Schrøter):

Det har ingen som helst Interesse for det nye Sand Sogn, at der sættes en snæver og bevægelig Grænse for Skopen Sogn, som det er foreslaaet, og som det inden en Snæs Aar vil blive nødvendigt at forandre. Det nye Sand Sogn vil ikke miste det ringeste af sin Skatteindtægt, om Grænsen samtidig med Adskillelsen sættes saa langt fra Skopen Bygd, som der i en overskuelig Fremtid er nogen Sandsynlighed for kan blive opdyrket fra Skopen Bygd, naar blot det nye Sand Sogn faar hele Skatteindtægten af de 2 Hauger og den i Udvalget foreslaaede Andel af den 3dje, samt Sognegrænsen ikke rykkes saa langt frem mod Sands Bygd, at Indhegning og Opdyrking derfra nogen Sinde kan ventes at ville overskride Grænsen. Saavel en snæver som en bevægelig Grænse vil blive en uforholdsmæssig Kilde henholdsvis til Ulejlighed og Bryderi for de overordnede Myndigheder. Vel bør Lagtinget søge at følge Forstanderskabet i en saadan Sag, for saa vidt ikke andre berettigede Interesser tilsidesættes derved, men paa den anden Side bør man have Øje for, at der for Tiden sidder 3 Mænd fra Sands Bygd, deres Hæderlighed og Upartiskhed ufortalt, i Forstanderskabet, men derimod ingen fra

Skopen Bygd. Ingen andre end disse 3 Medlemmer have deltaget i det Møde, hvor Sagen blev afgjort, hvilket kan have ledet til, at Forstanderskabet kan være kommet til at se noget ensidigt paa Sagen. Jeg finder derfor, at det er rettest, at Sognegrænsen bliver fastsat af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg.

I Henhold til det anførte tillader jeg mig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

a. I Stedet for Post 2:

Der nedsættes af Lagtinget et staaende Udvalg i Henhold til Lagtingslovens § 13 til, efter Samraad med et lige Antal Mænd fra hver af Bygderne Sand og Skopen, eventuelt at fastsætte Sognegrænsen. Denne vil være at drage saa langt fra Skopen Bygd, som der er nogen Sandsynlighed for i en overskuelig Fremtid vil kunne indlægges og opdyrkes fra Skopen, dog at Grænsen ikke paa noget Sted kommer den nuværende Indmark i Sands Bygd nærmere, end at mindst $\frac{2}{3}$ af Veglængden, beregnet fra begge Bygdens Bølgårder, kommer at høre til det nye Sand og højst $\frac{1}{3}$ til Skopen Sogn.

b. I Stedet for Post 3:

Alt hvad der til enhver Tid findes indenfor Skopen Sogns Grænse af matrikuleret Indmark, beskattes til dette Sogn.

Den 31te August paabegyndtes Sagens 3dje Behandling.

Udvalgets Flertal tog sit Ændringsforslag (A) tilbage.

Efter Henstilling af Hentze udsatte Formanden Sagen til fortsat Behandling i et følgende Møde.

Den 2den September fremlagdes saalydende Ændringsforslag:

C. Fra Hentze og J. H. Poulsen:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1. Bygden Skopen udskilles fra Sand Sogn som et særligt Sogn, der i kommunal Henseende bliver at bestyre som de andre Sogne i Præstegældet.
2. Grænsen mellem Sand Sogn og det eventuelle Skopen Sogn fastsættes saaledes: Grænsen gaar fra »Bavinsgjøgv« og følger Markeskelsaaen til ovenfor Vejen mellem Skopen og Sand,

gaar derfra i nordvestlig Retning stadig ovenfor Vejen forbi Skellet mellem »Fjallshaga« og »Skopunarhaga« til den nordre Kant af »Eldingini«, hvorfra solve Højdedraget »Eldingin«, der gaar i syd-sydvestlig Retning, bliver Grænse til »Buin«. Derfra følger Grænsen Højdedraget mod Nordvest til »Argisfoss«. Fra »Argisfoss« vil Grænsen være at drage i en lige Linie mod Nord til Udløbet af »Breiðá«.

3. Alt hvad der til enhver Tid forefindes af matrikuleret Indmark indenfor den nævnte Sognegrænse, beskattes til Skopen Bygd.
4. De til Skopen grænsende Hauger »Fjallshagi« og »Hovdarhagi« beskattes ligesom hidtil til Sand Sogn efter deres hele Marketal, medens den Del af Kommuneskatten, der lignes paa Marketallet for »Skopunarhaga« Vedkommende, uden Hensyn til Sognegrænsen fordeles saaledes, at det Marketal, der ved Udskillelsen besiddes af Skopens Beboere, bliver at beskattes til Skopen Sogn, medens det øvrige Marketal i samme Hauge beskattes til Sand Sogn.

Den 6te September fortsattes Sagens 3dje Behandling.

Schrøter tog sit Ændringsforslag (B) tilbage.

Indstillingspunkt 1 i Udvalgets Forslag og Ændringsforslag C vedtoges med 17 St. mod 0.

Indstillingspunkt 2 i Ændringsforslaget (C) vedtoges med 16 St. mod 0, hvorved Udvalgets Forslag bortfaldt.

Indstillingspunkt 3 i Ændringsforslaget (C) vedtoges med 16 St. mod 0, hvorefter Udvalgets Forslag bortfaldt.

Indstillingspunkt 4 i Udvalgets Forslag og Ændringsforslaget (C) vedtoges med 16 St. mod 0.

Endelig sættes Sagen i dens Helhed saaledes ændret under Afstemning ved Navneopruub og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer. — Isaksen og Dahl vare fraværende.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Henimod Slutningen af förrige Aars Lagtingssamling indkom et til Ministeriet

for Kirke- og Undervisningsvæsenet stillet, af vedkommende Sognepræst og kommunale Forstanderskab anbefalet Andragende om, at Bygden Skopen i Sandø Præstegæld maa blive udsondret fra Sand Sogn som et særligt Sogn. Behandlingen af dette Andragende blev paa Grund af Tidens Knaphed udsat til i Aar.

I indeværende Samling er der endvidere indkommet et nyt Andragende fra Beboerne af Skopen om Tingets Medvirkning til, at Skopen Bygd i kommunal Henseende kommer til at udgøre et særligt Sogn ligestillet med de andre Sogne i Præstegældet. Det er navnlig dette sidste Andragende, Tinget har beskæftiget sig med. De kirkelige Forhold høre ikke særlig ind under Tinget, dog skal bemærkes, at man ikke har noget at erindre imod, at den i Skopen opførte Filialkirke gaar over til at blive Sognekirke.

Udvalget for Amsfattigkassen og de kommunale Sager, til hvilket denne Sag blev henvist, afgav under 20de f. M. sin Betænkning og foreslog at anbefale, at Skopen Bygd gaar over til at blive et særligt Sogn, med den af Forstanderskabet foreslaaede Sognegrænse. Dog foresloges, for saa vidt en Del af den, for en stor Del udenfor Sognegrænsen liggende »Skopunarhagi« skulde beskattes til Skopen Sogn, at dette Beskatningsforhold sloges fast ved Sognets Oprettelse og ikke kom til at variere fra Aar til andet.

Ved Sagens derpaa følgende Behandling i Tinget var der fuld Enighed om at anbefale, at Skopen, der nu har over 200 Indbyggere, bliver et særligt Sogn, og der anførtes, at Skopens Indbyggere ikke altid have Interesser sammen med Beboerne af Sands Bygd. Ved at Skopen bliver et Sogn, sikres den altid særlige Repræsentanter i Præstegældskommunens fælles Forstanderskab. Derimod nærede flere Medlemmer Betænkkelighed ved den foreslaaede Sognegrænse, der mentes at ligge saa nær ved Skopen, at Opdyrkning og Bebyggelse herfra inden ret lang Tid kunde komme at strække sig udover Grænsen, og der udtaltes, at den Omstændighed, at Sognegrænsen skulde flyttes, efterhaanden som Opdyrkningen skred videre frem, let kunde føre til Uklarhed, navnlig ved fremtidige Afgørelser af Forsørgelsespligt.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom derfor fra de to Tingmænd for Sandø et Ændringsforslag, gaaende ud paa at flytte Grænsen længere ud fra Skopen Bygd. Dette Forslag vedtoges enstemmig med 18 Stemmer saalydende:

1. Bygden Skopen udskilles fra Sand Sogn som et særligt Sogn, der i kommunal Henseende bliver at bestyres som de andre Sogne i Præstegældet.
2. Grænsen mellem Sand Sogn og det eventuelle Skopen Sogn fastsættes saaledes: Grænsen gaar fra »Bavinsgjøgv« og følger Markeskelsaaen til ovenfor Vejen mellem Skopen og Sand, gaar derfra i nordvestlig Retning stadig ovenfor Vejen forbi Skellet, mellem »Fjallshaga« og »Skopunarhaga« til den nordre Kant af »Eldingini«, hvorfra selve Højdedraget »Eldingin«, der gaar i syd-sydvestlig Retning, bliver Grænse til »Bui«. Derfra følger Grænsen Højdedraget mod Nordvest til »Argisfoss«. Fra »Argisfoss« vil Grænsen være at drage i en lige Linie mod Nord til Udløbet af »Breidå«.
3. Alt hvad der til enhver Tid forefindes af matrikuleret Indmark indenfor den nævnte Sognegrænse, beskattes til Skopen Bygd.
4. De til Skopen grænsende Hauger »Fjallshagi« og »Høvdarhagi« beskattes ligesom hidtil til Sand Sogn efter

deres hule Marketal, medens den Del af Kommuneskatten, der lignes paa Marketallet for »Skopunarhaga«s Vedkommende, uden Hensyn til Sognegrænsen fordeles saaledes, at det Marketal, der ved Udskillelsen besiddes af Skopens Beboere, bliver at beskattes til Skopen Sogn, medens det øvrige Marketal i samme Hauge beskattes til Sand Sogn.

Idet man herved giver sig den Ære at fremsende de nævnte Andragender tilligemed Udvalgets Betænkning og det vedtagne Ændringsforslag, tillader man sig paa det bedste at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 10de September 1898.

C. Bærentsen.

Joen Poulsen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

Til

Justitsministeriet.

VIII. Andragende om Deling af Vestmanhavns Hoved-Jordemoderdistrikt.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende eventuel Deling af Vestmanhavns Hoved-Jordemoderdistrikt*). Sagen var bilagt med Skrivelse fra Distriktslægen, Beretning om et af de vedkommende Forstanderskaber i Forening afholdt Møde og et Andragende fra 2 Mænd i Kvivig Sogn**).

*) Se Beretningen for 1897, Side 110.

**) Indholdet af disse Bilag vil frengaa af Betænkningen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 5te August, vedtoges, efter Forslag af O. Jacobson, at henvise den til det kommunale Udvalg, som afgav følgende, den 24de August fremlagte

Betænkning.

Til forrige Aars Lagting indkom et Andragende fra Beboerne af Kvivig Sogn om, at Bygderne Kvivig, Stykket, Lejnum og Skælling maatte udsondres af Vestmanhavns Hoved-Jordemoderdistrikt.

Forinden denne Sag forelagdes Tinget, var der givet saavel Forstanderskaberne for de forenede Sogne i Nordstrøm og Vestmanhavn som Distriktslægen Lejlighed til at udtale sig, men der var ikke opnaaet Enighed, idet Forstanderskabet for Vestmanhavn bestemt fraraadede den omtalte Deling af Distriktet, medens Forstanderskabet for de forenede Sogne anbefalede Sagen. Distriktslægen syntes mest støttet for, at den ny oplærte Jordemoder for Distriktet blev bosiddende i Kvivig.

Efter Forslag af det i Sagen nedsatte Udvalg bleve Erklæringer indhentede fra Forstanderskaberne for Vestmanhavn Sogn og for de forenede Sogne i Nordstrøm Præstegæld samt Distriktslægen, hvilke Erklæringer tilligemed Sagens øvrige Akter have været overgivne undertegnede Udvalg til Betænkning.

Paa et den 17de December f. A. afholdt Møde af begge Forstanderskaber opnaaedes ikke fuld Enighed; navnlig synes den Omstændighed, at Beboerne af Kvivig Sogn nu andrage om, at hele Sognet skulde udsondres, at lægge de væsentligste Hindringer i Vejen for at komme til Enighed, idet Forstanderskabet for de forenede Sogne holdt paa, at Vaalen og Næssæt af Kvivig Sogn i hvert Fald burde vedblive at høre til Vestmanhavn-Distriktet.

Udvalget kom, ved at overveje Sagen, til den Anskuelse, at meget kunde tale for at dele det omhandlede Jordemoderdistrikt, hvis Folkemængde nu udgør 917 Personer, idet Naturforholdene ofte gøre det umuligt at hente Jordemoder fra Vestmanhavn til Kvivig eller omvendt; men da der fra Kvivig Sogn nu forelaa tvende helt forskellige Andragender, af hvilke det ene i hvert Fald ikke kunde tages til Følge, henvendte Udvalget sig til Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrøm for endelig at faa at vide, hvad Kvivig Sogns Beboere vilde. Som Svar paa denne Henvendelse har man nu modtaget et af 45 Beboere af Kvivig Sogn underskrevet og af 5 Medlemmer af Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrøm anbefalet Andragende af 17de dennes om, at Hjælpedistriktet maa omfatte Bygderne Kvivig, Stykket, Lejnum og Skælling, medens Vaalen og Næssæt henlægges til Hoveddistriktet.

Herefter vil Hoveddistriktet (Vestmanhavn med Vaalen og Næssæt samt Slette-næs) have 545 Indbyggere og Hjælpedistriktet (Kvivig, Stykket, Lejnum og Skælling) 372; alt efter Syssekmændens sidste Folketælling.

En saadan Ordning kan Udvalget anbefale, idet alle Parter herved faa en forholdsvis let Adgang til Jordemoder. Man skal derfor tillade sig at foreslaa til Vedtagelse:

Tinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om, at der i højstsummes Bekendtgørelse af 29de August 1878 om Færøernes Inddeling i Jordemoderdistrikter foretages den Forandring, at Vestmanhavn Hoveddistrikt deles i:

- a. Vestmanhavns Hoveddistrikt bestaaende af Vestmanhavn, Vaalen og Næssæt paa Strøm samt Slette-næs paa Vaagø.
- b. Kvivig Hjælpedistrikt bestaaende af Bygderne Kvivig, Stykket, Lejnum og Skælling af Kvivig Sogn.

I Udvalget for Amtsfattiggkassen og de kommunale Sager, Thorshavn den 23de August 1898.

C. Olsen, Joen Poulsen.
Ordfører.

J. H. Schrøter. M. Danielsen.

E. D. Bærentsen.

Den 27de August foretoges Sagens 2den Behandling. Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling sattes under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 30te August, sattes Udvalgets Indstilling under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 St. — Provsten, Petersen og C. Jacobsen vare fraværende.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Ved Skrivelse af 20de Juli f. A. indgav en Del Beboere af Kvivig Sogn et Andragende, ledsaget af en Anbefaling fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrøm Præstegæld, til Lagtinget om, at Vestmanhavns Hoved-Jordemoderdistrikt maatte deles saaledes, at Bygderne Kvivig, Stykket, Lejnum og Skælling maatte udsondres af dette som et Hjælpe-Jordemoderdistrikt, men da saavel Forstanderskabet

for Vestmanhavn Sogns Kommune som Distriktslægen fraraadede den ansøgte Udsondring, vedtog Lagtinget at opfordre de nævnte Forstanderskaber til efter Samraad med Distriktslægen at fremkomme med Forslag til en Udsondring, for saa vidt man frømdes maatte ønske en saadan, ligesom Amtmanden opfordredes til at tage Forbehold ved Ansættelsen af den nyop lærte Jordemoder for Vestmanhavns Hoved-Jordemoderdistrikt, hvilket ogsaa er sket.

Den af Forstanderskaberne førte Forhandling førte ikke til noget Resultat, til Dels fordi der nu forelaa et nyt Andragende med 40 Underskrifter fra Kvivig Sogn, der gik ud paa, at man ønskede hele Sognet udsondret, og dels fordi flere Medlemmer af Forstanderskabet for de forenede Sogne i Henhold til Andragendet holdt paa, at det eventuelle Hjælpedistrikt skulde omfatte hele Kvivig Sogn. Et senere modtaget Andragende fra den største Del af Beboerne af Bygderne Kvivig, Stykket, Lejnum og Skølling, ledsaget af Forstanderskabets anbefaling, har tilligemed Sagens øvrige Dokumenter været gjort til Genstand for Behandling i det Udvalg, der i Aar

har haft denne Sag til Betænkning; og anbefaler Udvalget den ansøgte Udsondring. Sagen har været underkastet 3 Behandlinger i Tinget og vedtoges enstemmig ved 3dje Behandling med 17 Stemmer, medens 3 Medlemmer vare fraværende.

Idet Tinget henviser til den vedtagne Betænkning, der anbefaler, at Bygderne Kvivig, Stykket, Lejnum og Skølling som et Hjælpe-Jordemoderdistrikt udsondres, medens Vestmanhavns Hoved-Jordemoderdistrikt fremtidig skal komme til at bestaa af Bygderne Vestmanhavn, Vaalen og Næsset paa Strømø samt Slettenæs paa Vaagø, tillader man sig ærbødigst at anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 10de September 1898.

C. Bærantsen.

C. Olsen.

Ordfører.

Joan Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

IX. Andragende om forøget Statstilskud til Lærerskolen.

Den 27de August fremlagdes følgende Skrivelse fra Skoledirektionen, bilagt med Andragende fra Førstelærer Bergh:

Fære Amts Skoledirektion.

Thorshavn, den 27de August 1898.

Ved at fremsende den hosfølgende Skrivelse, hvori Førstelærer Bergh andrager

om, at der maa blive søgt en Bevilling af Statskassen paa 225 Kr. aarlig til Forøgelse af Timeantallet i Lærerskolen med 6 Timer om Ugen, dels til særlige Skrive- og Tegnetimer, dels til Timer i Undervisnings- og Opdragelseslære, dels endelig til Forøgelse af Timerne i Sang og Violinspil, skal Direktionen med Bemærkning, at man tiltræder de for Forslaget anførte Grunde, herved, forinden Sagen forelægges

Ministeriet for Kirke- og Undervisnings-
væsenet, udbede sig det ærede Lagtings
Betænkning derover.

C. Barentsen. J. C. Evensen.

Til
Færøernes Lagting.

* * *

Herved tillader jeg mig ærbødigst at
henlede Skoledirektionens Opmærksomhed
paa, at det for Fremtiden ikke vil være
muligt for Lærerskolens Elever at deltage
i Realskolens Skrivetimer, hvad Planen
for Lærerskolen forudsætter, fordi der ikke
er Plads. Idet Antallet af Elever saavel i
Realskolen som i Lærerskolen er for stort
til, at de samtidig kunne undervises. Fra
næste Aars Begyndelse i August Maaned
vil derfor Undervisningen i Skrivning for
Lærerskolens Elever indskrænkes til Fore-
visning og Eftersyn af Skrivebøger, hvori
de holdes til at skrive hjemme.

Hidindtil har der ikke været ansat
særlige Timer til Undervisnings- og Op-
dragelseslære, i hvilket Fag ifølge Planen
Undervisning er meddelt i Forbindelse med
de praktiske Øvelser, men jeg maa anse
det for i høj Grad ønskeligt, om der i det
mindste i det sidste Aar af det treaarige
Kursus kunde tildeles dette Fag i det
mindste to Timer om Ugen.

I Forbindelse med Sangundervisningen
er der hidindtil givet enkelte Elever Under-
visning i Violinspil, men de to ugentlige
Timer have vist sig utilstrækkelige til, at
Violinspillet har kunnet faa nogen Betyd-
ning.

Skønt Tegning ikke har været optaget
blandt Lærerskolens Fag, have de tidligere
Elever i Lærerskolen i alt Fald i det sidste
Aar deltaget i Realskolens Tegnetimer,
men denne Undervisning, som det er meget
ønskeligt at bibeholde, maa nu for Frem-
tiden af Mangel paa Plads bortfalde.

Jeg tillader mig derfor ærbødigst at
foreslaa, at der for næste Finansaar søges
en aarlig Bevilling til en Forøgelse af
Timetallet i Lærerskolen med 6 Timer om
Ugen dels til særlige Skrive- og Tegne-
timer, dels til Timer i Undervisnings- og
Opdragelseslære, dels endelig til Forøgelse
af Timerne i Sang og Violinspil, saa at
alle Eleverne kunne faa Undervisning i
Violinspil.

Jeg har tænkt mig Fordelingen af de
6 Timer saaledes:

1ste Aar.

Skrivning 3 Timer, Tegning 1 Time,
Violinspil 2 Timer.

2det Aar.

Skrivning 2 Timer, Tegning 2 Timer,
Violinspil 2 Timer.

3dje Aar.

Skrivning 1 Time, Tegning 1 Time,
Violinspil 2 Timer samt Undervisnings- og
Opdragelseslære 2 Timer.

Den paatænkte Merudgift til Lærer-
skolen vil med den nuværende, ganske vist
ikke høje Timebetaling, 75 Øre, kunne an-
drage 225 Kr. aarlig, og vil det ikke være
vanskeligt at faa Timerne besatte i alt
Fald ved Hjælp af Andenlæreren ved
Kommuneskolen.

Thorshavn, den 15de Juni 1898.

Louis Bergh.

Til
Færø Amts Skoledirektion.

Ved Sagens foreløbige Behand-
ling, den 29de August, foreslog For-
manden at henvise den til Kirkekasse-
udvalget. Hentze foreslog, at Sagen som
for sent indkommen udsattes til næste Aar.
Efter at Hentze havde taget sit Forslag
tilbage, vedtoges Formandens Forslag med
14 St. mod 0.

Den 7de September fremlagdes saa-
lydende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 27de f. M. er der fra
Færø Amts Skoledirektion tilstillet Lag-
tinget til Betænkning et Forslag fra Første-
læreren ved Thorshavns Realskole, Bergh,
om, at der fra næste Finansaar skulde søges
en aarlig Bevilling af Statskassen paa
225 Kr. til en Forøgelse af Timetallet i
Lærerskolen med 6 Timer om Ugen, dels
til særlige Skrive- og Tegnetimer, dels til
Timer i Undervisnings- og Opdragelseslære,
dels endelig til Forøgelse af Timerne i
Sang og Violinspil.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne
Sag har været overgivet til Betænkning,
kan ikke andet end tiltræde, hvad Første-
læreren udtaler i sin Skrivelse af 15de
Juni d. A., hvorved han motiverer det oven-
nævnte Forslag. Planen for Lærerskolen
forudsætter nemlig, at Eleverne i denne
skulle deltage i Realskolens eller Almue-
skolens Skrivetimer sammen med Eleverne
fra disse Skoler. Nu er imidlertid Elev-
antallet i Realskolen i de sidste Aar vokset
saa betydeligt, at Skolens indskrænkede
Lokaler umuligt kunne afgive den fornødne
Plads til samtidigt at undervise baade

Eleverne i denne Skole og i Lærerskolen i Skrivning, og, efter hvad man har bragt i Erfaring, vil den fornødne Plads heller ikke kunde tilvejebringes i Almueskolen.

Det vil derfor være nødvendigt for Fremtiden at give Eleverne i Lærerskolen særskilt Undervisning i det omhandlede Fag, naar det skal bibeholdes som et selvstændigt Undervisningsfag, hvad det selvfølgelig maa. At der saa ved Siden deraf gives lidt særlig Undervisning i Tegning, kan formentlig ikke andet end betragtes som heldigt.

Naar Førstelæreren derhos fremhæver det ønskelige i, at der fremtidig i Lærerskolen ansættes særlige Timer til Undervisnings- og Opdragelseslære, i alt Fald i det sidste Aar af det 3-aarige Kursus, da kan det formentlig ikke andet end billiges, at der skaffes vordende Lærere Kendskab til Grundsætningerne for Undervisnings- og Opdragelseslæren, og at Undervisning heri optages som et særligt Fag, ligesom det uden Tvivl maa anses for ønskeligt, at Timerne i Sang og Violinspil forøges, naar Undervisningen navnlig i sidstnævnte Fag skal faa nogen virkelig praktisk Betydning.

Som Følge af den foreslaaede Ordning vil det ugentlige Antal af Timer i Lærerskolen blive at forøge med 6, hvilket vil andrage en aarlig Merudgift af 225 Kr., idet Timebetalingen i Lærerskolen er normeret til 75 Øre pr. Time, og der erlægges Betaling for 50 Ugers Undervisning om Aaret.

Da samtlige Udgifter til Lærerskolen afholdes af Statskassen, maatte ogsaa denne Udgift formentlig blive at afholde af denne Kasse.

Man skal derfor indstille til Lagtinget til Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om sammes Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Lærerskolen i Thorshavn en Bevilling paa 225 Kr. aarlig til Forøgelse af Undervisningstimerne i den omhandlede Skole.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn den 7de September 1898.

J. C. Evensen,
Ordfører.

J. M. Hentze.

Dione Isaksen.

Ved Sagens 2den Behandling, samme Dags Eftermiddag (7de September), sattes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling under Afstemning og vedtoges med 18 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 8de September, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer. — Petersen, M. Poulsen, Müller og Schrøter vare fraværende.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Lagtinget har i indeværende Samling enstemmig med 16 Stemmer, idet fire Medlemmer vare fraværende, vedtaget at indgaa til det høje Ministerium med Andragende om sammes Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Lærerskolen i Thorshavn en Bevilling paa 225 Kr. aarlig til Forøgelse af Undervisningstimerne i Skolen.

Som det formentlig vil fremgaa af den medfølgende Udvalgsbetænkning og den samme ledsagende Henstilling fra Førstelæreren ved Thorshavns Realskole, maa en Forøgelse med 6 ugentlige Timer af Undervisningstiden ved den i Thorshavn værende Lærerskole til Uddannelse af Almueskolelærere og Lærerinder paa Færøerne anses for nødvendig, naar den nævnte Skole tilfredsstillende skal kunne løse sin Opgave, og idet man derfor skal tage sig den værdifulde Frihed at henvise til, hvad der er udtalt i den nævnte Betænkning og Henstilling, skal man tillade sig paa det bedste at anbefale, at den søgte Bevilling gives.

Lagtingssalen i Thorshavn, den 10de September 1898.

C. Bærentsen.

J. C. Evensen.
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

X. Andragende om Statstilskud til en Skole i Kalbak Sogn.

Den 30te August fremlagdes en Skrivelse fra Skoledirektionen, hvorved følgende Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrøm angaaende Oprettelse af en Skole for Kalbak Sogn m. v. forelagdes Lagtinget:

Til

Færø Amts Skoledirektion.

Da det i Forstanderskabets Møde i Dag er blevet vedtaget at søge oprettet en Skole i Kalbak Sogn samt Bygderne Nordredal og Sydredal fra den 1ste Oktober næste Aar at regne, overtager Forstanderskabet for Kalbak Sogns Vegne Forpligtelsen til at yde fri Logis, Kost og Varmer til den eventuelle Lærer eller Lærerinde, samt levere de til Undervisningen nødvendige Skolerekvisitter og Inventarium. Idet Forstanderskabet paa Sognets Vegne overtager disse Forpligtelser, tillader man sig at andrage hos den høje Direktion om, at denne vil søge udvirket hos Regeringen, at der tilstaaes til den paatænkte Skole et lignende Statstilskud, som der hidtil er blevet tilstaaet de andre Skoler paa Landet.

Ligeledes tillader man sig at andrage om den høje Direktions Medvirkning til, at der maa blive bevilget Statstilskud til Opførelse af en Skolestue i Kalbak, da Bygden ligger saa spredt, at et bekvemt beliggende Undervisningslokale ikke kan faas hos nogen af Beboerne.

I Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sydstrøm, den 27de August 1898.

J. Patursson, C. C. F. Reinert.
med Forbehold.

S. Z. Arge.

* * *

Idet jeg tiltræder ovenstaaende Vedtagelse, skal jeg samtidig oplyse om, at jeg kun gør det under Forudsætning af, at den

højtærede Skoledirektion enten til indeværende eller næste Lagtingssamling andrager om Tingets Medvirkning til, at der, saa vidt Forstanderskabet maatte ønske det, ved Vandrelærer eller Sognets Lærer, foruden i de almindelige Skolefag tillige undervises i praktiske Fag, som f. Eks. Husflid, Sløjd og Husholdning, samt at der underkastes de nuværende Fag og den nuværende Undervisningsmetode en grundig Omarbejdelse, saaledes at der tages behørigt Hensyn til Aandsudviklingen og de stedlige Forholdes Krav, idet jeg kun derved ser Forstanderskabet at handle i Henhold til Kommunallovens § 16, der paalægger dette Forpligtelser om at sørge for den fornødne Undervisning.

p. t. Thorshavn 27de August 1898.

J. Patursson,
Formand i Forstanderskabet.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 31te August, vedtoges, efter Forslag af Formanden, at henvise den til Kirkekasseudvalget, som afgav følgende, den 6te September fremlagte

Betænkning.

Undertegnede Udvalg har haft til Betænkning et Lagtinget af Færø Amts Skoledirektion forelagt Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrøm Præstegæld, vedrørende Indførelse af Omgangs-Skolevæsen i Kalbak Sogn samt Bygderne Nordredal og Sydredal i Thorshavns udenbys Sogn, hvorfor der i Andragendet anholdes om, at der maatte blive gjort Skridt til af Statskassen at erholde Bevilling af de sædvanlige Tilskud til Lærereus Lønning samt til Opførelse af en Skolestue i Kalbak Sogn.

Bemeldte Andragende, der er ledsaget af en Henstilling fra Kalbak Sogns Skole-

kommission, er med Forbehold tiltraadt af et af Forstanderskabets Medlemmer.

Udvalget maa erkende, at det er paa Tido, at der bliver gjort Skridt til at indføre ordnet Skolevæsen ogsaa i Kalbak Sogn, der snart er det eneste Sogn her paa Øerne, der savner et saadant, og man skal derfor indstille, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om sammes Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes de sædvanlige Tilskud til Lønning af en Lærer i Kalbak Sogn og til Opførelse af en Skolestue i Sognet.

Andragendet gaar, som det vil ses, ud paa, at det nye Skoledistrikt, foruden Kalbak Sogn, ogsaa kommer til at omfatte Bygderne Nordredal og Sydredal i Thorshavns udenbys Sogn, hvilket Udvalget ligeledes skal tiltræde, da disse Bygders Beliggenhed naturligt henviser dem til at forenes med Kalbak Sogn i et fælles Skoledistrikt.

Man maa imidlertid gøre opmærksom paa, at der i det omhandlede Andragende er af vedkommende Forstanderskab kun givet Tilsagn om at yde den eventuelle Lærer eller Lærerinde fri Kost og Logis paa Kalbak Sogns Vegne, medens et saadant Tilsagn mangler for Nordre- og Sydredals Vedkommende. Da dette formentlig kun skyldes en Forglemmelse, skal man indstille, at de nævnte Bygder medoptages i Kalbak Sogns Skoledistrikt, for saa vidt der enten af Indbyggerne selv eller af vedkommende Forstanderskab, paa deres Vegne, paa betryggende Maade maatte blive tillagt den eventuelle Lærer eller Lærerinde de samme Ydelser, beregnet i Forhold til Undervisningstiden, som der tillægges samme af Kalbak Sogn.

Man skal derfor indstille til Lagtinget til Vedtagelse:

1. Det approberes, at Kalbak Sogn paa-tager sig de af Ansættelsen af en Lærer forarsagede aarlige Udgifter, hvorhos det samme approberes for Bygderne Nordredals og Sydredals Vedkommende i samme Kommune, for saa vidt de maatte ønske at enes med Kalbak Sogn om fælles Omgangs-Skolelærer eller Lærerinde.
2. Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om sammes gunstige Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Kalbak Sogn et aarligt Tilskud paa 200 Kr. til Hjælp til Lønning af en Lærer eller Lærerinde samt 1400 Kr. en Gang for alle som

Tilskud til Opførelse af en Skolestue i Sognet.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn den 6te September 1898.

J. C. Evensen, Dione Isaksen.
Ordfører, J. M. Hentze.

Den 7de September foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 18 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 8de September, sattes Udvalgets Indstilling under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Finsen, Effersø, O. Jacobson, Danielsen, Bærentsen, M. Poulsen, Chr. Jacobsen, J. H. Poulsen, Müller, Sørensen, Olsen, Schrøter, Dahl og Formanden; — Niclasen stemte ikke, medens Petersen og Hentze vare fraværende, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 17 Stemmer.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

I sin indeværende Samling har Lagtinget med 17 Stemmer, idet to Medlemmer vare fraværende og eet ikke stemte, vedtaget at indgaa til det høje Ministerium med Andragende om sammes gunstige Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Kalbak Sogn i de forenede Sognes Kommune i Sydstrøms Præstegæld et aarligt Tilskud paa 200 Kr. til Hjælp til Lønning af en Lærer eller Lærerinde samt 1400 Kr. en Gang for alle som Tilskud til Opførelse af en Skolestue i Sognet.

Idet man nu herved tager sig den ærbødige Frihed at fremsende det omhandlede Andragende, skal man, som nærmere Motivering, blot tillade sig at henviso til vedlagte Udvalgsbetænkning og til de ligeledes vedlagte Henstillinger fra vedkommende Forstanderskab og Skolekommission og for øvrigt anbefale Sagen paa det bedste til det høje Ministeriums Bevaagenhed.

Lagtingssalen i Thorshavn den 10de September 1898.

C. Bærentsen, J. C. Evensen,
Ordfører,

Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.
Joen Poulsen.

XI. Andragende om Pension til Lærer H. D. Hansens Enke af Fuglefjord.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende fra Anne Frederikke Hansen, Enke efter afdøde Lærer H. D. Hansen af Fuglefjord, om at der maa tilstaas hende en Pension. Nævnte Andragende og Anbefaling vare saalydende:

Jeg undertegnede Anne Frederikke Hansen, Enke efter afdøde Lærer H. D. Hansen af Fuglefjord Sogn, tillader mig herved ærbødigst at andrage hos det ærede Forstanderskab om dets Anbefaling hos Lagtinget, at der maatte bevilges mig en om end nok saa lille Pension i min betrængte økonomiske Stilling som erhvervsløs Enke med 6 ukonfirmerede Børn.

Fuglefjord, den 10de Juni 1898.

Ærbødigst

Anne Fr. Hansen.

Til
Forstanderskabet for de forenede Sogne i
Østerg.

* * *

Vedlagte Andragende fra Lærerenke Anne Fr. Hansen af Fuglefjord om Forstanderskabets Medvirkning til, at det maatte tilstaas hende en passende Pension i hendes betrængte Stilling som erhvervsløs Enke med 6 ukonfirmerede Børn, vedtog Forstanderskabet i Mødet den 2den ds. at tiltræde som en paatrængende Humanitets-sag, til hvilken man andrager om det høje Tings videre følgende gunstige Foranstaltning, idet Forstanderskabet fra Kommunens Kasse til omhandlede Pension vil yde et aarligt Tilskud af 50 Kr.

Funding, den 10de Juli 1898.

P. F. V.

O. H. Dahl,
Formand.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 1ste August, vedtoges, efter Forslag af Dahl, at henvise den til Kirkekasseudvalget, der afgav følgende, den 6te August fremlagte

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg har været henvist et Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Østerg Præstegæld om Tingets Medvirkning til, at der kunde skaffes Enken efter afdøde Skolelærer i Fuglefjord Sogn H. D. Hansen, Anne Fr. Hansen, en passende Pension, idet Forstanderskabet giver Tilsagn om af Kommunens Kasse at yde 50 Kr. aarlig i det anførte Øjemed.

Udvalget maa erkende, at det foreliggende Andragende er vel begrundet, og at det vilde være ønskeligt, om man kunde komme den nævnte Enke til Hjælp, da hun sidder i yderst trange Kaar med 6 ukonfirmerede Børn. Men paa den anden Side maa man være Betænkneligheder ved at indstille hende til en vedvarende fast aarlig Understøttelse eller Pension, idet der, hvis en saadan Indstilling blev fulgt, derved let kunde skabes et Præcedens, der kunde faa noget vidtrækkende Følger, og man har derfor ønsket at betone, at den Understøttelse, hvortil man ikke kan andet end anbefale hende, skulde blive af rent ekstraordinær Art og tilfælde faa en midlertidig Karakter. Som en Følge heraf skal man henstille, at der af Amtsrepartitionsfonden ydes hende en aarlig Understøttelse, ligeledes paa 50 Kr., dog at denne Understøttelse ikke udstrækkes længere end, indtil hendes yngste Barn, der nu er i en Alder af c. 4 Aar, er bleven konfirmeret, og at Tinget derhos indgaar til Regeringen med Andragende om, at samme, ved sin gunstige Forsorg, vilde forsikke hende for samme Tidsrum, en aarlig Understøttelse paa 100 Kr. af Statskassen, eventuelt ved Bevillingsmyndighedens Hjælp, da man nærer Tvivl om, hvorvidt § 11 i Loven af 29de Marts 1893 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Almueskole-

væsenet paa Færøerne kan finde Anvendelse i det foreliggende Tilfælde.

Da Lagtingets Samtykke derhos formentlig udfordres til, at de forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld paatager sig en vedvarende Forpligtelse af ovennævnte Art, skal man ligeledes anbefale, at et saadant Samtykke gives.

Man skal derfor indstille til Lagtinget til Vedtagelse:

1. Det approberes, at de forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld yder en aarlig Understøttelse paa 50 Kr. til Enken efter Skolelærer H. D. Hansen af Fugleffjord, Anne Fr. Hansen, indtil hendes yngste Barn har naaet Konfirmationsalderen.
2. Der ydes den nævnte Anne Fr. Hansen en aarlig Understøttelse, ligeledes paa 50 Kr., af Amtsrepartitionsfonden, for samme Tidsrum.
3. Tinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der, ved sammes gunstige Forsorg, maatte forskaffes den nævnte Enke en aarlig Understøttelse paa 100 Kr. af Statskassen, ligeledes for samme Tidsrum, eventuelt ved Bevillingsmyndighedens Hjælp.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn den 6te August 1898.

J. C. Evensen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

Den 9de August foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 15 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 12te August, sættes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Finsen, Effersø, O. Jacobsen, Danielsen, Bærentsen, Petersen, M. Poulsen, Chr. Jacobsen, J. H. Poulsen, Hentze, Müller, Sørensen, Olsen, Schrøter, Dahl og Formanden; — Niclasen stemte ikke, og

var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 19 Stemmer.

Den 10de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Lagtinget har i indeværende Samling med 19 Stemmer, idet 1 ikke stemte, vedtaget at yde Enken efter afdøde Skolelærer H. D. Hansen af Fugleffjord, Anne Fr. Hansen, en aarlig Understøttelse af Amtsrepartitionsfonden paa 50 Kr., indtil hendes yngste Barn har naaet Konfirmationsalderen, idet der af vedkommende Kommune er til sagt hende en lignende aarlig Understøttelse, hvorhos Tinget ligeledes med 19 Stemmer har vedtaget at indgaa til det høje Ministerium med Andragende om sammes gunstige Medvirkning til, at der af Statskassen maatte, for det ovennævnte Tidsrum, ydes hende en aarlig Understøttelse paa 100 Kr., eventuelt ved Bevillingsmyndighedens Hjælp, da man nærer Tvivl om, hvorvidt § 11 i Loven af 29de Marts 1893 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne kan finde Anvendelse i det foreliggende Tilfælde.

Idet man for øvrigt som nærmere Motivering skal tillade sig at henvise til den vedlagte Betænkning fra det i Sagen nedsatte Udvalg og til det samme ledsagende Andragende tilligemed vedkommende Forstanderskabs Udtalelse i Sagen, skal man tage sig den Frihed at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtingssalen i Thorshavn den 10de September 1898.

C. Bærentsen.

J. C. Evensen,
Ordfører.

Joan Poulsen.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

XII. Vedtagelse angaaende den lokale Dampskibsfart.

Den 13de August fremlagdes følgende Henvendelse til Tinget fra Lagtingsmand Isaksen:

Til

Lagtinget.

Af og til hører man fremsat forskellige Anker over Dampskibet »Smiril«s Fartplan, idet der menes, at den endnu ikke er saa heldig affattet som den burde være, og da jeg tror, at denne Kritik for en stor Del er berettiget, tillader jeg mig herved at henstille til det højtærede Lagting, om det ikke vil være af stor Betydning, at man i indeværende Samling underkaster denne Sag en grundig Overvejelse.

Ved Nedsættelse af et Udvalg vil der gennem de Diskussioner, som denne Sag sandsynligvis vil fremkalde, utvivlsomt kunne samles et godt Materiale til Afbenyttelse for et eventuelt staaende Udvalg, saafremt det i øvrigt paa nogen Maade vil være muligt at faa tilvejebragt en Forandring i den nævnte Fartplan.

Thorshavn, den 15de August 1898.

Ærbødigst

Dione Isaksen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 18de August, vedtoges, efter Forslag af Hentze:

Der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer, som allerede i indeværende Samling vil have at forelægge Lagtinget de Ændringer og Tilføjninger til den nuværende Fartplan for »Smiril«, som antages at være nødvendige.

Det samme Udvalg vil som staaende Udvalg have at gøre det endelige Udkast til Fartplan for »Smiril« for 1899, i Forbindelse med Aktieselskabet J. Mortensens Efterf., for saa vidt det af Ministeriet maatte blive bifaldet, at Lagtinget

som hidtil maa bidrage til Fartplanens Affattelse.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Isaksen, J. Poulsen og Müller.

Den 19de og 22de August fremlagdes og henvistes til Udvalget følgende Andragender:

Til

Lagtinget.

Undertegnede har for ikke lang Tid siden begyndt en Handelsforretning her paa Skuø.

Jeg tager mine Varer fra Thorshavn og har hidtil faaet dem til mig paa den Maade, at »Smiril« har taget dem med til Sand og lagt dem op der. Jeg har saa hentet Varerne derfra med Baad. Dette er imidlertid paa flere Maader uheldigt for mig; dels blive Varerne let fordærvede af Søvand, og dels er det ikke saa saa Ekstraudgifter, jeg har i den Anledning.

Jeg vil derfor tillade mig at henstille til det høje Ting, at det, ved Fastsættelsen af næste Aars Fartplan, vil tage under Overvejelse, om ikke »Smiril« paa sine Ture forbi Skuøen kunde anløbe her i alt Fald nogle Gange. Jeg skal tillade mig at anføre, at der er c. 120 Mennesker paa Skuø, en Handel til foruden min, og der bliver baade ind- og udført ikke saa lidt af Varer.

Skuø, den 11te August 1898.

Ærbødigst

Hans Joensen.

Til

Lagtinget.

For at Dampskibet »Smiril« fremtidig kan blive til noget mere Nytte for Befolkningen paa Suderø, end den er i indeværende

Aar, tillader jeg mig at henlede Tingets Opmærksomhed paa følgende, der bør have i Erindring ved Fartplanens Udarbejdelse:

- 1) For at Folk saa ofte som muligt skal kunne faa Lejlighed til at rejse fra Suderø til Thorshavn og tilbage efter et Ophold af fra 2 til 5 Dage, bør »Smiril«s Rejser sættes i Forbindelse med det forenede Dampskibsselskabs Postskibe, naar disse paa Rejserne saavel fra København som fra Island til Thorshavn anløbe Trangisvaag, saa at Folk skal kunne rejse med »Smiril« den ene Vej og med Postskibene den anden, hvorfor »Smiril«, for saa vidt ikke andre berettigede Hensyn derved tilsidesættes, bør afgaa fra Thorshavn til Suderø 2 à 5 Dage efter Postdampskibets Ankomst fra København (efter at have anløbet Trangisvaag) til Thorshavn. Ligeledes bør »Smiril« afgaa fra Suderø til Thorshavn, saa at den ankommer til Byen 2 à 5 Dage, forinden Postskibet fra Island anløber Thorshavn, for saa vidt det paa samme Tur anløber Trangisvaag.
- 2) Naar »Smiril« paa sin Rute omkring Suderø anløber Sumbø og Famien, bør den først anløbe Vaag, blandt andet for at de der boende Købmænd, som have Filialhandler i de 2 nævnte Bygder, kunne faa Lejlighed til med »Smiril« at sende Varer derhen.
- 3) Enkelte Ture om Sommeren bør indrettes saaledes, at Folk kan faa Lejlighed til at rejse fra Suderø til Vaagø og tilbage til Suderø efter et Ophold af 2 à 5 Dage.

Lagtingssalen, den 20de August 1898.

Ærbødigst

J. H. Schrøter.

Den 2den September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.*)

Undertegnede Udvalg, der i Anledning af et fra Lagtingsmand Isaksen fremkommet

*) Med Betænkningen fulgte et Udkast til Fartplan. Dette Udkast, som ved Planens endelige Affattelse blev noget ændret, udelades her af Hensyn til Pladsen.

Andragende er nedsat dels til at fremkomme med Forslag til Ændringer i Fartplanen for næste Aar for Dampskibet »Smiril«, dels i Forening med Aktieselskabet J. Mortensens Efterf. at affatte den endelige Fartplan for 1899, har taget under Overvejelse: Den foreliggende Fartplan for indeværende Aar, de i det indkomne Andragende og ved Sagens foreløbige Behandling fremkomne Udtalelser, samt endelig to til Udvalget henviste Skrivelser fra Lagtingsmand Schrøter og en Mand paa Skud.

Paa Grundlag heraf har man affattet medfølgende Udkast til Fartplan, som man herved tillader sig at fremsende til Drøftelse, for at der saaledes kan frenkomme Udtalelser, som der saa vidt muligt kan tages Hensyn til ved Planens endelige Affattelse.

De vigtigste Ændringer, man har foreslaaet, ere følgende: Ruterne om Norderøerne og Nordøsterø udgaa fra og ende ved Klaksvig. Ruten Suderø—Vaagø—Vestmanhavn gaar som Regel over Thorshavn frem og tilbage med enkelte Undtagelser af Hensyn til Passagerer (10de—20de Oktober). Imellem Thorshavn og Suderø anløbes foruden Sandø tillige Skud. Fra Nordøsterø er indført et Par hurtige Ture til Thorshavn (og Suderø) og tilbage igen (16de—20de Marts, 18de—21de Aug.). Imellem Norderøerne, Nord-Østerø-Strømø og Vaagø er optaget 2 hurtige Ture frem og tilbage (10de—14de April, 1ste—4de Juli) og imellem Sydstrømø og Vaagø een do. (25de Oktbr.—4de Novbr.). Ved Olaitid anløbes, foruden Suderø—Sandø og Vaagø—Vestmanhavn, tillige Klaksvig. Endelig anløbes paa Turen syd om Suderøen Vaag saavel paa Ud- som Hjemvejen. Derimod har man ikke kunnet sætte denne Plan i Forbindelse med Planen for det forenede Dampskibsselskabs Skibe, da denne endnu ikke foreligger.

Da Planens endelige Affattelse maa udsættes, indtil det forenede Dampskibsselskabs Fartplan foreligger, vil der formentlig ikke blive Tid til at faa den sendt til København saa betids, at den kan foreligge her approberet og trykt ved næste Aars Begyndelse. Man skal derfor tillade sig at foreslaa, at Tinget atter i Aar indgaar til Ministeriet med Andragende om, at Amtmanden bemyndiges til at approbere den af Udvalget i Forbindelse med J. Mortensens Efterf. endelig affattede Fartplan.

Den nu i 2 Aar udførte Tur til København har man ment at burde bibeholde.

Hertil vil det formentlig ogsaa være nødvendigt at erhverve Ministeriets Samtykke.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Tinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at Amtmanden bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forening med J. Mortensens Efterfølgere udarbejdet Forslag til Fartplan for den lokale Dampskibsfart paa Lærøerne for Aaret 1899, samt om Samtykke til, at »Smiril« i næste Aar, ligesom i indeværende og forrige Aar, gør een Tur

herfra direkte til København og tilbage igen.

I Udvalget angaaende Fartplanen for den lokale Dampskibsfart i 1899, Thorshavn den 2den September 1898.

Joan Poulsen, Diøne Isaksen.
Ordfører, E. Müller.

Ved Sagens endelige Behandling, den 6te September, vedtoges Udvalgets Forslag (i Betænkningen) med 16 St. mod 0.

XIII. Vedtagelse angaaende Ansættelse af en Distriktslæge i Thorshavn.

Den 9de September fremlagdes følgende fra Bærentsen fremkomne

Forslag til Beslutning.

Den Gang Lagtinget i 1895 havde Sagen om en ny Distriktslæges Ansættelse i Thorshavn til Forhandling, var en af de Grunde, som anførtes for Trangen til denne Læge, det nødvendige Lægetilsyn med de paa Amtshospitalet indlagte Patienter. Medens Brugen af Læge ude i Distriktet utvivlsomt tiltager mindst lige saa stærkt, som Befolkningen tiltager, er Trangen til at faa en ny Læge ansat for Hospitalets Skyld større Dag for Dag. Efter Meddelelse fra Fysikus Boeg har Belægningen paa Hospitalet i 1895, 1896, 1897 og første Halvaar af indeværende Aar været følgende:

I 1895: 1571 Sygedage, Gennemsnit 4 Patienter daglig. I alt i Aarets Løb 38 Patienter.

I 1896: 2346 Sygedage, Gennemsnit 6 Patienter daglig. I alt i Aarets Løb 70 Patienter.

I 1897: 2893 Sygedage, Gennemsnit 8 Patienter daglig. I alt i Aarets Løb 102 Patienter.

Første Halvaar 1898: 2191 Sygedage, Gennemsnit 12 Patienter daglig. I alt 53 Patienter.

En af Grundene til denne voksende Benyttelse af Hospitalet har utvivlsomt været den, at Fysikus Boeg i disse Aar har haft en Læge til sin Assistance, saa at de paa Hospitalet indlagte Patienter have haft Vished for, at de, foruden at faa bedre Pleje, end der kan skaffes i de fleste Hjem paa Landet, tillige ved de to Lægers Nærværelse i Thorshavn vare sikrede det nødvendige daglige Lægetilsyn. Saa længe som Fysikus Boeg bliver i Embedet her, er der vel nogen Sandsynlighed for, at han, ligesom i de sidste Aar, vil vedblive

at holde en Læge til sin Assistance, men saa snart han flytter eller ingen Læge kan faa til at assistere sig i Embedets Betjening, vil Distriktet utvivlsomt atter blive reduceret til een Læge, da hans Eftermand i hvert Fald i de første Aar maa antages at ville forsøge paa at hjælpe sig alene.

Da Trangen til at faa en fast Læge ansat til i Distriktet stadig vil blive større, og det navnlig for Hospitalet er uomgængelig nødvendigt, hvis Benyttelsen af det til Skade for Sundhedstilstanden i det hele ikke skal gaa stærkt tilbage i Stedet for som i de sidste Aar at være stærkt stigende,

tillader Tinget sig indtrængende at andrage hos det høje Ministerium ikke at lægge Sagen hen, men at optage den til fornyet Behandling i Rigsdagen, saa snart der er Udsigt til at faa den gennemført.

E. D. Bærentsen.

Dette Forslag vedtoges ved en eneste Behandling den 10de September enstemmig med 19 Stemmer. — Petersen var fraværende.

XIV. Andragende om Statstilskud til Opførelse af en ny Kirke paa Hestø.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Sognepræsten for Sydstrøm, og Andragende fra Beboerne af Hestø og Kolter:

Sandegærde, den 24/7 98.

Herved tillader jeg mig gennem Færø Amt og Provsti at fremsende en Ansøgning til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fra Beboerne paa Hestø og Kolter angaaende Statstilskud til Opførelse af en Kirkebygning paa Hestø, hvilken Ansøgning jeg, paa Grund af Lagtingets Mangel paa Evne til at raade Bod paa den virkelige tilstedeværende Trang hertil, medgiver min bedste Anbefaling.

Ærbødigst

E. Rohde,
Sognepræst.

Til
Færø Amt og Provsti.

I Anledning af det ovenomhandlede Andragende skulle vi herved udbede os det ærede Lagtings Betænkning meddelt.

Færø Amt og Provsti, den 28de Juli
1898.

Paa Provstens og egne Vegne

C. Bærentsen.

Til
Færøernes Lagting.

Undertegnede Beboere af Øerne Hestø og Kolter, Færø Amt, ansøge herved allerærbødigst det høje Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Tilskud til Bygning af en Kirke paa Hestø.

Øerne høre til Kirkebø Sogn, der i alt har c. 200 Mennesker, af hvilke omtrent de to Tredjedele findes paa Hestø og Kolter. Da Afstanden fra Øerne til Kirkebygden er stor og Strømforholdene vanskelige, er det kun faa Gange, det er muligt at komme til Kirke paa de 8 Søndage om

Aaret, paa hvilke Præsten holder Guds-tjeneste i Sognet, og for ældre og svage-lige Mennesker er det altid en yderst be-sværlig Rejse, ligesom det for Smaa børnene, der skulle døbes, er en ikke ganske farefri Tur. Hertil kommer, at Kirkebygden med kun 3 Huse er for lille til at kunne huse Kirkegængerne fra Hestø og Kolter, om et pludseligt opstaaende Uvejr skulde for-hindre Hjemfarten.

Da vi ikke se os i Stand til ved egne Midler at rejse en Kirkebygning, have vi henvendt os til Færøernes Lagting med Anmodning om fra Sydstrøms Kirkekasse at faa de c. 3000 Kr., som ville medgaa til en Kirkes Opførelse, idet vi selv have givet Tilbud om at yde det fornødne Ar-bejde paa Stedet uden Godtgørelse.

Paa denne Henvendelse have vi mod-taget følgende Svar, dateret 21de August 1897:

„Lagtinget beklager, at det for nær-værende Tid savner Midler, saavel over-hovedet som navnlig i Sydstrøms Kirke-kasse, til at imødekomme det fra Be-boerne af Hestø og Kolter indkomne Andragende om Bevilling af det fornødne Beløb til en Kirkebygning's Opførelse paa Hestø.“

Vi se derfor ingen anden Udvej til at opnaa det for os saa betydningsfulde Maal end at henvende os til det høje Ministerium med Bøn om Støtte.

Hestø og Kolter, i Juli 1898.

Allerærbødigst

(27 Underskrifter.)

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisnings-væsenet.

Ved Sagens foreløbige Behand-ling, den 1ste August, vedtoges, efter Forslag af Olsen, at henvise den til Kirkekasseudvalget.

Den 6te September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 28de Juli d. A. har Færø Amt og Provsti tilstillet Lagtinget til Betænkning et Andragende til Mini-steriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

fra Beboerne af Hestø og Kolter, hvori de anmode om fornøden Støtte til Opførelse af en Kirke paa Hestø. I bemeldte An-dragende oplyses der derhos, at den paa-tænkte Kirke i et til Lagtinget i afvigte Aar indgivet Andragende var beregnet at skulle koste c. 3000 Kr.

Dette Andragende har været overgivet til undertegnede Udvalg til Betænkning.

Der er til Udvalget i Forbindelse der-med indsendt fra Beboerne af Hestø og Kolter et Overslag over Omkostningerne ved Opførelse af en Kirke af Sten, 22 Al. lang, 11 Al. bred og panelet indvendig med Tømmer, og ere Omkostningerne be-regnede til 3828 Kr., hvorhos der ligeledes fra de nævnte Beboere er tilstillet Udvalget en Erklæring om, at de ere villige til uden Vederlag at yde en Del nærmere specificeret Arbejde ved Kirkens Opførelse, og endelig er der fra samtlige Ejendomsbesiddere i Bygden Hestø tilstillet Udvalget skriftligt Tilsagn om, at de ere villige til, ligeledes uden Vederlag, at afstaa det nødvendige Grundstykke til Kirkens Opførelse.

Udvalget, der har haft denne Sag under Overvejelse, maa erkende, at Be-boerne af Hestø og Kolter have en be-sværlig og ingenlunde farefri Vej at færdes med Baad til Kirken i Kirkebø, og da de nævnte Beboere derhos udgøre den over-vejende Del af Sognets Befolkning, omtrent de to Tredjedele af denne, kan man ikke andet end erkende, at det indsendte An-dragende er ikke lidet begrundet, og skal man, som følge deraf, indstille til Tinget, at det giver Andragendet sin Anbefaling.

Da Kirken derhos i Henhold til det vedlagte Overslag ikke vil kunne opføres for 3000 Kr., som af Beboerne forudsat, og da disse, som det vil ses af vedlagte Erklæring, frivillig have paataget sig ganske betydelige personlige Ydelser i Anledning af Kirkens Opførelse, skal man ligeledes indstille, at der af Lagtinget gives dem et Tilsagn om, at hvad der, udover det for-ventet bevilgede Beløb af Statskassen, maatte, i Henhold til det indsendte Over-slag, medgaa til Kirkens Opførelse, ydes dem af Sydstrøms Præstegælds Kirkekasse.

Man skal derfor indstille til Tinget til Vedtagelse:

1. Lagtinget medgiver det vedlagte An-dragende til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at der maatte ydes Beboerne af Hestø og Kolter et Tilskud af Statskassen til Opførelse af en Kirke paa Hestø, sin Anbefaling.
2. Lagtinget giver Beboerne af Hestø og Kolter et Tilsagn om, at det er villigt

til eventuelt at yde af Sydstrøms Kirkekasse indtil 1000 Kr. som Tilskud til Opførelse af en Kirke paa Hestø, naar der af Statskassen maatte blive bevilget 3000 Kr. i det anførte Øjemed.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn den 6te September 1898.

J. C. Evensen, J. M. Hentze,
Formand.

Dione Isaksen.

Samme Dags Eftermiddag (6te September) foretoges Sagens 2den Behandling. Efter stedfunden Diskussion overgik Sagen til 3dje Behandling.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremkom følgende Ændringsforslag fra Finsen:

1. Lagtinget kan ikke give vedlagte Andragende til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at der maatte ydes Beboerne af Hestø og Kolter et Tilskud af Statskassen til Opførelse af en Kirke paa Hestø, sin anbefaling.
2. Lagtinget giver Beboerne af Hestø og Kolter et Tilsagn om, at det er villigt til indenfor et Tidsrum af 10 Aar at yde de nødvendige Midler af Sydstrøms Kirkekasse til Opførelsen af en

Kirke paa Hestø, under Forudsætning af, at Beboerne staa ved det gjorte Tilbud til den Tid, da Kirken skal opføres.

Den 8de September foretoges Sagens 3dje Behandling. Schrøter foreslog, at der skulde stemmes over Ændringsforslaget i 2 Afsnit, hvilket vedtoges med 14 St. mod 0.

Finsens Ændringsforslag, Punkt 2, sattes først under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: **Ia** stemte: Finsen, Effersø, O. Jacobsen, Niclasen, J. H. Poulsen, Hentze, Müller og Sørensen; **Nej** stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Danielsen, Bærentsen, M. Poulsen, Chr. Jacobsen, Olsen, Schrøter og Dahl; — Formanden stemte ikke, medens Petersen var fraværende; og var Forslaget saaledes forkastet med 10 Stemmer mod 8.

Derefter sattes Punkt 1 i samme Ændringsforslag under Afstemning ligeledes ved Navneopraab med følgende Udfald: **Ia** stemte: Finsen, Effersø, O. Jacobsen, Danielsen, Niclasen, Bærentsen, M. Poulsen, Chr. Jacobsen, Olsen, Schrøter og Dahl; **Nej** stemte: J. Poulsen, Isaksen, Provsten, Hentze og Müller; — J. H. Poulsen, Sørensen og Formanden stemte ikke, medens Petersen var fraværende; og var Forslaget saaledes vedtaget med 11 Stemmer imod 5.

Herefter bortfaldt Udvalgets Forslag.

XV. Andragende om Tilskud til Sygehuset i Klaksvig.

Den 1ste August fremlagdes saalydende Andragende, bilagt med Udkast til et Reglement samt Erklæring fra Fysikus:

Til

Lagtinget for Færøerne.

Allerede i mange Aar have Lægerne paa Færøerne haft Øjet aabent for det

uheldige i Manglen af passende Lokaler udenfor Thorshavns Lægedistrikt til deri at modtage og behandle syge, der trænge til stadigt Lægetilsyn, og paa Lægemødet i Thorshavn i 1882 blev det enstemmig fremhævet, at der burde stræbes hen til Oprettelsen af smaa Sygehuse paa de Pladser udenfor Thorshavn, hvor der fandtes en Læge. I Begyndelsen af Firserne var Sagen gentagne Gange for i Lagtinget, og fra samtlige daværende Læger paa Færøerne, fra nuværende Stadslæge i København, Hr. Etatsraad Hoff, samt fra det kongelige Sundhedskollegium fremlagdes der udførlig motiverede Erklæringer, gaaende ud paa det i høj Grad ønskelige af og nyttige i Oprettelsen af saadanne Sygehuse.

Naar Sagen alligevel døde hen, saa skyldtes det vel nærmest pekuniære Aarsager, idet man frygtede, at Byrderne ved Opførelsen og Driften af 3 saadanne Sygehuse vilde blive for store for Amtet.

Senere har Sygehussagen ikke været fremme før i Begyndelsen af 1897, da en Kreds af Mænd i Norderøernes Lægedistrikt besluttede at forsøge, om det skulde kunne lykkes ved private Midler at faa bygget et lille Sygehus for Distriktet. Forsøget lykkedes over Forventning, og ved Beboernes Offervillighed indkom hurtigt saa meget, at Sygehuset nu er fuldt færdigt og monteret til 8 Patienter, gældsfrit, ja endog med en mindre kontant Beholdning tilovers. Denne Sum vilde jo nok kunne holde til at dække Driftsomkostningerne i et Par Aar, men da en saadan Anvendelse af Pengene formentlig ikke vilde svare til Givernes Hensigt, og da Pengene vilde finde langt bedre Anvendelse som Grundfond for en mulig med Aarene voksende Kapitalformue, henvendte Komiteen sig til Forstanderskaberne i de til Distriktet hørende Kommuner for at høre deres Mening om, hvordan man helst skulde søge Driftsforholdene ordnede.

I Overensstemmelse med de Svarskrivelser, der ere indløbne fra Kommunerne, henvende vi os da til Lagtinget med Andragende om, at det vil give sit Samtykke til, at det i Klaksvig opførte Sygehus overtages af Amtet og drives af dette.

Idet vi kunne henvise til de i sin Tid om Sygehussagen førte Forhandlinger og den Velvilje, som Sagen den Gang principielt mødte i Lagtinget, haabe vi, at Tinget nu, da den pekuniære Side af Sagen, som den Gang var Anstødsstenen, for Norderøernes Distrikts Vedkommende er bleven betydelig lettet derved, at Sygehuset

nu tilbydes gratis, ogsaa for dette Lægedistrikts Vedkommende vil stille sig imødekommende overfor Andragendet.

Skulde der mod Forventning for nærværende Tid stille sig Vanskeligheder i Vejen, saa andrage vi subsidiaært om, at Lagtinget vil yde Kommunerne et passende Tilskud til Driften efter de paa vedlagte Udkast foreslaaede Regler, indtil Sagen senere kan faa en endelig Ordning.

Vedlagt følger Beskrivelse over Sygehuset med Grundtegnning, Skrivelse til Kommunerne med vedføjede Bilag, samt Kommunerne Svarskrivelser.

Endelig skal for Fuldstændigheds Skyld tilføjes, at Sygehuset fra 1ste Juni d. A. har været i Brug, foreløbig for private Midler, og at Forholdene i Juni Maaned have stillet sig paa følgende Maade: Antal Patienter: 6, Sygedage: 70, Operationer: 4 (2 Gange Fjernelse af Kræftsvulster, 1 Gang Fjernelse af en vædskefyldt Svulst, 1 Gang Operation paa et Fodled for en tuberkuløs Fodlidelse).

Sygehusets Indtægter af disse Patienter have været:

13 Sygedage à 1 Kr.	13 Kr. » 0.
57 — — — — — à 20 Øre ...	11 — 40 —
I alt. ...	24 Kr. 40 Ø.

Udgifterne have været:

Løn til Økonoma.	8 Kr. 33 Ø.
Brændsel og Belysning samt Vask.	25 — 93 —
Vedligeholdelse af Bygning og Inventar samt Assurance (henlagt ifølge Driftsoverslaget)	13 — » —
I alt. ...	47 Kr. 26 Ø.

Underskud har saaledes for denne Maaned været 22 Kr. 86 Øre; det maa bemærkes, at da Sygehuset toges i Brug, fyredes der i de første Dage (før nogen Patient var indlagt) stærkt i alle Ildsteder, og at de 4 Operationer have krævet en Del Brændsel baade til Opvarmning af Stuen og til den af Operationer følgende store Vask. Mindre Belægning navnlig af Operationspatienter vil saaledes sammen med Nedgang i Indtægterne ogsaa bevirke betydelig mindre Brændselsforbrug.

Klaksvig, den 10de Juli 1898.

I Forretningsudvalget for Komiteen

A. Bartsch. J. C. Djurhuus.
C. Olsen.

Udkast

III

Règlement for Sygehuset i Klaksvig.

§ 1.

Sygehuset i Klaksvig er fortrinsvis bestemt til at optage syge i Norderøernes Lægedistrikt; dog kunne, for saa vidt Pladsforholdene tillade det, ogsaa Patienter andet Steds fra behandles der.

§ 2.

Sygehuset drives af de til Lægedistriktet hørende Kommuner. Udgifterne ved Driften afholdes af disse Kommuner i Forhold til deres Indbyggerantal.

§ 3.

Paa Sygehuset kunne ikke optages til Behandling Patienter, hvis Sygdomme af Lægen skønnes at være uhelbredelige, og Patienternes Ophold paa Sygehuset maa ikke strække sig over et Aar.

§ 4.

Sygehuset optager i Almindelighed ikke Patienter, lidende af epidemiske Sygdomme, dog kunne enkelte friske Tilfælde af saadanne Sygdomme optages, dersom Belægningsforholdene paa Sygehuset i det givne Øjeblik gøre det muligt, navnlig naar det aflængen skønnes, at der derved bliver Udsigt til at forhindre saadanne Sygdommes videre Udbredelse.

§ 5.

Sygehuset yder Patienterne Ophold og Forplejning for en bestemt Takst, der indtil videre fastsættes saaledes:

For Patienter bosiddende i Norderøernes Lægedistrikt.	Kr. 70 Ø.
For Patienter bosiddende paa Færøerne men udenfor Distriktet	— — —
For Patienter bosiddende udenfor Færøerne	— — 50 —

Ekstra-Forplejning maa betales særskilt.

§ 6.

Sygehuset lønner ikke Lægen og leverer ikke Medicin, og Lægens Forhold til Patienten bliver i disse Henseender ganske det samme som i hans Praksis udenfor Sygehuset.

§ 7.

Patienterne kunne, medmindre de betale forud for mindst 14 Dages Ophold,

ikke modtages paa Sygehuset uden Kaution fra en bekendt vederhæftig Mand. Dog kan Sygehuset ikke nægte at optage tilskadekomne, hvis Tilstand kræver øjeblikkelig Hjælp.

§ 8.

Ved Sygehuset ansættes en Økonoma, som lønnes med 100 Kr. aarlig, fri Bolig, Brændsel og Belysning samt 50 Øre daglig for hver Patient, hvorfor hun er pligtig til at levere dem almindelig færøsk Forplejning. Skulde der indkomme Patienter, som ønske dansk Kost, maa de, foruden den almindelige Betaling, til Økonomaen betale 50 Øre pr. Dag.

§ 9.

Økonomaen skal endvidere besørge den daglige Renholdelse i Sygehuset, saavel som Pasning af Patienterne, for saa vidt deres Tilstand ikke kræver særligt Vagthold. Hun skal være ansvarlig for saavel Syge- og Køkken-Inventariet og er pligtig til at erstatte, hvad der af det sidste maatte blive ødelagt ved hendes Skyld.

§ 10.

Til Vask og større Rengøringer tilstaaes der hende passende Assistance for Sygehusets Regning, ligesom Sygehuset ogsaa leverer hende Sæbe, Soda og øvrigt Materiale til Rengøring og Vask.

§ 11.

Sygehusets daglige Drift forestaas af en ulønnet Bestyrelse, bestaaende af Distriktslægen og to af Kommunalforstanderskabernes for et Tidsrum af 6 Aar valgte Medlemmer, der maa være bosiddende paa Stedet.

§ 12.

Denne Bestyrelse fordeeler selv Forretningerne mellem de enkelte Medlemmer; dog kan Lægen ikke overtage den rent økonomiske Side af Driften.

§ 13.

Bestyrelsen fører Tilsyn med Hospitalets daglige Drift, besørger Bygningernes og Inventariets forsvarlige Vedligeholdelse, modtager Indtægter og afholder løbende Udgifter.

§ 14.

Hvert Aar affatter den et Overslag over Indtægter og Udgifter for det kommende Aar. Dette Overslag forelægges Kommunalforstanderskabernes saa tidlig, at det kommende Aars Budget kan være vedtaget inden September Maanedes Udgang.

§ 15.

Udgifter, som ikke findes opførte paa dette Budget, kunne ikke afholdes af Bestyrelsen, undtagen hvor aldeles uforudseelige Tilfælde (f. Eks. Ildsvaade og Stormskade) nødvendiggøre øjeblikkelige Reparationer.

§ 16.

Regnskabsaaret løber fra 1ste Oktober til 30te September, og Regnskabet forelægges hvert Aar Kommunalforstanderskaberne ved deres første Møde, hvorefter det, under Forudsætning af, at Lagtinget bevilger et passende aarligt Tilskud, indsendes til dette til Revision og Decision.

Færøernes Fysikat.

Thorshavn, den 30te Juli 1898.

Efter Anmodning af det høje Amt i Skrivelse af 21de denne Maaned ondlader jeg ikke tjenstligst at fremsende Erklæring vedrørende et Andragende, der under 10de denne Maaned er indgivet til Lagtinget fra Forretningsudvalget for Komiteen til Opførelse af et Sygehus i Klaksvig.

Principalt gaar dette Andragende ud paa, at Driften ved nævnte Sygehus overtages af Amtet, subsidiaert at der til Driften af Amtets offentlige Kasser tilskydes et Beløb af 300 Kroner aarlig.

Det behøver næppe af mig at fremdrages, at Sygehuset maa anses for et betydeligt Gode for Beboerne af Norderøernes Lægedistrikt. Vel kan der ikke sikres de indlagte Patienter dagligt Lægetilsyn og faglig uddannet Sygepleje. Men ved Tilvejebringelsen af et vel indrettet Lokale for syge, der tiltrænge eller ønske for en Tid at opholde sig i Lægens nærmeste Nærhed, er der ved Sygehusets Opførelse afhjulpet et føleligt Savn. Det fremkomne Andragende har derfor Krav paa Lagtingets fulde Velvilje.

Helst vilde jeg anbefale Forretningsudvalgets principale Begæring til Vedtagelse. Thi Sygehusvæsenet for Landkommuner bør paa Færøerne som i det øvrige Kongerige være Amtets Sag. Men det er min Pligt af Hensyn til Sygehusvæsenets Ordning i øvrigt i Amtet at henlede Opmærksomheden paa de nødvendige Konsekvenser af et Skridt som ovennævnte. Tillige maa jeg derhos tage Afstand fra det Budget for Indtægter og Udgifter, der af Forretningsudvalget i Klaksvig er forelagt Lagtinget.

Som Grundlag for en Beregning af

eventuelle Udgifter af offentlige Kasser er dette Budget altfor summarisk. Størrelsen af aarligt Deficit vokser for et Sygehus med Størrelsen af Belægningen, idet Udgifterne ved en Patients Ophold erfaringsmæssig altid i betydeligt Omfang overstige Indtægterne for Sygehusets Kasse. I det forelagte Budget er der beregnet en Gennemsnitsbelægning af 2 Patienter daglig. — men den kan blive større, og først gennem Erfaringer fra en længere Aarrække vil der kunne sluttet til en sandsynlig Gennemsnitsbelægning og ved Hjælp af denne naas til Beregning af aarligt Deficits sandsynlige Størrelse.

De budgetterede Udgifter vise sig dernæst ved at sammenholdes med de aarlige Regnskaber for Færø Amts Hospital gennemgaaende altfor lavt anslaaede, og der mangler i Budgettet endogsaa helt en nødvendig større Udgiftpost, nemlig Vagtholdsudgifter, hvilke efter forskellige tidligere Vedtagelser af Lagtinget ikke bør falde den enkelte Patient til Byrde. Dog skal jeg ikke komme ind paa nærmere Kritik af Budgettet, hvis Holdbarhed det jo staar i Lagtingets Magt at danne sig Skøn over ved at sammenholde det med de aarlige Regnskaber for Færø Amts Hospital.

Kun om Konsekvenserne for Amtets offentlige Kasser ved at overtage Driften af Sygehuset i Klaksvig skal jeg udtale mig noget nøjere og ikke lægge Skjul paa, at de føre til i Øjeblikket aldeles uberegnelige Udgifter.

Trangen til et Sygehuslokale i Suderø og Vestmannaøens Lægedistrikter er paa ingen Maade mindre end i Norderøernes. Krav af samme Art, som de, der i indlevende Samling rettes til Lagtinget fra sidstnævnte Distrikt, ville kunne inden ret længe forventes at fremkomme ogsaa fra de førstnævnte.

Men ikke nok hermed. Sygehusvæsenet for hele Amtet møder i allerforreste Række frem med Krav paa, at der indenfor Amtets Grænser eet Sted i hvert Fald foresindes ikke blot et Sygehuslokale, men et virkeligt Sygehus med ordinær tidssvarende Drift, derunder dagligt Lægetilsyn, nødvendig Lægeassistance for Hospitalslægen ved større Operationer og faglig uddannet Sygepleje, et Sygehus i Stand til at yde tilnærmelsesvis alt, hvad der ordinært kan ydes i et Sygehus i de øvrige Amtor i Kongeriget.

Af Lagtinget er dette Krav allerede anerkendt ved et i sin Tid til Justitsministeriet indgivet Andragende om Oprettelse

af et nyt Lægeembede paa Færøerne med Bopæl for Lægen i Thorshavn. Paa Færø Amts Hospital er der endvidere med betydelige Ofre fra Hospitalskassens Side arbejdet i samme Retning ved Ansættelse af en faglig uddannet Sygeplejerske assisteret af fast Vagthold Nat og Dag, Forandringer i Hospitalsdriften, der i Forbindelse med den i de senere Aar ved Dampskibsforbindelse mellem Øerne forbedrede Kommunikation have haft en i de sidste Aar stadig voksende Belægning til Følge, størst i indeværende Aars første Halvår, hvor Hospitalet har haft en daglig Gennemsnitsbelægning af over 12 Patienter med et Antal af i alt 53 indlagte.

Men jo større Belægning, som sagt, des større Deficit, hvilket vil blive særlig føleligt for et Sygehus, der, som Færø Amts Hospital, trods smaa Midler har været stort Forsøg paa virkelig tidssvarende Drift. Det vil derfor utvivlsomt ikke være Aar, førend der rejses Krav, og det betydelige Krav, gennem Lagtinget til Amtets offentlige Kasser om Overtagelse ogsaa af sidstnævnte Sygehuses Drift.

Skulde nu det her fremsatte af Lagtinget tillægges Betydning, saa at Driften af Sygehuset i Klaksvig i Tiden ikke tør overtages af Amtets offentlige Kasser, maa jeg des varmere anbefale Forretningsudvalgets subsidære Andragende om et aarligt Tilskud af 300 Kroner, et Tilskud, der til virkeligt Gavn for Sygehuset bør tilstaaes dette mindst for et Tidsrum af 5 Aar.

Efter Udløbet af disse 5 Aar vil Spørgsmaalet om Overtagelse af Driften af Sygehuset kunne genoptages paa Basis af de i den Tid indvundne Erfaringer om det aarlige Deficits Størrelse og eventuelt i Forbindelse med Spørgsmaalet om en mere omfattende Ordning af Sygehushæsen for hele Amtet.

Tilbage følge de med Amtets Skrivelse fremsendte 9 Aktstykker.

Bo e g.

Til

Færø Amt.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 3dje August, foreslog J. Poulsen at nedsætte et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer. Schrøter foreslog Sagen henvist til Amtsrepartitionsfundsudvalget, O. Jacobsen til det kommunale Udvalg og Olsen til Udvalget for for-

skelligartede Sager. — O. Jacobsen tog sit Forslag tilbage, Olsen ligeledes; Dahl genoptog Olsens Forslag. Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagen skulde gaa i Udvalg, sattes først under Afstemning og vedtoges med 18 St. mod 0. Derefter sattes J. Poulsens Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0, hvorefter de øvrige Forslag betragtedes som bortfaldne.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: O. Jacobsen, Müller, Olsen, Petersen og J. Poulsen.

Den 17de August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til Lagtinget er indkommet et Andragende fra Forretningsudvalget for den Komité, der har forestaaet Opførelsen af et Sygehus i Klaksvig. Andragendet gaar principalt ud paa, at Sygehuset overtages af Amtet og drives af dette, subsidiært, at Lagtinget vil yde de vedkommende Kommuner et passende Tilskud til Driften, indtil Sagen senere kan faa en endelig Ordning. Andragendet er bilagt med:

1. Udkast til Reglement for Sygehuset; heraf — saavel som af solve Andragendet — frengaar, at Huset tænkes drevet af de til Lægedistriktet hørende Kommuner, der fordele Udgifterne i Forhold til Indbyggerantallet, at Huset fortrinsvis er bestemt til at optage syge fra Norderøernes Lægedistrikt, at disse optages for 70 Øre pr. Dag, medens syge, der indlægges fra andre Lægedistrikter paa Færøerne, betale 1 Kr., og Patienter, som ikke ere hjemme hørende paa Færøerne, 1 Kr. 50 Øre pr. Dag, at Lægens Forhold til Patienterne bliver ganske det samme som i hans Praksis udenfor Sygehuset o. s. v.
2. Overslag over Indtægter og Udgifter ved Driften (i et Aar); her paaregnes en Udgift for Kommunerne af 200 Kr., naar Amtet giver 300 Kr.
3. Skrivelser fra vedkommende Forstanderskaber. Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune finder det naturligt, at Amtet overtager Driften; men for saa vidt dette ikke sker, er det villigt til, indtil videre, at udrede den Del af Driftsudgifterne, som efter Folketallet falder paa Norderøernes Præstegælds Kommune. For-

standerskabet for de forenede Sognes Kommune paa Østersø er villigt til, i Forhold til Folketallet, at bære de 200 Kr., som efter Overslaget tænkes udrede af Kommunerne, men slutter sig ellers til Forslaget om, at Huset drives som Amtssygehus. Forstanderskabet for Næs og Gøte Sognes Kommune mener ikke, at Gøte Sogn vil være i Stand til at bære en eventuel Underbalance ved Sygehuset, dog er det villigt til, om Lagtinget ikke i Aar vil overtage Huset som Amtssygehus, at lade Sognet, i Forhold til Folketallet, bære sin Andel af Underbalancen, dog ikke for længere Tid end et Aar.

4. Erklæring fra Færøernes Fysikat. Fysikus vilde helst anbefale det principale Andragende, men gør, næst at tage Afstand fra det indsendte Overslag, som han mener er altfor summarisk og for lavt, opmærksom paa, at Følgen af, at dette Sygehus overgaar til Amtsdraft, vil være den, at ikke alene eventuelle Sygehuse i Suderø og Vestmanhavns Lægedistrikter maa overtages til Amtsdraft, men at ogsaa Færø Amts Hospital vil møde frem med samme Krav. Kan det principale Andragende ikke tages til Følge, anbefaler han saa meget varmere det subsidiære Andragende og tilraader at give Tilskud for 5 Aar, efter hvilken Tid der vil kunne foreligge et paa Erfaring bygget Overslag.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i denne Sag, skal tillade sig følgende Bemærkninger:

Beboerne af Norderøernes Lægedistrikt have, ved først uden offentlig Understøttelse at have opført en Lægobolig og ved nu at have opført og monteret et Sygehus, paa dette Omraade udvist en saadan Offer-villighed, at alene dette vilde kvalificere dem til Paaskønnelse af det Offentlige. Hertil kommer nu, at Sagen i sig selv er af den Beskaffenhed, at det Offentlige bør træde hjælpende til. Man maa derfor paa det varmeste anbefale Tinget at yde Andragerne en saadan Hjælp, at Beboerne af dette Lægedistrikt kunne nyde Sygehusbehandling paa noget lignende Betingelser, som de, der bo nærmere ved Sygehuset i Thorshavn. Spørgsmaalet bliver saa kun om Maaden og Formen for den Hjælp, der ydes, samt af hvilken Kasse, eller hvilke Kasser, Midlerne skulle tages.

Med Hensyn til det principale Andragende om at overtage Sygehuset i

Klaksvig som et Amtssygehus, skal man tillade sig at bemærke, at en saadan Institution hidtil er ukendt paa Færøerne, hvis eneste hidtilværende Sygehus, Færø Amts Hospital, er en Stiftelse, der drives for egne Midler med Tilskud af Statskassen, ligesom Lagtinget ogsaa har ydet Tilskud af Amtsfattigkassen, navnlig til Byggeforslagene. Endelig har Tinget nu i over 20 Aar lettet Indlæggelsen paa dette Hospital ved af Amtsfattigkassen at afholde alle Vagtholdsudgifterne. Bliver nu Sygehuset i Klaksvig overtaget som Amtssygehus, maa man med Fysikus være enig i, at den Tid ikke vil være fjern, da det samme ogsaa bliver Tilfældet saavel med Hospitalet i Thorshavn som med eventuelle Sygehuse i de andre Lægedistrikter. Om dette nu end i Principet kunde være det rigtige, maa Udvalget dog formene, at Tinget, inden det gør et saadant Skridt, vel maa overveje Sagen og navnlig kunne danne sig en mere begrundet Mening om Udgifternes Omfang, end det for Tiden er muligt at gøre ved Hjælp af det foreliggende Materiale. Udvalget maa derfor tilraade indtil videre at holde sig til det subsidiære Andragende. Her tillader man sig at tilraade at bevilge det ansøgte Beløb fuldt ud fra den 1ste Juni d. A., da Huset toges i Brug. Da Fysikus har anset den paa Overslaget anførte Udgift for noget lav, har man imidlertid ment, det vilde være rettest foreløbig kun at fastslaa Størrelsen for Tiden fra 1ste Juni d. A. til 30te September 1899. Til næste Aar vil der dog altid være indvundet nogen Erfaring, saa kan Forretningsudvalget til den Tid komme frem med et nyt Overslag. At det end af de vedkommende Forstanderskaber kun har lovet Tilskud for et Aar, er ogsaa en Grund for Tinget til foreløbig kun at fastslaa Bevillingen indtil Udgangen af næste Regnskabsaar.

Med Hensyn til, hvorvidt Beløbet skal udredes af Amtsfattigkassen eller Amtsrepartitionsfonden eller begge Kasser i Forening, har der været nogen Meningsforskell mellem Udvalgets Medlemmer; men man er, særlig under Hensyn til, at denne Bevilling kun gælder for 16 Maanedre, bleven enig om denne Gang at foreslaa Beløbet bevilget af Amtsfattigkassen.

Det indsendte Udkast til Reglement kan Udvalget i alt væsentligt tiltræde, dog skal bemærkes, at det ikke tydelig fremgaar, hvilken Stilling de forskellige Forstanderskaber skulle indtage overfor hinanden med Hensyn til Valg af Bestyrelse og andre mulige fælles Afgørelser; men

herom vil der ogsaa kunne træffes nærmere Bestemmelser til næste Aar.

For saa vidt Kommunerne ville bære det mulige Underskud, vil Lagtingets Approbation udkræves hertil. Derom foreligger der endnu ikke noget Andragende, men saadanne ville ogsaa kunne fremkomme til næste Samling.

I Henhold til det anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa:

1. For Tiden fra 1ste Juni 1898 til 30te September 1899 ydes Sygehuset i Klaksvig et Tilskud paa 400 Kr. af Amtsfattikkassen.
2. Tinget anmoder Forretningsudvalget om til næste Aar at fremkomme med et nyt Overslag over Sygehusets Drift, bygget paa de til den Tid indvundne Erfaringer samt til at faa tilvejebragt Forslag til bestemte Regler for de interesserede Kommuners gensidige Forhold med Hensyn til Valg af Bestyrelse og andre Vedtagelser vedrørende Sygehuset.
3. Det approberes, at de interesserede Kommuner for Tiden indtil 30te Sep-

tember 1899 bære de af dem tilsagte Bidrag til Sygehusets Drift.

I Udvalget angaaende Sygehuset i Klaksvig, Thorshavn den 17de August 1898.

Joen Poulsen, Fr. Petersen.

Ordfører.

E. Müller. O. Jacobsen.

Til Sagens 2den Behandling, den 20de August, fremkom følgende Ændringsforslag fra Formanden, Provsten og Finsen:

I Indstillingspunkt 2 ændres Ordene »til næste Aar at fremkomme med« til: »at foranledige, at der til næste Aar fremkommer« og Ordene: »til at faa tilvejebragt« til: »tilvejebringes«.

Ændringsforslaget sættes først under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0, hvorefter Udvalgets Forslag 1—3 saaledes ændret vedtoges med 17 St. mod 0.

XVI. Forhandling angaaende Thorshavns Kirke.

Den 1ste August fremlagdes følgende Skrivelse fra Færø Amt og Provsti angaaende Stolestaderne i Thorshavns Kirke*), ledsaget af Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse:

Færø Amt og Provsti.

Thorshavn, den 1ste August 1898.

Efter at Kirkeinspektionen har overvejet den i forrige Aars Lagtingssamling

behandlede Sag angaaende eventuelt Bortfald af den hidtil stedfindende Bortlejning af Stolestaderne i Thorshavns Kirke, stillede man under 31te December f. A. Thorshavns Kommunalbestyrelse den i Genpart vedlagte Skrivelse, hvori man udbad sig Kommunalbestyrelsens Betænkning over den nævnte Sag samt i Forbindelse dermed over Spørgsmaalet om, hvorvidt det vilde være at foretrække for Kommunen at overtage Kirken som Ejer.

Efter at man nu har modtaget den ligeledes i Genpart hosfølgende Svar-

*) Se Beretningen for 1897, Side 103—104.

skrivelse af 26de f. M., i hvilken Kommunalbestyrelsen — paa nærmere angivne Betingelser — tiltræder Henstillingen om Kommunens Overtagelse af Kirken, skal Kirkeinspektionen, med Bemærkning, at den henholder sig til sin ovennævnte Skrivelse af 3ite December f. A., herved forelægge det ærede Lagting Sagen til Betænkning og eventuel yderligere Foranstaltning.

C. Bærentsen. J. C. Evensen.
Til
Færøernes Lagting.

Thorshavns Kommunalbestyrelse,
den 26de Juli 1898.

Ved Skrivelse af 3ite December f. A. har Færø Amt og Provsti næst at fremsende et Andragende til Lagtinget fra mange Medlemmer af Thorshavns Menighed, gaaende ud paa, at den hidtil stedfindende Bortlejning af Stolestaderne i Thorshavns Kirke fremtidig maa bortfalde, begært Kommunalbestyrelsens Erklæring om, hvorvidt samme maatte være villig til helt eller delvis at holde Kirken skadesløs for det Indtægtstab, den vil lide ved Gennemførelsen af det af Andragerne udtalte Ønske, samt henstillet til Kommunalbestyrelsens Overvejelse, om det ikke vilde være at foretrække for Kommunen at overtage Kirken som Ejer.

Efter at Sagen har været tilsendt Borgerrepræsentationen til Erklæring, har denne udtalt følgende:

»Efter at nærværende Sag er forhandlet i Repræsentationen, vedtoges det at udtale, at man ikke vilde være uvillig til at overtage Thorshavns Kirke, naar den Kirke tilhørende særlige Kapital medfølger, men at man under ingen Omstændigheder vilde indlade sig derpaa, hvis det fordres, at Kommunen tillige vilde have at overtage nogen Andel i den Sydstrøms Kirker paahvilende Gæld til andre Kirkekasser, da Overtagelsen af Kirken vil medføre store Udgifter for Kommunen i Fremtiden.

Flvad Spørgsmaalet om Ophævelse af Udlejningen af Stolestaderne i Kirken angaar, formente man, at denne Sag rettest burde udsættes, indtil det viste sig, om Kirkens Overdragelse til Kommunen kom til at finde Sted eller ikke; kommer Kirken under Kommunen, vil det jo altid staa i Kommunalbestyrelsens Magt at ordne denne Sag uafhængig af Lagtinget.

Undertegnede Formand i Kommunalbestyrelsen kan tiltræde Borgerrepræsentationens foranstaaende Erklæring.

Andragendet med Bilag tilbagesendes hoslagt.

P. K. V.
Holm.

Til
Færø Amt og Provsti.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 4de August, vedtoges, efter Forslag af Formanden, at henvise den til Kirkekassendvalget, som afgav følgende, den 16de August fremlagte

Udvalgsbetænkning.

Til Lagtinget indkom der i afvigte Samling fra en Del Beboere af Thorshavn et Andragende om, at Udlejning af Stolestaderne i Thorshavns Kirke fremtidig maatte ophøre.

Dette Andragende blev af Tinget henvist til Kirkeinspektionens velvillige Overvejelse.

Foranlediget heraf henvendte Kirkeinspektionen sig til Thorshavns Kommunalbestyrelse med Forespørgsel om, hvorvidt samme ikke maatte være enig med den i, at den heldigste Løsning af det omhandlede, og flere andre Thorshavns Kirke vedkommende Spørgsmaal vilde være, at Thorshavns Kommune overtog Kirken som Ejer.

Herpaa svarede Kommunalbestyrelsen under 26de Juli d. A., at man ikke vilde være, uvillig til at overtage Thorshavns Kirke som Ejer, naar den Kirke tilhørende særlige Kapital medfulgte, men at man under ingen Omstændigheder vilde indlade sig derpaa, hvis Kommunen tillige skulde overtage nogen Andel af den Sydstrøms Kirker paahvilende Gæld til andre Kirkekasser.

Denne Sag har af Kirkeinspektionen været forelagt indeværende Aars Lagting og er af dette henvist til undertegnede Udvalg til Betænkning.

Udvalget skal i den Anledning tillade sig at bemærke følgende:

Thorshavns Kirkes Gæld har i Aarenes Løb været stigende, og der er ingen Udsigt til, at der i Fremtiden vil indtræde nogen Forandring heri. Dette uheldige Forhold finder sin naturlige Forklaring i, at Kirkens Indtægter ere smaa, medens dens Udgifter ere, og efter Forholdenes Natur maa være, store. Den har derfor været en stadig Byrde for Sydstrøms Kirkekasse og dergennem indirekte for

de andre Kirkekasser, der have maattet træde hjælpende til med Laan.

Det maa derfor uden Tvivl betragtes som en Vinding saavel for Sydstrøms Kirkekasse som for de andre Kirkekasser, om Thorshavns Kirke kunde blive udløst af Fællesskabet med den førstnævnte og blive overtaget af Thorshavns Kommune som Ejer, selv om den Kirken paahvilende Gæld til de herværende Kirkekasser ikke overtages af Kommunen. Thi der er formentlig ikke den ringeste Udsigt til, at Kirkens Gæld nogen Sinde vil blive tilbagebetalt; snarere maa det antages, at den vil vokse. Kirkekasserne ville derfor formentlig kunne staa sig ved at overtage denne Gæld, naar de saa for Fremtiden blive løste fra enhver Forpligtelse overfor Kirken.

Udvalget skal derfor indstille, at Tinget gaar ind paa, at Thorshavns Kirke udløses af Fællesskabet med Sydstrøms Præstegælds Kirker og overtages af Thorshavns Kommune som Ejer. Men en saadan Forandring vil formentlig ikke kunne iværksættes, uden at der i § 12, d, af Lagtingsloven af 15de April 1854 foretages en dertil sigtende Tilføjelse. Udvalget har derfor tilladt sig at vedlægge Forslag til en saadan Tilføjelse.

Skønt Thorshavns Kirke saaledes i administrativ Henseende vil blive at udsondre fra de andre Kirker i Præstegældet, vil den dog i kirkelig Henseende vedblive at høre til dem, hvorfor ogsaa Benævnelsen »Sydstrøms Præstegæld« bliver at bibeholde i samme Omfang som hidtil.

I administrativ Henseende vil Præstegældet saaledes blive delt i: 1) »Thorshavns Kirkesogn«, omfattende Byen Thorshavn og sammes udenbys Sogn, og 2) »Sydstrøms Præstegælds Landsogne«, omfattende Sognene Kirkebø, Nolsø og Kalbak. Landsognene ville saa have deres egen Kirkekasse, hvis Midler, som hidtil, vedblive at staa under Lagtingets Bestyrelse, ligesom der overhovedet ikke bliver at foretage nogen Forandring med Hensyn til Sognenes kirkelige Bestyrelse.

Bestyrelsen af Thorshavns Kirke og Forvaltningen af dens Midler ville altsaa fremtidig blive at henlægges under Thorshavns Kommunalbestyrelse, og Kirkens fremtidige Udgifter maa vel saaledes, for saavidt de ikke kunne afholdes af dens Indtægter, for Byen Thorshavns Vedkommende blive at dække ved Paaligning efter Formue og Løjlighed paa alle Byens Beboere paa samme Maade som Udgifterne til Skole- og Fattigvæsenet. Men dertil

udfordres der Lovhjemmel, og denne kunde formentlig passende erholdes ved at gøre en Tilføjelse til § 17 i Lov af 16de Februar 1866 om Byen Thorshavns økonomiske Bestyrelse saaledes, at der efter Ordene i den nævnte §: »saavel som de til Almueskolen og Fattigforsørgelsen samt til Skydsvæsenet« indskydes »Kirken«, hvorved der tillige vilde blive at gøre et Forbehold med Hensyn til dem, der ikke høre til Folkekirken; og har Udvalget tilladt sig at vedlægge Udkast til en saadan Tilføjelse.

Til Thorshavns Kirkesogn hører imidlertid ogsaa Thorshavns udenbys Sogn, der i kommunal Henseende hører under de forenede Sognes Kommune i Sydstrøms Præstegæld. Dette Sogn erlægger sine kirkelige Ydelser til Thorshavns Kirke, og for saa vidt Kirkens Udgifter ikke maatte kunne afholdes af dens Indtægter, men for en Del maatte tilvejebringes ved Paaligning, kunde det synes, som en passende Andel ogsaa burde paalignes dette Sogn. Det udenbys Sogn har imidlertid i Aarenes Løb ydet og vil ogsaa i Fremtiden komme til at yde forholdsvis langt mere til Kirken i Tiende af Uld og Smør end Beboerne af Thorshavn; og hvad der under ordinære Forhold kan blive Tale om at paaligne til Thorshavns Kirkes Behov ud over dens Indtægter, vil, som det vil ses af den vedlagte Fortegnelse fra Kirkasseren, ikke blive store Beløb, fra 100 til 200 Kr. aarlig, hvoraf der antagelig vilde falde c. $\frac{1}{3}$ paa det udenbys Sogn. Billighed taler derfor for, at det udenbys Sogns Beboere fritages for en saadan Paaligning og kun under rent ekstraordinære Forhold, som ved Opførelsen af en ny Kirke, kom til at bære deres Andel i Udgifterne dertil. Dette vil ogsaa bedst passe med, at det er Thorshavns Kommune, der skulde blive Kirkens Ejer. Dertil kommer, at det uden Tvivl kun er et Tidsspørgsmaal, naar det udenbys Sogn, eller i ethvert Tilfælde en Del af det, vil blive indlemmet i Thorshavns Kommune, og efter Forlydende paatænkes en saadan Ordning virkelig ogsaa gennemført i en nær Fremtid. Den Del af det udenbys Sogn, der ikke indlemmedes i Thorshavns Kommune, vilde saa uden Tvivl blive henlagt til et andet Kirkesogn. Man skal derfor indstille, at det for Thorshavns udenbys Sogns Vedkommende maa have sit Forblivende ved de hidtidige kirkelige Ydelser.

Den Thorshavns Kirke paahvilende Gæld vil altsaa blive at eftergive denne og at overtage af samtlige Kirkekasser, idet Byen Thorshavns Kommunalbestyrelse som

Betingelse for sin Overtagelse af Kirken stiller, at den fritages for at overtage nogen Andel i den Sydstrøms Kirker paa hvilende Gæld til andre Kirkekasser.

Hvor stor Thorshavns Kirkes Gæld for Tiden er, kan næppe angives med fuld Nøjagtighed paa Grund af Fællesskabet med Præstegældets andre Kirker og det deraf følgende Fællesskab i enkelte Udgifter, og paa Grund af, at der ikke hos Kirkekassereren kan erholdes Opgivelse af Kirkernes Indtægter og Udgifter længere tilbage i Tiden end til 1863, da Kirkekasserposten blev oprettet. Man har imidlertid ment, at det ikke vilde være nødvendigt, for at naa til et tilstrækkelig nøjagtigt Resultat, at søge tilbage til Aaret 1827, da Ordningen med de nuværende Kirkekasser indførtes, og fremdrage af Arkiverne de gamle Regnskaber, men har troet at kunne nøjes med vedlagte fra Kirkekassereren indhentede Fortegnelse over Sydstrøms Kirkers Indtægter og Udgifter i Tiden 1863—1897 som Grundlag til at udfinde Thorshavns Kirkes Gæld med tilstrækkelig Nøjagtighed.

Som det vil ses af vedlagte Fortegnelse, havde Thorshavns Kirke i det angivne Aaremaal en samlet Indtægt af 9358 Kr. og en samlet Udgift af 21,015 Kr., havde altsaa paadraget sig en Gæld paa 11,687 Kr.

Kirkebo Kirke havde i samme Aaremaal en Indtægt af 8220 Kr., en Udgift af 15,530 Kr., altsaa en Gæld paa 7310 Kr.

Nolsø Kirke havde i samme Tidsrum en Indtægt af 4735 Kr., en Udgift af 7490 Kr., altsaa en Gæld paa 2755 Kr.

Kalbak Kirke havde i samme Tidsrum en Indtægt af 4488 Kr., en Udgift af 2383 Kr., altsaa en Beholdning paa 2105 Kr.

Ifølge det foranstaaende har altsaa Thorshavns Kirke en Gæld paa 11,687 Kr., Kirkebo og Nolsø Kirker en Gæld paa 10,065 Kr., tilsammen en Gæld paa 21,752 Kr., medens Kalbak Kirke har en Beholdning paa 2105 Kr.

Men denne Gæld paa 11,687 Kr. er ikke Thorshavns Kirkes virkelige Gæld.

Paa Grund af Kirkernes Fællesskab, idet de høre til samme Kirkekasse, mau der nemlig tilkomme saavel Thorshavns Kirke som Kirkebo og Nolsø Kirke en Andel i Beholdningen paa 2105 Kr. hos Kalbak Kirke, og denne Andel mau trækkes fra den posterede Gæld for at finde den virkelige. Lægges man Forholdet mellem de 3 Kirkers Gæld til Grund, kan man efter et Skøn anslaa deres Andel i den nævnte Beholdning til at være: Thorshavns Kirkes Andel noget over Halvdelen:

1105 Kr., Kirkebo og Nolsø Kirkers Andel: 1000 Kr. Derefter vilde Thorshavns Kirkes virkelige Gæld blive 10,582 Kr., de andre Kirkers 9063 og Sydstrøms Kirkekasses samlede Gæld 19,647 Kr.

Nu er imidlertid Sydstrøms Kirkekasses Gæld i Virkeligheden ikke, som anført, 19,647 Kr., men den var ifølge Kirke-regnskaberne ved Udgangen af Aaret 1897 18,020 Kr., altsaa 1627 Kr. mindre, hvilken Forskel er fremkommen ved, at der var en Beholdning i den nævnte Kirkekasse ved Begyndelsen af Aaret 1863, og ved, at Kirkernes fælles Udgifter ikke ere opførte paa den vedlagte Fortegnelse fra Kirkekassereren.

Trækkes disse 1627 Kr. fra Sydstrøms Kirkekasses ovenfor beregnede Gæld paa 19,648 Kr., faar man altsaa den virkelige Gæld paa 18,020 Kr. Man vil saaledes kunne finde Thorshavns Kirkes virkelige Gæld, naar man først finder den samme tilkommende Andel i disse 1627 Kr. og trækker den fra den Kirken beregnede Gæld. Denne Andel kan, naar Kirkens Gæld sammenholdes med de andre Kirkers Gæld, vel omtrent anslaaes til noget over Halvdelen eller til 827 Kr., de andre Kirkers til 800 Kr. Derefter vilde altsaa Thorshavns Kirkes virkelige Gæld ved Udgangen af 1897 blive 10,582 Kr. ÷ 827 Kr. eller 9755 Kr.

De andre Kirkers Gæld vilde blive 9065 Kr. ÷ 800 Kr. eller 8265 Kr., tilsammen 18,020 Kr., hvilket ifølge Regnskaberne netop er Sydstrøms Kirkekasses samlede Gæld ved Udgangen af Aaret 1897.

Denne Beregning kan ganske vist ikke gøre Fordring paa fuld Nøjagtighed, men vil dog omtrent være rigtig, i alt Fald saaledes, at Unøjagtigheden bliver saa ringe, at den ikke kommer til at spille nogen Rolle. Med fuldkommen Nøjagtighed lader, paa Grund af de foran berørte Omstændigheder, Kirkens Gæld sig næppe udrede af Fællesskabet med Præstegældets andre Kirker.

Den Thorshavns Kirke ifølge foranstaaende Beregning paa hvilende Gæld af 9755 Kr. vil derefter blive at fordele paa de øvrige Præstegældes og paa Sydstrøms Præstegældes Landsognes Kirkekasser i Forhold til Folketallet. Dette udgjorde, efter sidste Folketælling: i Norderøernes Præstegæld 1528, i Østerø 3008, i Nordstrøms 1603, i Sydstrøms Landsogne 702, i Vaagø 1306, i Sandø 993 og i Suderø 2511 Mennesker. Afrundes nu disse Beløb til henholdsvis 1500, 3000, 1600, 700, 1300, 1000, 2500, eller i alt 11,600 Mennesker, vil

der tilkomme Norderøernes Præstegælds Kirkekasse $\frac{15}{116}$ eller 1261 Kr. 42 Øre, Østerø Kirkekasse $\frac{20}{116}$ eller 2522 Kr. 85 Øre, Nordstrøms Kirkekasse $\frac{10}{116}$ eller 1345 Kr. 52 Øre, Sydstrøms Landsognes Kirkekasse $\frac{7}{116}$ eller 588 Kr. 66 Øre, Vaagø Kirkekasse $\frac{13}{116}$ eller 1093 Kr. 23 Øre, Sandø Kirkekasse $\frac{10}{116}$ eller 840 Kr. 95 Øre og Suderø Kirkekasse $\frac{20}{116}$ eller 2102 Kr. 37 Øre af Thorshavns Kirkes Gæld.

De saaledes paa de enkelte Kirkekasser fordelte Beløb opføres som Gældsposter i vedkommende Kasses Konto. Har vedkommende Kirkekasse Formue, bliver Gældsposten at fradrage i denne; har den derimod Gæld eller vil den ved Overtagelsen faa Gæld, bliver der for et saa stort Beløb, som den overtagne Gæld udgør, at udstede Obligation til den eller de Kirkekasser, der have tilgode hos Sydstrøms Kirkekasse og dorigennem hos Thorshavns Kirke, saaledes, at Laanene paa denne Maade blive tilbagebetalte.

Samtidig annulleres de Obligationer, som Sydstrøms Kirkekasse har udstedt paa den af Thorshavns Kirke stiftede Gæld.

Tienden af Grind, der maatte fanges i Thorshavn, tilfalder, som hidtil, hele Præstegældet og fordeles mellem Thorshavns Kirkesogn og Præstegældets Landsognes Kirkekasse efter Folketallet. Paa samme Maade forholdes med al i Præstegældet faldende Hvaltiende ligesom ogsaa, om der skulde indtræffe Grindfangst i noget af Landsognene.

De øvrige Tiender tilhøre selvfølgelig det Sogns Kirke, i hvilket de falde.

Den hele Præstegældet i Henhold til Loven af 30te Marts 1892 tilfaldende Afløsningssum for Fisketienden fordeles ligeledes mellem Thorshavns Kirkesogn og Landsognenes Kirkekasse efter Folketallet.

Hvad angaar den Thorshavns Kirke tilhørende særlige Kapital, der er udlaant til andre Kirkekasser, da bliver den at tilbagebetale til Thorshavns Kirke, naar Kommunens Overtagelse af denne har fundet Sted, idet Beløbet fordeles paa samtlige Præstegælds Kirkekasser efter Folketallet paa samme Maade som ved Fordelingen af Thorshavns Kirkes Gæld. Denne Kapital bliver under Kommunens Bestyrelse at forvalte som en særlig Fond med sine særlige Indtægter — saavel de, der hidtil have været den tillagte, som de, der mulig i Fremtiden maatte blive den tillagte — og den maa kun anvendes til Kirkens Behov.

Udvalget skal derfor i Medfør af foranstaaende indstille til Tinget til Vedtagelse:

1. Lagtinget giver sit Samtykke til, at Thorshavns Kirke udgaar af Fællesskabet med Sydstrøms Præstegælds andre Kirker paa de i foranstaaende Betænkning angivne Vilkaar, og overdrager til Færø Amt og Provsti at foretage det til Sagens Gennemførelse videre fornødne.
2. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at samme gunstigt vilde foranledige, at vedlagte Udkast til Tilføjelser i § 12, d, i Loven af 15de April 1854 samt i § 17 i Loven af 16de Februar 1866 maatte erholde Lovkraft.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn den 16de August 1898.

J. C. Evenson, J. M. Hentze.
Ordfører.

Dione Isaksen.

Med Betænkningen fulgte følgende 2de Lovudkast:

Udkast til Lov

om

Tillæg til Lov af 15de April 1854
om Færøernes Lagting.

Lov af 15de April 1854, om Færøernes Lagting, § 12, d, affattes saaledes: »Det tager Bestemmelse om Anvendelse af Kirkernes Midler med Undtagelse af Thorshavns Kirkes Midler.«

Udkast til Lov

om

Tillæg til Lov af 16de Februar 1866
om Byen Thorshavns økonomiske Bestyrelse.

Lov af 16de Februar 1866, om Byen Thorshavns økonomiske Bestyrelse, § 17, 3dje Punktum, affattes saaledes: »Til den egentlige kommunale Forvaltnings Udgifter,

saavel som til de i de tvende ovenfor anførte Love af 28de Januar 1856 omhandlede Udgifter, lignes $\frac{2}{3}$ paa Bygningerne i Byen, medens $\frac{1}{3}$ af disse Udgifter, saavel som de til Almueskolen og Fattigforsørgelsen samt til Skydsvæsenet og Kirken medgaaende Udgifter lignes efter Formue og Læjlighed paa alle Byens Beboere — for Kirkens Vedkommende dog kun paa dem af Beboerne, som ikke ifølge Lovgivningen maa anses fritagne derfor —, og bør det ovennævnte Overslag angive Størrelsen af hver af de Summer, der saaledes blive paa forskellig Maade at repartere.

Den 18de August paahegyndtes Sagens 2den Behandling. Paa Grund af den fremrykkede Tid afbrødes Forhandlingerne til Fortsættelse i et følgende Møde.

Den 19de August fortsattes 2den Behandling. Spørgsmaalet om Overgang til 3dje Behandling sættes under Afstemning og vedtoges med 14 St. mod 0.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremkom følgende Ændringsforslag:

A. Fra Udvalget:

1. I Betænkningen (Side 65) udgaa Ordene: »idet Beløbet fordeles paa samtlige Præstegældes Kirkekasser efter Folketallet paa samme Maade som ved Fordelingen af Thorshavns Kirkes Gæld.«
2. I Indstillingspunkt 1 bliver der efter Ordene: »paa de i foranstaaende Betænkning« at tilføje: »med dertil knyttede og vedtagne Ændringer«.

B. Fra Hentze:

1. I Udvalgsbetænkningen (Side 63) udgaa Ordene: »og kun under rent ekstraordinære Forhold, som ved Opsørelsen af en ny Kirke, komme til at bære deres Andel i Udgifterne dertil.«
2. I Udvalgsbetænkningen (Side 65) bliver i Sætningen: »fordeles mellem Thorshavns Kirkesogn og Præstegældets Landsognes Kirkekasse efter Folketallet« Ordene: »efter Folketallet« at forandre til: »med $\frac{1}{3}$ til Thorshavns Kirkesogn og $\frac{2}{3}$ til Landsognenes Kirkekasse.«
3. I Udvalgsbetænkningen (Side 65) bliver i Sætningen: »Den hele Præstegældet, i Henhold til Loven af 30te Marts 1892,

tilfaldende Afløsningssum for Fiske-tienden fordeles ligeledes mellem Thorshavns Kirkesogn og Landsognenes Kirkekasse efter Folketallet« Ordene: »efter Folketallet« at forandre til: »med $\frac{1}{3}$ til førstnævnte og $\frac{2}{3}$ til sidstnævnte«.

C. Fra Schrøter:

Til 1ste Indstillingspunkt:

»paa de i foranstaaende . . . videre, fornødne« forandres til:

»paa følgende Vilkaar:

- a. Af Thorshavns Kirkes Gæld, 9755 Kr., godtgøres der Sydstrøm Kirkekasse 9363 Kr., der udredes af de 6 øvrige Præstegældes Kirkekasser efter samme Forhold, som den Erstatning, der udredes af Statskassen for Fisketienden, i Henhold til Lov om forskellige Skatter og Afgifter, tilflyder Øernes Kirker.
- b. Tiende af Grind, der maatte falde i Sydstrøm Præstegæld, deles i 2 lige Dele mellem Landsognenes Kirkekasse og Thorshavns Kirkesogn.
- c. Den hele Præstegældet, i Henhold til Lov af 30te Marts 1892, tilfaldende Afløsningssum for Fisketienden fordeles mellem Thorshavns Kirkesogn og Landsognene med $\frac{1}{3}$ til førstnævnte og $\frac{2}{3}$ til sidstnævnte.
- d. Den Thorshavns Kirke tilhørende særlige Kapital vil være at tilbagebetale til Thorshavns Kirke, naar Kommunes Overtagelse af denne har fundet Sted, idet Beløbet fordeles paa samtlige Præstegældes Kirkekasser med Undtagelse af Sydstrøm efter det i Post 1, a, angivne Forhold.
- e. Det overdrages til Færø Amt og Provsti at foretage det til Sagens Gennemførelse videre fornødne.

Til 2det Indstillingspunkt:

»vedlagte Udkast . . . erholde Lovkraft« forandres til: »der udarbejdes et Lovforslag paa Grundlag af de af Udvalget affattede Udkast og forelægges det næste Aar sammentrædende Lagting.«

Endvidere fremlagdes følgende Skrivelser fra og til Udvalget:

I behagelig Skrivelse af 26de f. M. har den højtærede Kommunalbestyrelse

svaret Færø Amt og Provsti paa Forespørgsel desangaaende, at man ikke vilde være uvillig til at overtage Thorshavns Kirke som Ejer, naar den Kirken tilhørende særlige Kapital medfulgte, men at man under ingen Omstændigheder vilde indlade sig derpaa, hvis Kommunen tillige skulde overtage nogen Andel af den Sydstrøms Kirker paahvilende Gæld til andre Kirkekasser.

Foranlediget heraf har Færø Amt og Provsti henvendt sig til det i Aar sammentraadte Lagting for at erholde dets Samtykke til Thorshavns Kirkes Overdragelse paa de nævnte Vilkaar, og har Tinget overgivet denne Sag til Betænkning af Udvalget for de Kirkekasserne vedrørende Sager.

Som Ordfører i dette Udvalg tager jeg mig derfor herved den Frihed at henvende mig til den højtærede Kommunalbestyrelse med Forespørgsel om, hvorvidt samme maatte være villig til paa Kommunens Vegne at overtage Thorshavns Kirke paa de i vedlagte Udvalgsbetænkning angivne Vilkaar, dog med de Ændringer, at den i Betænkningen (Side 65) anførte Betingelse, at Beboerne af Thorshavns udenbys Sogn under rent ekstraordinære Forhold, som ved Opsførelsen af en ny Kirke, kom til at bære deres Andel i Udgifterne dertil, bortfalder, — saaledes at de nævnte Beboere kun komme til at erlægge deres hidtidige kirkelige Ydelser —; og at Thorshavns Kirkes Andel i Grindetienden og Fisketiendens Afslutningssum eventuelt sættes til en bestemt Anpart, f. Eks. $\frac{1}{3}$ af denne.

Da Sagens videre Fremme i Lagtinget er afhængigt af, at der kommer en Overenskomst i Stand med Kommunalbestyrelsen paa ovennævnte eller lignende Vilkaar, turde jeg maaske tage mig den Frihed at udbede mig den højtærede Kommunalbestyrelses behagelige Svar paa, hvorledes samme maatte stille sig mod Hensyn til den foreslaaede Ordning, meddelt saa snart, som Omstændighederne maatte tillade det.

Thorshavn, den 19de August 1898.

Ærbødigst

J. C. Evensen.

Til
Byen Thorshavns Kommunalbestyrelse.

Thorshavns Kommunalbestyrelse,

den 22de August 1898.

Ved hoslagt at tilbagesende de med Udvalgets behagelige Skrivelse af 19de ds., angaaende Thorshavns Kirkes Overtagelse af nævnte Kommune, modtagne Bilag, med Undtagelse af Afskrift af Udvalgsbetænkningen, skal Kommunalbestyrelsen tjenstligst meddele, at der paa et i Dag afholdt Møde er vedtaget følgende:

Kommunalbestyrelsen er villig til paa Kommunens Vegne at overtage Thorshavns Kirke paa de i Udvalgsbetænkningen anførte Vilkaar, særlig ogsaa med Hensyn til, at Grinde- og Hvaltienden samt Vederlaget for Fisketienden fordeles efter Folketallet. Med Hensyn til den i Betænkningen og Udvalgets Skrivelse omtalte Fritagelse for Beboerne af Thorshavns udenbys Sogn for at svare andre Ydelser til Kirken, end der hidtil har paahvilet dem, skal dog bemærkes, at Kommunalbestyrelsen vel maa finde det billigt, at der under sædvanlige Forhold ikke paalignes Beboerne af nævnte Sogn større Bidrag til Kirken, end de allerede svare, men at Kommunen dog ikke ubetinget kan fraskrive sig Ret til at fordrø Bidragene forhøjede, navnlig ikke for det Tilfælde, at en Ombygning af eller Tilbygning til Kirken skal finde Sted.

Sluttelig tilføjes, at Kommunalbestyrelsen ikke vil føle sig bundet ved sit Tilbud i nærværende Sag, saafremt denne ikke endelig afgøres i indeværende Lagtingsamling.

P. K. V.

T. E. Bang,
led.

Til

Lagtingets Udvalg for de Kirkekasserne vedkommende Sager.

Den 5te September foretoges Sagens 3dje Behandling. Petersen foreslog Sagen udsat til næste Aar, hvilket Forslag vedtoges med 16 St. mod 0. Herefter betragtedes Udvalgets Forslag med dertil stillede Ændringsforslag som foreløbig bortfaldet.

XVII. Forhandling angaaende de af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Fra Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager fremlagdes den 7de September saalydende

Udvalgsbetænkning.

Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager har gennemgaaet Lagtingets Journal, Kopibog og Regningsprotokol, særlig for Tidsrummet fra Begyndelsen af forrige Aars Lagtingssamling og til Begyndelsen af indeværende Samling, samt endvidere gennemgaaet de forskellige Decisionsposter til Regnskaberne, og har Udvalget ment at burde henlede Tingets Opmærksomhed paa følgende Punkter:

A. Vedrørende Kirkekasserne:

1. Af Regnskabet for Sandø Kirkekasse fremgaar, at der er betalt til P. C. Johannesen for Mursand til Skopen Kirke 93 Kr. 85 Øre. Denne Udgiftspost er ud over de af Lagtinget bevilgede Beløb til Skopen Kirke, men Udvalget har dog ment, at der intet herved er at gøre, da der har været en Uoverensstemmelse imellem Skopenmændenes Tilbud og Entreprenørens Overslag, og at Tinget selv maa bære Skylden for, at dette ikke har været opmærksomt paa, at Udgiften til Mursand ikke var beregnet paa selve Overslaget.
2. For Polering af Vinduer i Tveraa Kirke er der udbetalt til J. Jespersen af Tveraa 1 Kr. Beløbet er kun ringe, men da der aarlig betales en bestemt Sum for Rengøring af Kirken, kunde formentlig Poleringen af Vinduerne være indbefattet heri.

B. Vedrørende Skydskassen:

1. For Budafsendelse til Sysselmanden fra Vaag (Sudersø) om Grindefangst sammesteds er betalt ifølge Regning fra J. Dahl, Vaag, 2 Kr. Udvalget, der ikke tidligere har be-

mærket nogen lignende Udgiftspost, maa anse det for mindre korrekt, at ovennævnte Beløb er udbetalt af Skydskassen, idet enhver Mand er pligtig ifølge Grindereglementet af 5te Februar 1872 at bringe Grindebud uden Vederlag.

2. Af nye Udgifter vedrørende Skydskassen har Udvalget bemærket følgende, som angaa Sysselmændenes Rejser. Sysselmand Petersen har med Thorshavn som Udgangspunkt foretaget en Rejse paa Østerø, og Sysselmand Winther skal ligeledes med Thorshavn som Udgangspunkt have berejst Østerø. Udvalget, der væsentlig beskæftiger sig med de Sager, der have foreligget imellem Samlingerne, vil derfor ikke i Aar gøre nogen Indstilling vedrørende disse Punkter, men Udvalget har dog ment det reitest, allerede i Aar at henlede Tingets Opmærksomhed herpaa.

C. Vedrørende Amtsrepartitionsfonden:

1. Til en Vaccinationsrejse til Nolsø Fyr er af Amtsrepartitionsfonden betalt til Fysikus Boeg 15 Kr. Udvalget har ikke kunnet undlade at henlede Opmærksomheden paa, om en saadan Vaccinationsrejse egentlig kan kaldes strengt nødvendig, idet de faa Børn, der leve paa Fyret, maatte kunne blive vaccinerede, naar Distriktslægen foretager Vaccination i Nolsø Bygd.
2. Af Amtsrepartitionsfonden er betalt 38 Kr. 75 Øre for Telegrammer vekslede mellem Fysikus Boeg, der da opholdt sig i København, og det til Orkneyerne efter Serum nedsendte Skib. Der blev i Fjor udbetalt af Fonden i samme Anledning og ligeledes til Telegrammer 41 Kr. 70 Øre. I alt er der altsaa alene til Telegrammer vedrørende Anskaffelsen af Serum medgaaet

80 Kr. 45 Øre, hvad der forekommer Udvalget at være en uforholdsmæssig stor Udgift.

3. Paa Delinkventvæsenet falder for Suderøens Vedkommende et Beløb paa 166 Kr. 80 Øre for Pasning og Befordring af Arrestanter fra Tveraa til Thorshavn. Det forekommer Udvalget at være meget betydelige Udgifter, der saaledes paadrages Amtsrepartitionsfonden, og man foreslaar derfor til Lagtingets Vedtagelse:

»Tinget anmoder Amtmanden om at have sin Opmærksomhed henvendt paa disse Udgifter, og om der ikke muligen kunde træffes et eller andet Arrangement, hvorved Udgifterne formindskedes.»

4. I Anledning af en Udskiftningsforretning i Kvalvig paa Suderø er betalt i Diæter, Skydsudgifter m. m. 39 Kr. 62 Øre. Da der foreligger en lovformelig Udskiftningsforretning, har det undret Udvalget, at ingen af Omkostningerne er paadømt Parterne, men at alle Udgifterne ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden, skønt det Udvalget bekendt kun delvis var Kongsjord, Udskiftningskommissionen beskæftigede sig med.

5. Det er faldet Udvalget i Øjnene, at der sidste Aar er betalt følgende Priser for Kul til Ting- og Arresthuset, nemlig 4 Kr., 3 Kr. 25 Øre, 3 Kr. 20 Øre og 3 Kr. pr. Td. Forbruget af Kul synes aarlig at være c. 50 Tdr., og Udvalget

har ment, om det ikke kunde være rettest, at Kulleverancen liciteredes, eller i ethvert Tilfælde at den aarlige Forsyning til Ting- og Arresthuset skaffedes til Veje paa de Tider, hvor man forment, at billigst Kul kunde erholdes.

D. Decisionsposter:

Til Regnskabet for Østerø Kirkekasse har Revisor gjort en Antegnelse om, at Material- og Inventarieregnskabet mangler. Revisor bemærker, at han har gjort samme Antegnelse i Aarene 1894, 1895 og 1896 uden at det har frugtet, og mener derfor ikke oftere at ville gøre Antegnelser. Udvalget mener, at et saadant Material- og Inventarieregnskab lige saa vel bør aflægges for Østerø som for de andre Præstegæld, og foreslaar derfor til Lagtingets Vedtagelse:

»Lagtinget anmoder Amtmanden om at paase, at Regnskabet for Østerø Præstegælds Kirkekasse for Fremtiden er bilagt Material- og Inventarieregnskab.»

I Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager, Lagtingssalen i Thorshavn, den 7de September 1898.

Finsen,
Ordfører.

J. M. Hentze.

M. Danielsen.

Den 9de September behandledes denne Betænkning. Udvalgets Forslag ad C, Post 3, vedtoges med 15 St. mod 0, medens Forslaget ad D toges tilbage.

XVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Til de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8 og Tillæget vare valgte:

for de Amtsrepartitionsfonden vedkommende Sager:

O. Jacobsen, Chr. Jacobsen og Müller;

for de Amtsfattiggkassen og Landkommunerne i Almindelighed vedrørende Sager:

Bærentsen, Danielsen, Olsen, J. Poulsen og Schrøter;

for de Kirkekasserne vedkommende Sager:

Provsten, Hentze og Isaksen;

for de den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hønsenske Legat vedrørende Sager:

Dahl, Petersen og J. H. Poulsen;

for de Skydskassen vedrørende Sager:

Niclasen, M. Poulsen og J. Poulsen;

for de øvrige under Lagtingets Decision hørende offentlige Kasser samt for de forskellige Andragender, som henvises til Udvalget, (Udvalget for forskelligartede Sager):

Effersø, Müller og Sørensen;

for de af Amtmanden ene afgjorte Sager:

Danielsen, Pinsen og Hentze.

1. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

- a) Med Hensyn til Paaligningen til Amtsrepartitionsfonden for Aaret fra Olaidag 1898 til Olaidag 1899 vedtoges, at der for Aaret fra Olaidag 1898 til Olaidag 1899 paalignes et Beløb af 8517 Kr. 48 Øre, og at dette fordeles saaledes:

$\frac{3}{4}$ lignes paa Jordegodset, 4258 $\frac{74}{100}$ Skattemrk. à 1 Kr. 50 Øre..... 6388 Kr. 11 Ø.
 $\frac{1}{4}$ — — Kommunerne i Amtet i Henhold til Lov af 6to Febr. 1880 2129 — 37 —*)
 I alt... 8517 Kr. 48 Ø.

*) Med Hensyn til det til Fordeling paa Kommunerne bestemte Beløb er af Amtet i Henhold til Lagtingets Vedtagelse foretaget følgende

Repartition:

Kommunernes Navne.	Efter Marketal. ($\frac{1}{2}$)					Efter Folkemængde. ($\frac{1}{4}$)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse ($\frac{1}{4}$)		Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Mrk.	G.	Skd.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
I. Norderøernes Præstegælds Kommune.														
Vaag Sogn	114	"	5	50	97	534	21	94	25	"	97	91		
Husum —	40	12	"	18	3	134	5	50	7	"	30	53		
Mygledal —	40	"	"	17	68	118	4	85	7	"	29	53		
Kunø —	64	8	"	28	53	176	7	23	5	"	40	76		
Vidersø —	86	"	"	38	2	297	12	20	12	"	62	22		
Svinø —	32	8	"	14	37	124	5	9	6	"	25	46		
Fuglø —	47	"	"	20	79	145	5	96	6	"	32	75		
													319	16
II. De forenede Sogne i Østersø Præstegæld.														
Fuglefjord Sogn	64	8	"	28	52	497	20	42	7	"	55	94		
Andefjord —	62	4	"	27	52	330	13	56	11	"	52	8		
Funding —	30	"	"	13	26	305	12	53	6	"	31	79		
													139	81
III. Næs og Gøte Sognes Kommune.														
Næs Sogn	101	"	"	44	65	554	22	77	13	"	80	42		
Gøte —	69	2	"	30	56	329	13	52	6	"	50	8		
													130	50
IV. Sjøv Sogns Kommune.														
	111	2	"	49	12	492	20	22	9	34	...	...	78	68
V. Ejdes Sogns Kommune.														
	64	"	"	28	30	501	20	59	6	"	...	...	54	89
VI. De forenede Sogne i Nordstrøms Præstegæld.														
Kvivig Sogn	75	"	"	33	16	371	15	37	12	"	60	53		
Kollefjord —	55	8	"	24	55	284	11	67	7	"	43	22		
Kvalvig —	55	"	"	24	33	238	9	78	7	"	41	11		
Haldersvig —	36	"	"	15	92	305	12	53	7	"	35	45		
Saksen —	29	8	"	13	4	56	2	30	6	"	21	34		
													201	65
VII. Vestmanhavn Sogns Kommune.														
	56	"	"	24	76	346	14	22	15	"	...	...	53	98
Overføres	1233	12	5	546	8	6138	252	25	180	34			978	67

b. Fra Bestyrelsen for Thorshavns Afholdsförening var indkommet Andragende om en Understøttelse paa 100 à 200 Kr. til Fremme af Afholdssagen

paa Færøerne. — Det vedtoges at bevilge 200 Kr. af Amtsrepartitionsfonden.
c. Fra Forpagter Andreas Reinert af Nordredal var indkommet et Andra-

Kommunernes Navne.	Efter Marketal.					Efter Folkemængde.			I Henhold til Jagtingets Vedtagelse		Til sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Mrk.	Gd.	Skd.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.	(%)		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .	1233	12	5	546	8	6138	252	25	180	34			978	67
VIII. De forenede Sogne i Sydstrøms Præstegæld.														
Kirkeby Sogn . . .	106	"	"	46	86	220	9	4	11	"	66	90		
Kalbæk — . . .	56	"	"	24	77	100	4	11	7	"	35	88		
Thorsh. udenbys — . . .	59	"	"	26	9	173	7	11	5	"	38	20	140	98
IX. Nolsø Sogns Kommune. . .	48	"	"	21	23	209	8	59	11	"	...	...	40	82
X. Vaagø Præstegælds Kommune.														
Midvaag Sogn . . .	50	"	"	22	10	374	15	37	12	"	49	47		
Sandevaag — . . .	55	4	"	24	87	295	12	12	12	"	48	99		
Sørvaag — . . .	48	"	"	21	23	366	15	4	11	"	47	27		
Bø — . . .	38	"	"	16	80	119	4	80	5	"	26	69		
Myggenæs — . . .	40	"	"	17	69	152	6	25	7	"	30	91	203	36
XI. Sandø Præstegælds Kommune.														
Sand Sogn. . . .	110	"	"	48	63	544	22	36	13	"	83	99		
Skaalevig — . . .	42	4	"	18	68	147	6	4	9	"	33	72		
Husevig — . . .	66	"	"	29	19	198	8	14	10	"	47	33		
Skud — . . .	60	"	"	26	53	104	4	27	5	"	35	80	200	84
XII. De forenede Sogne i Suders Præstegæld.														
Famien Sogn . . .	24	"	"	10	61	116	4	77	7	"	22	38		
Porkere — . . .	72	6	"	32	"	415	17	6	10	"	59	6		
Vaag — . . .	49	4	"	21	77	416	17	10	15	"	53	87		
Sumbø — . . .	64	2	"	28	35	396	16	27	7	"	51	62	186	93
XIII. Kvalbø Sogns Kommune . . .	98	4	"	43	42	518	21	29	15	"	...	...	79	71
XVI. Frødebø Sogns Kommune . . .	60	"	"	26	52	650	26	72	30	"	...	...	83	24
XV. Thorshavns Kommune. . .	25	8	"	11	27	1303	53	55	150	"	...	...	214	82
Summa . . .	2406	12	5	1064	69	12954	532	34	532	34			2129	37

gende, hvori han andrager om at erholde en Understøttelse af 100 Kr. til Dækning af de Tab, han havde lidt ved at nedslagte sin Kvægbesætning, i alt 11 Kreaturer, der var angreben af Tuberkulose. Heraf vare 1 Tyr og 2 Køer saa medtagne, at de vare nær ved at dø. 2 vare slagtede paa Foranledning af Fysikus for at konstatere Rigtigheden af en foretagen Tuberkulinprøve, og herfor havde Andrageren modtaget 65 Kr. af det forrige Aar bevilgede Beløb paa 200 Kr. — Det vedtoges at bevilge Andrageren et Beløb af 100 Kr. af Amtsrepartitionsfonden som en Paaskønnelse for, at han i Almenhedens Interesse havde nedslagtet sin tuberkelsyge Kvægbesætning.

2. Vedkommende Amtsfattiggassen.

- a. De fra Kommunerne indkomne Forsørgelsesplaner vare gennemgaaede af Udvalget og bleve approberede.
- b. I Henhold til Fattigloven bevilgedes følgende Bidrag af Amtsfattiggassen for Aaret fra 1ste Oktober 1898 til 30te September 1899:

1. Norderøernes Præstegælds Kommune:	
til Vaag Sogn	350 Kr.
2. Næs og Gøte Sognes Kommune:	
til Næs Sogn	300 —
3. Ejdes Sogns Kommune	250 —
4. De forenede Sognes Kommune i Nordstrøms Præstegæld:	
til Haldersvig Sogn	70 —
5. Vaagø Præstegælds Kommune:	
til Midvaag Sogn	80 —
6. De forenede Sognes Kommune i Sydstrøms Præstegæld:	
til Kalbak Sogn	150 —
7. Sandø Præstegælds Kommune:	
til Husevig Sogn	60 —
8. Frodebo Sogns Kommune	150 —
9. De forenede Sognes Kommune i Sudersø Præstegæld:	
til Famlen Sogn	240 —
10. Thorshavns Kommune	350 —
Tilsammen	2000 Kr.

- c. Stenhugger P. Arge af Thorshavn havde, i Henhold til Tingets Vedtagelse i Samlingen 1896, bragt sin aandsvage Søn Niels Lassen Arge ned til Aandsvageanstalten »Gl. Bakkehus«; af Thorshavns Kommune havde han faaet udbetalt Nedsendelsesomkostningerne med 203 Kr., heri indbefattet 46 Kr., som han havde beregnet sig i Diæter for at ledsage Drengen til Anstalten. Amtet havde været i Tvivl, om Nedsendelsen ikke kunde være sket paa en billigere Maade, og navnlig, om Udgiften til Diæter havde været nødvendig. Sagen blev saaledes forelagt Tinget, der vedtog, at Halvdelen af Nedsendelsesomkostningerne efter Omstændighederne bliver at refundere Thorshavns Kommune med 101 Kr. 50 Øre.

3. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Andragender om Bidrag til Landingssteder.

- a. Fra 2 Mænd, der have bosat sig i Avevig paa Østerø, var indkommet Andragende om Understøttelse til Dækning af Udgifterne ved en grundig Udbedring af Landingsstedet dersteds. Andragendet var bilagt med Røgninger over medgaaede Materialier til et samlet Beløb af 388 Kr. samt med Erklæring fra 2 Mænd, som havde synet Arbejdet og fundet det godt og forsvarlig udført. Det oplystes ogsaa, at Andragerne havde ydet betydeligt Arbejde, og at der til Formandsløn var medgaaet 120 Kr. — Det vedtoges at bevilge 388 Kr.
- b. Fra Funding Sogns Sognekommision var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Bidrag til Materialier og Formandsløn ved Bortsprængning af en Del store Klippeblokke paa Landingsstedet ved Gjøv, da disse Klippeblokke i høj Grad besværliggøre Bjærgningen af Baaene. — Det vedtoges at svare, at en passende Del af de til den paa-tænkte Stensprængning medgaaende Udgifter vil kunne ventes godtgjort, naar Arbejdet er blevet udført og specificeret Røgning over Udgifterne foreligger.

- c. Fra Kommunalforstander J. Dahl af Vaag (S.) var indkommet Andragende om et yderligere Bidrag paa 50 Kr. til den forrige Sommer udførte Udbedring af Landingsstedet paa Vaags Ejde, hvilket Beløb han angiver personlig at have udbetalt, som Lønning til Formanden for Arbejdet, uden at vide, hvorfra han kan faa det refunderet. — Det vedtoges at svare, at de ansøgte 50 Kr. ikke kunne bevilges af Fonden, men formentlig rettest refunderes af Vaag Sogn.

B. Andragender om Bidrag til Broer.

- a. Fra Forstanderskabet for Vestmanna Sogns Kommune var indkommet Andragende om Bidrag til en over Gjögvará opført Stenbro. Efter vedlagte Regninger var medgaaet til Materialier 165 Kr. 62 Øre, (heri medregnet 45 Kr. for et endnu ikke anbragt Jærnrækværk), Formandsløn 90 Kr. 50 Øre, andet lønnet Arbejde 16 Kr., i alt 272 Kr. 12 Øre foruden 60 Dages Pligtarbejde à 12 Timer. — Det vedtoges at bevilge 200 Kr., hvoraf de 40 Kr. først skulde udbetales, naar der forelaa Attest for, at Broen paa begge Sider var forsynet med Jærngelænder.
- b. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Østerø var indkommet Andragende om Bidrag til en Bro over Breiða ved Fuglefjord. Ifølge en vedlagt Regning var der i alt medgaaet 64 Kr. 54 Øre, hvoraf til Materialier 51 Kr. 87 Øre. — Det vedtoges at bevilge 40 Kr.
- c. Fra Hans Vang og P. S. Nolsø af Kalbak var indkommet et fornyet Andragende om Bevilling til lægje over Tiggjará med den Forandring, at der over Aaløbet spændes en Staaltrøse med en paa samme gaaende Tridse, hvortil befestes en Baadsmandsstol. Arbejdet var udført og havde medført en Udgift af 45 Kr. — Beløbet bevilgedes.
- d. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Suderø forelaa Andragender om Bidrag til en Bro over Hovsá i Porkere Sogn, en Bro over Elven i Vigerbirge, en Bro over Stórá i Sumba.

Udgifterne ved disse Broer havde beløbet sig til: for den første 164 Kr. 67 Øre (hvoraf Materialier

94 Kr. 47 Øre), den anden 40 Kr. 49 Øre (Materialier 28 Kr. 49 Øre) og den sidstnævnte 39 Kr. 64 Øre (Materialier 28 Kr. 39 Øre). — Det vedtoges til den førstnævnte Bro at bevilge 75 Kr., til de 2 sidstnævnte et samlet Beløb paa 45 Kr.

- e. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Østerø var indkommet Andragende om Bidrag til Broer over

Fjarðará i Fundingsbotn og Laksá ved Andefjord.

Begge Broer vare opførte. Til førstnævnte var medgaaet 49 Kr. 20 Øre (Materialier 39 Kr. 70 Øre) og til sidstnævnte 70 Kr. 72 Øre (Materialier 58 Kr. 22 Øre). — Det vedtoges at bevilge Tilskud paa henholdsvis 35 og 50 Kr.

- f. Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune havde andraget om Tilskud i Anledning af en større Reparation af Broen over Sands Elv, hvortil var medgaaet Materialier for 71 Kr. 50 Øre foruden 8 Dages Pligtarbejde à 12 Timer. — Det vedtoges at bevilge 45 Kr.

- g. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrøm var indkommet Andragende om Tilskud i Anledning af en foretagen Reparation af Broen over Elven i Haldersvig, hvortil var medgaaet til Materialier 30 Kr. 54 Øre. — Det vedtoges at svare, at Andragendet ikke kan bevilges.

- h. Forstanderskabet for Sjøv Sogns Kommune havde andraget om Bidrag til en Stenbro over Gjögvará ved Sælleire. Overslaget lød paa 144 Kr. 18 Øre. — Det vedtoges at svare, at et i Forhold til de afholdte Udgifter passende Tilskud vil kunne ventes, naar Arbejdet er blevet udført og specificeret Regning over Omkostningerne foreligger.

- i. Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrøm havde andraget om Tilskud til en Træbro eller til en Hovedreparation af den gamle Bro over Toftaá i Thorsvig. Overslaget lød paa 106 Kr., hvoraf 76 Kr. til Materialier. — Det vedtoges at svare, at en passende Andel af det til Materialier medgaaende Beløb vil kunne

ventes refunderet, naar Arbejdet er udført og specificeret Regning over Udgifterne foreligger.

- j. Fra Sognekommisionerne for Midvaag og Sørrvaag Sogne var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Bidrag til en ny Træbro over Sjøtlå. Overslaget lød paa 200 Kr. (Materialier 190 Kr.). Det vedtoges at svare som ovenfor under i.

C. Erstatning for Mandskade.

- a. Joen Pauli Gaard af Famien havde andraget om en Erstatning af 20 Kr. i Anledning af, at han under Grindedrabet i Vaag den 22de Novbr. 1897 fik et Saar i højre Fods Saal, hvorved han i længere Tid hindredes i alt Arbejde, som fordrede Brugen af Foden, og omtrent en Maaned ikke kunde komme paa Fiskeri. Rigtigheden af denne Angivelse var attesteret af Sysselmanden og en Mand, der havde passet Saaret. — Andragendet bevilgedes.
- b. Napoleon Skaalum af Kvalbø havde andraget om Erstatning i Anledning af, at han den 22de Novbr. 1897, idet han skyndte sig at komme af Sted til en opdaget Grindeflok, faldt saaledes, at han med en skarp Kniv kom til at overskære en Del af Senerne i Mellemfoden, saa at han i 12 Uger maatte holde Sengen og siden endnu i 4 Uger ikke kunde komme til Arbejde udenfor Huset, ligesom han endnu den 28de Juli havde vanskeligt ved at gaa en længere Vej eller bære Byrder. Andragendet var bilagt med en Attest fra Johan A. Hansen, som under Distriktslægens Sygdom passede Andragerens Saar, samt fra 2 ansete og paalidelige Mænd i Kvalbø. — Det vedtoges at bevilge Andrageren 60 Kr. som Erstatning for Lægems-skade i Anledning af Grindefangst.
- c. Ole Mørkøre af Ejde havde andraget om Erstatning i Anledning af, at han under Grindedrabet i Fundingsbotn fik et Ribben knækket i sin venstre Side, hvorved han i en Tid af 18 Dage blev ude af Stand til at arbejde. Andragendet var bilagt med Attest fra 2 paalidelige Mænd paa Ejde. — Det vedtoges at bevilge 22 Kr. 50 Øre.

- d. Ole Olsen af Funding havde andraget om Erstatning for det Arbejdstab, han havde lidt derved, at han i Grindedrabet i Fundingsbotn den 3dje Juni fik et Knivstik i Høften, som først lægtes efter 16 Dage, af hvilke han de 6 maatte holde Sengen. — Der vedtoges: Der bevilges Ole Olsen af Funding 10 Kr. som Erstatning for Lægems-skade ved Grindefangst. Beløbet udbetales, naar der foreligger Attest for Rigtigheden af det i Andragendet anførte.

- e. Daniel Garshodn af Eldevig havde andraget om Skadeserstatning i Anledning af, at han i Grindedrabet i Fundingsbotn den 3dje Juni fik sin højre Haands Langfinger beskadiget, saa at han en Uges Tid efter blev nødt til at søge Lægehjælp i Klaksvig, og endnu ikke den 24de Juli var bleven helt helbredet. — Der vedtoges: Der bevilges Daniel Garshodn af Eldevig 50 Kr. som Erstatning for Lægems-skade ved Grindefangst. Beløbet udbetales, naar der foreligger Attest for Rigtigheden af det i Andragendet anførte.

- f. Hans Jacob Poulsen af Strøender havde andraget om Erstatning i Anledning af, at han under Grindedrabet i Fundingsbotn den 3dje Juni ved et Stød paa Kæbebenet fik 3 Tænder løse, hvoraf de 2 senere maatte tages bort. Han led i nogen Tid svære Smerter og kunde indtil den 20de Juni, ifølge en Attest fra 2 paalidelige Mænd, ikke udføre almindeligt Bonde- og Fiskerarbejde. Andragendet var bilagt med Lægeattest. — Det vedtoges at bevilge 20 Kr.

4. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges til Bestridelse af Skydsudgifterne for Aaret 1898—99 at paaligne et samlet Beløb af 3194 Kr. 50 Øre, der i Henhold til Lov af 17de Marts 1865 og Lov af 14de Januar 1881 fordeles saaledes mellem Kommunerne:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folke- tallet.	Særlige Skyds- udgifter.		Fælles Skyds- udgifter.		Samlet Beløb.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegælds Kommune .	1528	170	81	290	32	461	13
2	De forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld	1132	69	61	215	8	284	69
3	Næs og Gøte Sogns Kommune	883	54	30	167	77	222	7
4	Ejdes Sogns Kommune	501	30	81	95	19	126	1
5	Sjov — — — — —	492	30	26	93	48	123	74
6	De forenede Sognes Kommune i Nord- strøm Præstegæld	1257	79	44	238	83	318	27
7	Vestmanhavn Sogns Kommune	346	21	86	65	74	87	60
8	De forenede Sognes Kommune i Syd- strøm Præstegæld	493	31	16	93	67	124	83
9	Thorshavns Kommune	1303	82	35	247	57	329	92
10	Nolsø Sogns Kommune	209	13	21	39	71	52	92
11	Vaagø Præstegælds Kommune	1306	36	40	248	14	284	54
12	Sandø — — — — —	993	49	95	188	67	238	62
13	Kvalbø Sogns Kommune	518	13	1	98	42	111	42
14	Frodebo — — — — —	650	16	34	123	50	139	84
15	De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld	1313	33	74	255	17	288	91
	Tilsammen	12954	733	24	2461	26	3194	50

5. Vedkommende Kirkokasserne.

a. Fra Kirkeinspektionen var indkommen en Henvendelse til Tinget angaaende Bevilling af de fornødne Midler til Ombygning af Kirken i Hattervig paa Fuglø, der alt i en Aarrække har været kasseret af Synet. Ombygningen var efter et indsendt Overslag beregnet til at skulle koste 5836 Kr. 70 Øre. Efter at Sagen havde været behandlet i Kirkokasseudvalget, vedtoges:

1. Der bevilges af Norderøernes Præstegælds Kirkekasse 5836 Kr. til Opførelse af en ny Kirke i Hattervig paa Fuglø, overensstemmende med det vedlagte Overslag.
2. I Anledning af den nævnte Kirkes Opførelse paalignes der Fuglø Sogn for Regnskabsaaret 1898—99 8 Dages Pligtarbejde, hvilket Pligtarbejde overlades til Afbenyttelse af den Mand, der kommer til at overtage Kirkens Opførelse i Entrepris, for saa vidt han maatte finde Anvendelse derfor.

b. Fra Kirkeværge J. Dahl af Vaag paa Suderø var indkommet Andragende om en Udvidelse af Vaag Kirke, der er for lille til, at Menigheden kan faa Plads. Beløbet foresloges bevilget af Vaag Kirkes særlige Kasse. — Efter For-

slag af Petersen vedtoges af Vaag Kirkes særlige Kasse at bevilge indtil 100 Kr. til Anskaffelse af løse Stole til Anbringelse i Kirken.

c. Fra Lagtingsmand O. H. Dahl indkom et Andragende om, at der af Østerø Kirkekasse maatte bevilges et Beløb paa 250 Kr. til Anskaffelse af en ny Kirkeklokke til Funding Kirke, hvorhos det henstilledes, at, hvis Indbyggerne af Tjørnevig anskaffede den gamle Klokke fra Funding Kirke, skulde Østerø Kirkekasse erholde fra Nordstrøm Kirkekasse — eventuelt fra Tjørnevigs Beboere — et Beløb af indtil 50 Kr. — Efter at Sagen havde været behandlet i Kirkokasseudvalget, der foreslog at bevilge 150 Kr. og stille den gamle Klokke til Sognebeboernes Raadighed, vedtoges følgende af Dahl stillede Ændringsforslag:

I. Der bevilges af Østerø Kirkekasse et Beløb af 250 Kr. til Anskaffelse af en ny Kirkeklokke til Funding Kirke, hvilket Beløb stilles til vedkommende Kirkeværgers Disposition i det nævnte Øjemed.

II. Den gamle Kirkeklokke i Funding kan af Kirkeinspektionen overdrages Beboerne af Tjørnevig eller eventuelt bortsælges til andre, saa-

ledes at Provenuet indgaar i Østerø Kirkekasse.

ved Navneopraab, ifølge Begæring af Dahl, Müller, Sørensen og Effersø. — Ja stemte: J. Poulsen, Effersø, Niclasen, M. Poulsen, J. H. Poulsen, Müller, Sørensen, Olsen og Dahl; nej stemte: Provsten; — Isaksen, Finsen, O. Jacobsen, Danielsen, Bærentsen, Petersen, Hentze, Schrøter og Formanden stemte ikke, medens Chr. Jacobsen var fraværende.

- d. Fra Færø Amt og Provsti indkom et til samme stilet Andragende fra Forstanderskabet for Næs og Gøte Sognes Kommune om en Udvidelse af Kirkegaarden i Gøte Sogn, og anholdtes der i Andragendet om, at Kirkegaarden maatte blive udvidet imod Nord, hvorhos der medfulgte en Erklæring fra tvende Synsmænd gaaende ud paa det samme. — Efter Forslag af Kirkekasseudvalget vedtoges:

1. Der paalignes Gøte Sogn i Regnskabsaaret 1898—99 2 Dages Pligtarbejde paa hver arbejdspligtig Mand i Anledning af en Udvidelse af Sognets Kirkegaard.

2. Der udredes af Østerø Præstegælds Kirkekasse det fornødne Beløb til Lønning af en Formand til at lede ovennævnte Arbejde, hvorved det bliver at iagttage, at Formandsløn ikke udbetales paa de Dage, hvor ikke mindst 6 af Pligtmandskabet møde og deltage i Arbejdet.

- e. Fra Kirkekassereren var indkommen en Skrivelse, hvori han paa Foranledning af Værgen for den ny Kirke i Skopen udbeder sig Lagtingets Bestemmelse om, hvad der skal betales i Præstehold i Skopen. — Efter Forslag af Kirkekasseudvalget vedtoges: Der ordlægges af Sandø Præstegælds Kirkekasse 8 Kr. aarlig som Præstehold i Skopen.

- f. Fra Handelsbestyrer Jens Olsen af Thorshavn var indkommet Andragende om at erholde overdraget til Ejendom et Stykke af Kirkegaarden paa »Svine-ryg« ved Thorshavn til Begravelsesplads for hans Familie alene. Kirkekasseudvalget anbefalede at bevilge Andragendet og henstillede, at det fremtidig blev overladt til Amt og Provsti, naar Andragender herom fremkom, at afhænde passende Stykker af Thorshavns Kirkegaard til Begravelsesplads paa kortere eller længere Tid — indtil 100 Aar — efter Andragers Ønske, imod et passende Veder-

lag til Sydstrøms Præstegælds Kirkekasse. Det her omhandlede Stykke var 16 Al. langt og 8 Al. bredt og vurderet til mindst 61 Kr. — mindst 50 Øre pr. □ Alen. Udvalget mente dernæst, at hvis Andrageren ønskede at erhverve Stykket for et kortere Aaremaal, kunde Prisen passende sættes til 50 Øre pr. □ Alen eller maaske lidt derover, men hvis Erhvervelsen maatte ønskes for et længere Aaremaal — 50 Aar eller derover —, maatte Prisen antagelig stige i Forhold hertil, og at den samme Regel maatte følges ved fremtidige Afstaaelser i samme Øjemed, saaledes at den til enhver Tid gangbare Pris paa den Kirkegaard omliggende Jord lægges til Grund for Beregningen af Prisen paa det afstaaede Stykke, med en passende Forhøjelse ved Afstaaelser paa større Aaremaal. — Det vedtoges at bevilge Andragendet og anmode Færø Amt og Provsti om at ordne Enkelthederne ved dette Salg — og overhovedet ved lignende fremtidige Salg, naar Andragende desangaaende maatte fremkomme — efter de i Betænkningen antydede Regler.

6. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

- a. Fra Jacob Petersen af Saksen var indkommet en Besværing over, at han var sat i Skat i Saksen Sogn for Aaret 1897—98, da han forment sig at være hjemmehørende i Vestmanhavn Sogn. — Det vedtoges at svare: Da det af de fremkomne Oplysninger fremgaar, at De ikke, som af Dem anført, er sat i Skat mod fuldt Bidrag til Vestmanhavn Sogn, men kun er beskattet for Deres Jordogods der, har Tinget ikke fundet Føje til at fritage Dem for den Dem til Saksen Sogn for Aaret 1897—98 paaliggede Skat efter Fornu og Læjlighed.

- b. Fra Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune var indkommet Andragende om Tilladelse til, at Kommunen erhverver Kullagene i de til Suderø Præstekald hørende Kjøldstrækninger i Kvalbø til Ejendom, for saa vidt de kunne faas for et Beløb af 3500 Kr., der med Renter 4 pCt. og Afdrag 1 eller 2 pCt. p. A. ville være at udrede i henholdsvis 28 eller 41 Aar. — Approbation herpaa meddeltes.

c. Fra Forstanderskabet for Frodehø Sogns Kommune var indkommet Andragende om Approbation paa, at Kommunen overtager visse Forpligtelser til at vedligeholde nogle af Marineministeriet i Trangisvaagsfjorden udlagte Sømærker. — Approbationen meddeltes.

d. Fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om Approbation paa, at der for Viderejde Sogn optages et Laan paa 350 Kr. i Anledning af Opsørelsen af en Skolestue i Norddeble. — Approbationen meddeltes.

e. 1. Anledning af en fra Forstanderskabet for Sjøv Sogns Kommune indkommen Forespørgsel og et fra Kongsbonde Weihe af Sælleire indkommet Andragende om, at det maa paalægges Forstanderskabet at foranledige, at der blev anlagt en Vej ned ad den saakaldte »Kragurigg«, vedtoges at svare:

1. Det kan ikke paalægges et Forstanderskab at paase, at Folk ikke gaa udenfor Gader og Bygdeveje.
2. Et fratraadt Forstanderskab kan formentlig ikke disponere over resterende Pligtarbejde, men maa det i Funktion værende Forstanderskab have Dispositionsret over samme.
3. Forstanderskabet er pligtigt til at paase, at Sognets Veje ere i farbar Stand, og for saa vidt Forstanderskabet ikke føler sig foranlediget til at respektere den af det tidligere Forstanderskab tagne Beslutning om at anlægge en Vej ned ad den saakaldte »Krageryg« paa Sælleire, maa det søge det herfor betalte Beløb, 42 Kr., tilbagebetalt.
4. For saa vidt de ned over den saakaldte »Krageryg« førende Stier ikke have Hævd for sig, maa Besidderen af den paagældende Jord være berettiget til at lukke for dem, da Forstanderskabet ikke synes at anerkende deres Nødvendighed.

f. Fra en Del Beboere af Thorshavns udenbys Sogn fremkom henimod Samlingens Slutning Andragende om, at dette Sogn i kommunal Henseende maatte blive henlagt dels til Thorshavns Kommune, dels til Kalbak Sogn i de forenede Sognes Kommune i Sydstrøm. — Sagen udsattes til næste Aar.

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget vare indkomne efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Lagtingsrevisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1897.
2. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September s. A.
3. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for s. A.
4. Regnskab for Færø Amts Skolefond for Aaret 1897.
5. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for s. A.
6. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for s. A.
7. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
8. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
9. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
10. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for s. A.
11. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
12. Regnskab for Sydstrøm Præstegælds Kirkekasse for s. A.
13. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige Kasse for s. A.
14. Regnskab for Nordstrøm Præstegælds Kirkekasse for s. A.
15. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
16. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
17. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
18. Regnskab for Vaag Kirkes særlige Kasse for s. A.
- 19—25. Regnskaber for de til Norderøernes Præstegælds Kommune hørende Sogne for Aaret til 30te Septbr. 1897.
- 26—31. Regnskaber for de forenede Sogne i Østerø Præstegæld for s. A.
32. Regnskab for Rjedes Sogns Kommune for s. A.
33. Regnskab for Vestmanhavns Sogns Kommune for s. A.
- 34—36. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrøm Præstegæld for s. A.
37. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
- 38—42. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.

43—46. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.

47—50. Regnskaber for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld for s. A.

51. Regnskab for Frodebo Sogns Kommune for s. A.

52. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.

53. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger for s. A.

54. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almue-skolevæsenet paa Lærerne for s. A.

55. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte for Aaret 1897, gennemset af Foreningens Revisorer.

Samtlige disse Regnskaber decideredes.

Regnskaberne for de forenede Sogne i Nordstrømø, som endnu ikke vare fremkomne, anmodedes Amtmanden om at decidere paa Tingets Vegne.

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

a. Til Medlemmer til Valgforstanderskaberne for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:

for Norderøernes Præstegæld:
Handelsfuldmægtig N. Lützen af Klaksvig og Lærer S. M. Joensen, begge af Vaag;

for Østerø Præstegæld:
Handelsmand Poul Klein af Gjøv og Lærer J. Poulsen af Strønder;

for Nordstrømø Præstegæld:
Handelsmændene A. S. Reinert af Vestmankhavn og J. P. Olsen af Kvalvig;

for Sydstrømø Præstegæld:
Landbrugskonsulent R. C. Effersø af Thorshavn og Kongsbonde J. Patursen af Kirkebo;

for Vaagø Præstegæld:
Handelsmand D. Nielsen af Sørvag og Sysselmand Nielsen af Sandevaag;

for Sandø Præstegæld:
Lærer A. C. Joensen og Handelsmand Mourits Mohr, begge af Sand;

for Suderø Præstegæld:
Købmand J. Dahl af Vaag og Lærer O. N. Skaulum af Kvalbø.

b. Til Retsvidner for de næste 3 Aar valgtes:

for Norderøernes Syssel:

som faste Retsvidner:

Kaldsmændene Poul Jacobsen af Upsalum og Andreas Hansen af Vaag, som Suppleanter:

Odelsmand Johannes Eliassen af Mygledal og Handelsmand J. Christensen af Norddeble;

for Østerø Syssel:

som faste Retsvidner:

Kaldsmændene C. J. Weihe af Solmundefjord og H. P. Poulsen af Skaale, Kongsbønderne Cl. Joensen af Andefjord og J. J. Weihe af Sælletrø,

som Suppleanter:

Købmændene Poul Klein af Gjøv, S. Andreasen af Strønder, D. P. Olsen af Funding og J. Høgenesen af Andefjord;

for Strømø Syssel:

som faste Retsvidner:

Maler D. Isaksen og Kaldsmand H. A. Hansen, begge af Thorshavn,

som Suppleanter:

Drejer V. M. Debes og Kaldsmand Harald Hansen, begge af Thorshavn; for Vaagø Syssel:

som faste Retsvidner:

Kongsbonde H. C. Joensen og Købmand Rasmus Nielsen, begge af Midvaag,

som Suppleanter:

Husmand J. D. S. Olsen og Skolelærer J. E. Joensen, begge af Sørvag; for Sandø Syssel:

som faste Retsvidner:

Handelsmand Rasmus Petersen og Kaldsmand J. Rasmussen, begge af Sand,

som Suppleanter:

Kongsbønderne T. Petersen af Skaalevig og J. M. Hentze af Sand; for Suderø Syssel:

som faste Retsvidner:

Odeisejerne Joen Johannesen Nolsø af Tveraa og D. J. Abrahamsen af Trangisvaag, Kaldsmand Jacob Midjord af Kvalbø samt Købmand J. Dahl af Vaag,

som Suppleanter:

Købmand P. H. Dahl af Vaag, Odelsmændene Poul Joensen af Sumbø og Lars Müller af Porkere samt Snedker G. Sigurdsson af Tveraa.

c. Til at afgive Indberetning vedkommende Kapitelstaksten for de næste 3 Aar, indtil 1ste Maj 1901, valgtes:

for Norderøernes Præstegæld:
Købmand J. P. Olsen af Mørkenøre,
for Østerø Præstegæld:
Kongsbonde Cl. Høgnesen af Andefjord,
for Nordstrøm Præstegæld:
Købmand A. S. Reinert af Vestmanhavn,
for Sydstrøm Præstegæld:
Handelsbestyrer J. Olsen af Thorshavn,
for Vaagø Præstegæld:
Købmand R. Niclasen af Midvaag,
for Sandø Præstegæld:
Handelsbestyrer R. Petersen af Sand,

for Suderø Præstegæld:
Købmand P. Halvdansen af Ørdevig.
d. Til Medlemmer af Oversundhedskommissionen valgtes for de næste 3 Aar: Exam. jur. Müller, Købmændene J. Lützen og V. Mohr, alle af Thorshavn.
e. Til Medlem af Færø Amts Skoledirektion valgtes Landbrugskonsulent R. C. Efferse af Thorshavn.
f. Til Medlem af Kommissionen for Thorshavns Realskole valgtes Kongsbonde J. Jacobsen af Thorshavn.

XIX. Andre Vedtagelser.

1. Andragende om Understøttelse til at besøge en norsk Landbrugsskole.

I Anledning af et fra G. Patursson af Kirkebø indkommet Andragende om Understøttelse til at frekventere en teknisk agronomisk Skole i Norge vedtoges at svare:

1. Tinget finder for Tiden ikke tilstrækkelig Anledning til af de til Tingets Raadighed staaende Kasser at bevilge det forønskede Beløb.
2. Derimod skal man, for saa vidt De vil henvende Dem til Justitsministeriet om den attraaede Understøttelse, medgive Dem følgende anbefaling:

Fra Hr. Gazet Patursson, som i Foraaret 1896 afsluttede et toaarigt Kursus ved Lærestalten i Kirkebø, og som, efter i et Aars Tid at have været Medhjælper ved det derværende Forsøgsbrug, er rejst til Norge for at sætte sig ind i det praktiske Jordbrug paa Vestlandet, indkom til Tinget et Andragende om en Understøttelse paa 800 Kr. for derved at sættes i Stand

til at frekventere en teknisk agronomisk Skole i Norge.

Da der næppe i den nærmeste Fremtid vil blive Lejlighed for unge Færingere til her paa Øerne at indhente Begyndelsesgrunde i Landbrugsteori, vilde Tinget anse det for ønskeligt, om Andrageren kunde opnaa at fuldstændiggøre sin Uddannelse saaledes, at han, naar Tiden til Genoptagelse af saadan teoretisk Undervisning er moden, vil kunne være i Stand til at yde sin Medvirkning til Udviklingen af det færøske Landbrug.

Andrageren er ubemidlet.

Tinget skal derfor paa det bedste anbefale ham til en Understøttelse til sit formaals Fremme.

2. Andragende om Stipendium for en Haandværker.

I Anledning af et Andragende fra Skomagermester Egholm af Thorshavn om et Stipendium paa 500 Kr. for ved en Rejse

til Danmark at vinde yderligere Uddannelse i sit Fag vedtoges at svare:

Tinget maa paaskønne Andragendet som værende en Bestræbelse for at forbedre en af vore Næringsveje og holde den paa Højde med Udviklingen i Omverdenen; men man maa beklage ikke at have de fornødne Midler til Raadighed. Andrageron henvises desaaarsag til at indgaa til Indenrigsministeriet med en af Kvalifikationsattest fra de lokale Autoriteter ledsaget Ansøgning.

3. Andragende om Forandring i Skydsloven.

I Anledning af et fra nogle skydspligtige Personer i Tveraa, Trangisvaag og Ørdevig indkommet Andragende om Forandring i Skydsloven vedtoges:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om gennem Sysselmændene at indhente Oplysninger om det skydspligtige Mandskabs Antal i hver enkelt Bygd i Forhold til Bygdens Mandspersoner i Alderen 15—50 Aar, om den i hver enkelt Bygd forefaldende Præsteskydses Omfang for de sidst forløbne 5 Regnskabsaar (det benyttede Mandskab, Turones Antal og Vejtlængden) og om Sysselmændenes Skydsudgifter i de sidst forløbne 5 Regnskabsaar med særlig Opstilling af Udgifterne ved Sysselmændenes 3 aarlige Omrejser samt angaaende de ved disse Rejser tilbagelagte Vejlangder.

4. Andragende om Understøttelser til at besøge norske Skoler.

I Anledning af et fra J. Patursson fremkommet Andragende om, at en passende Sum maa blive stillet til Raadighed for Amtmanden og 2 af Tinget valgte Mænd for at uddeles til Færingers Uddannelse paa forskellige Skoler i Norge, vedtoges at svare:

Den tilstillede Meddelelse tages til Efterretning, men Tinget finder ikke Anledning til for Tiden at nedsætte et staaende Udvalg i det af Dem foreslaaede Øjemed.

5. Andragende om Forandring i Sportelreglementet.

Fra P. Jacobsen m. fl. af Thorshavn indkom et Andragende om Forhøjelse af den Synsmænd ifølge Sportelreglement af 30te Marts 1836 § 62, 1ste Stykke, jfr. Lov af 28de Decbr. 1857, tilkommende Betaling. — Det vedtoges at udsætte Sagen og anmode Amtmanden om at indhente Erklæringer fra Landfogden og Sorenskriveren saavel om dette Punkt som om, hvilke andre Ændringer der mulig kunde være Grund til at foretage i Reglementet.

6. Spørgsmaal om Forandring i Skoleloven.

Fra Skoledirektionen indkom en Skrivelse betræffende Forandringer i Lov af 1ste Marts 1854, for saa vidt angaar Realskolen. — Sagen udsættes til næste Aar.

7. Andragender om Bidrag af det Hansenske Legats Renter.

- a. Ifølge indkommet Andragende fra Kongsbonde Hans Vang af Kalbak vedtoges at udbetale ham et Beløb paa 100 Kr., naar der forelaa Attest for, at han i sin Fæstehauge havde opført et ordentligt og velbygget Faarehus med Vægge af Sten og tækket med Næver eller Bølgeblik, mindst 14 Alen langt og 6 Alen bredt.
- b. Efter indkommet Andragende fra Lagtingsmand J. H. Schrøter vedtoges:
 1. Der bevilges Hans Emil Schrøter af Kvalbø 80 Kr. af det Hansenske Legats Renter til Anskaffelse af forskellige Landbrugsredskaber, saasom Plov, Knivharve o. s. v.
 2. Anskaffelsen af Redskaberne sker efter nærmere Konferenc med Amtmanden.
- c. Ifølge indkommet Andragende fra Kongsbonde B. Vang af Kalbak vedtoges at bevilge ham et Beløb af indtil 30 Kr. som Godtgørelse for Fragten for et Parti Drænrør, som han agter at nedlægge i sin Bø.
- d. Fra Christian Hansen af Thorshavn var indkommet Andragende om Understøttelse til Anskaffelse af en Ko af dansk Race. — Det vedtoges at svare:

Andragendet kan som utilstrækkelig motiveret for Tiden ikke bevilges.

8. Vedtagelse angaaende Decision af Regnskaber.

Herom vedtoges et Forslag enslydende med det, der var vedtaget i de foregaaende Aar. (Se Beretningen for 1895, Side 77.)

9. Vedtagelse angaaende en trykt Lagtingsberetning.

Det vedtoges, at der hermed skulde forholdes som i de foregaaende Aar.

10. Valg af Revisorer for Færø Amts Sparekasse.

Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse genvalgtes Lærer H. C. Petersen og Fuldmægtig Th. J. Petersen, begge af Thorshavn.

Lagtinget sluttede den 10de September, efter at have været samlet i 44 Dage, i hvilken Tid der var afholdt 38 Møder.

Tillæg I.

A. Love og Anordninger udkomne imellem Lagtingssamlingerne 1897—98.

1. Lov for Færøerne om Storkjovens Fredning af 18de December 1897.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1897—98:

Indtægt.

Kr. Ø.

A. Beholdning den 1ste April 1897, indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1828 55
B. Det Hansenske Legats Renter ere tilfaldne Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1886 til 31te Marts 1891	» »
C. Renter af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1ste April 1897 til 31te Marts 1898	54 90
Summa Indtægt	1883 45

	Udgift.	Kr. Ø.
A. Bevilget i Regnskabsaaret 1897--98:		
1. Til Kongsbonde Niels Petersen, Mule, for Opførelse af to Søjlehuse i Mulehaugen	11	>
2. Til Opsidder Chr. J. David- sen, Sand, til Anskaffelse af Landbrugsredskaber . .	80	>
B. Beholdning den 31te Marts 1898, indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3 pCt. Rente	1759	45
Summa Udgift	1883	45
2. Kapitelstakst for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1898 til Olaidag 1899:		
	Kr. Ø.	
Uld, uvasket	pr. Pd.	33
Lammeskind, nordenfjords . .	pr. Stk.	50
Do. søndenfjords	—	33

Hoser, i Alens	pr. Par	63
Do. $\frac{3}{4}$ do.	—	71
Do. Puls-	—	94
Trøjer, $1\frac{1}{2}$ Pds	pr. Stk.	26
Do. 2 —	—	67
Do. $2\frac{1}{2}$ —	—	08
Talg	pr. Pd.	28
Smør	—	81
Raafisk, stor	—	3
Do. mindre	—	3
Klipfisk, stor	—	12
Do. mindre	—	9
Do. Langer	—	12
Tørfisk, stor	—	17
Do. mindre	—	10
Do. Langer	—	14
Fjer	—	17
Tran	pr. Pot	14

Færø Amt og Provsti, den 29de Juli 1898.

C. Bærøntsen. J. C. Evensen.

Tillæg II.

Beretning

om

den overordentlige Lagtingssamling 1898.

Paa Foranledning af en Skrivelse fra Lagtingsmændene Effersø, Isaksen, Müller, Bærøntsen og Finsen havde Amtmanden sammenkaldt Lagtingets Medlemmer til en overordentlig Samling for at drøfte, hvad der kan og bør gøres i Anledning af fremmede Fiskeres Overgreb.

Lørdagen den 3dje December aabnedes Lagtinget. Efter at Isaksen og J. Poulsen vare valgte til Sekretærer, fremlagdes en Skrivelse fra Færøernes Skipperforening, hvormed fulgte til Anbefaling og Fremsendelse et Bønskrift til Ministeriet om, at et Fiskeri-Inspektions- skib maa komme herop snarest muligt

og navnlig inden Vaarfiskerierne begynde.

Efter Forslag af Dahl vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde (samme Dags Eftermiddag Kl. 5): Müller, Effersø, Finsen, Provsten og Bærentsen.

Søndagen den 4de December Eftermiddag Kl. 6 fremlagdes følgende Udvalgsbetænkning:

Foranlediget af et derom indgivet Andragende fra 5 Lagtingsmænd har Amtmanden under den 1ste d. M. indkaldt Lagtinget til en overordentlig Samling for at tage under Overvejelse, hvilke Skridt der maatte blive at foretage i Anledning af de Overgreb, som de fremmede Fiskedampere i stigende Grad gøre sig skyldige i paa Søterritoriet her omkring Øerne.

Til det saaledes under Gaars Dato sammentraadte Lagting er der fra Færøernes Skipperforening indsendt et Andragende fra en Del Beboere her paa Øerne til Justitsministeren med indstændig Anmodning til denne om, at han vil virke hen til, at der allerede nu, forinden Vaarfiskeriet tager sin Begyndelse, kan blive sendt en Regeringsdamper herop til Beskyttelse mod de fremmedes Overgreb, hvorhos det henstilles til Regeringen at virke hen til, at Søterritoriets Grænse maa udvides til 10 Kvartmil, og anmodes Tinget om at fremsende det nævnte Andragende til sin Bestemmelse.

Undertegnede Udvalg, der af Lagtinget er nedsat i Anledning af det saaledes indkomne Andragende og overhovedet for at gøre Indsilling til Tinget om, hvad der fra dets Side passende kunde blive at foretage i den ovenomhandlede Henseende, skal tillade sig at fremkomme med følgende Udtalelse:

Udvalget kan ikke andet end tiltræde det indkomne Andragende og tiltræde Tinget at medgive det sin anbefaling. Det er nemlig paatrængende nødvendigt, at der handles, og at der handles snart, hvis ikke vore Fiskegrunde skulle blive ødelagte for Aaringer, om ikke for bestandig. De fremmede Trawldampers Antal er nemlig tiltagende i en foruroligende Grad, og deres Overgreb gaa stedse videre og videre. Ikke blot Havet indenfor Søterritoriet, men ogsaa vore Fjorde og Sunde afsøge de nu med deres Bundslæbevaad, navnlig ved Nattetid, og skulle disse Forhold yderligere

forværres, hvad der er al Udsigt til, maa man befrygte, at den fiskeridrivende Befolkning, og det er den langt overvejende Del af Øernes Beboere, vil blive berøvet sine Eksistensmidler — maaske for lange Tider.

Den Tid nærmer sig nemlig, da Fisken i store Stimer plejer at søge ind under Land for at lege, noget, der i Regelen finder Sted i Slutningen af Januar og i Februar Maaned, og det er derfor at befrygte, at de fremmede Trawlfiskere, der ere godt kendte med alle disse Forhold, ville benytte sig heraf til at afsøge de Grunde, hvor Fisken søger ind for at yngle. Men derved ville de med deres Bundslæbevaad indfange den ynglende Fisk og saaledes ødelægge Fiskeriet for vore Fiskere, men de ville ogsaa ødelægge selve Yngelen og forstyrre Ynglepladserne saaledes, at det er at befrygte, at saavel Fiskebestanden vil aftage i væsentlig Grad som, at Fisken fremtidig ikke vil søge ind til de nævnte Grunde for at yngle og saaledes vil forlade vore Kyster.

Det er derfor paatrængende nødvendigt, at der handles snart, hvis ikke vore Fiskerier skulle faa et Knæk, som de maaske aldrig ville forvinde.

Vi føle os forvissede om, at Regeringen vil gøre, hvad der staar i dens Magt, for at hjælpe os mod de fremmedes Overgreb, og at den Henvendelse, der af indeværende Aars Lagting i dets ordinære Samling blev rettet til Regeringen om, at et af Statens Skibe maatte blive stationeret her oppe som fast Inspektionsskib for at føre Tilsyn med de fremmedes Fiskeri, vil blive taget til Følge og den fornødne Bevilling, overensstemmende dermed, vil blive søgt hos Bevillingsmyndigheden. Og vi føle os forvissede om, at saafremt det skulde vise sig, at Staten ikke for Tiden raader over noget til en saadan Inspektionstjeneste egnet Fartøj, Regeringen da vil foranledige Bygningen af et nyt, passende Skib, der antagelig bliver af Størrelse og Udseende som Trawldamperne. Men en saadan Nybygning vil tage Tid, og, som foran anført, det gælder om, at Hjælpen kommer saa hurtigt som muligt.

Man maatte derfor, hvis det skulde vise sig, at Staten for Tiden ikke kan afse et passende Skib, meget ønske, at Regeringen foreløbig, indtil en eventuel Nybygning kan være fuldført, vilde leje og udruste et passende, hurtigsejlende Dampskib til at overtage Inspektionstjenesten i vore Farvande, for at den kunde iværksættes snarest muligt.

Da Regeringen formentlig ikke vil kunne foretage noget Skridt i den anførte Retning, forinden den ordinære Finanslov er vedtagen, og et Fartøj til at føre den fornødne Kontrol med de fremmedes Fiskeri her under Øerne saaledes næppe, selv i gunstigste Tilfælde, vil kunne ventes hertil før i Slutningen af Maj eller Juni Maaned, skal man tilraade, at Lagtinget under de forhaandenværende paatrængende Omstændigheder foreløbig, indtil et saadant Skib indtræffer, selv tager Sagen i sin Haand og af de under Tinget sorterende Kasser bevilger det fornødne Beløb til at leje et passende, hurtigsejlende Dampskib til at have Inspektion med de fremmede Fiskere.

Denne Inspektion har man tænkt sig iværksat paa lignende Maade som den, der hidtil lejlighedsvis er bleven udøvet af den stedlige Postdamper »Smirila«, saaledes at Landfogden eller hans fuldmægtig skiftevis med en af Sysselmændene, ledsaget af en passende Styrke af det herværende Politikorps, fulgte med Inspektionsdamperen som den egentlig kontrollerende Myndighed, der tillige havde at gribe ind i de enkelte Tilfælde.

En saadan Damper vilde formentlig kunne gøre den tilsigtede Nytte, naar den uafbrudt var i Virksomhed og navnlig om Nætterne løb ind i vore Fjorde og Sunde. Øernes Omkreds er jo ikke større end, at en hurtigsejlende Damper antagelig vil kunne omsejle dem i 24 Timer, og de fremmede Fiskere vilde saaledes ikke kunne føle sig sikre for Overrumpling under deres ulovlige Færd, og vilde saaledes formentlig efterhaanden blive skræmmede bort fra Søterritoriet.

Som bekendt, vedtog Lagtinget i indeværende Aars ordentlige Samling et Lovforslag, der gik ud paa en klækkelig Forhøjelse af de Bøder, der idømmes Skibe, der overbevises om at have fisket med Trawl paa Søterritoriet, og tillige indeholdt forskellige Bestemmelser, sigtende til at lette Kontrollen med, at saadant Fiskeri ikke fandt Sted. Forhaabentlig vil dette Forslag blive ophæjet til Lov i en nær Fremtid, og det vilde være meget ønskeligt, om det saa kunde komme til at vise sine Virkninger snarest muligt. Men dette vil ikke kunne ske, medmindre en virksom Kontrol med de fremmede Fiskerskibe samtidig træder i Virksomhed; og ogsaa af den Grund maa Udvalget tilraade, at Lagtinget foreløbig tager Sagen i sin Haand paa den ovenanførte Maade.

Hvad angaar de Udgifter, der ville

være forbundne med ovennævnte Forslags Gennemførelse, da maa Udvalget være af den Formening, at en Kontrol som den foreslaaede maa kunne iværksættes for c. 2500 Kr. om Maaneden. Man har derhos tænkt sig, at Kontrollen foreløbig skulde udstrækkes til et Tidsrum af indtil 5 Maaneder, forudsat, at en Regeringsdamper ikke forinden overtog den. Den samlede Udgift vilde saaledes blive c. 12,500 Kr. En Del af dette Beløb vilde formentlig, efter de nugældende Lovbestemmelser, kunne indvindes igen, til Bedste for Amtsfattiggassen, i de Bøder, der idømmes de for ulovligt Fiskeri anholdte Dampere, ligesom ogsaa en Del vilde kunne indvindes ved de idømte Omkostninger.

Efter den forventede ny Lov ville Bøderne nemlig, saafremt Loven vedtages efter Lagtingets Forslag, udelukkende tilfalde Amtsfattiggassen.

Man maa derfor være af den Formening, at de Kasser, der naturligst burde komme i Betragtning til at bære den ovenomhandlede Udgift, rettest maa være i første Linie Amtsrepartitionsfonden, der jo maa betragtes som den egentlige Landskasse, og derefter Amtsfattiggassen, der billigvis maatte deltage i Udgifterne, siden en Del af de forventede Indtægter vilde tilfalde den i Egenskab af Bøder. Amtsrepartitionsfondens Beholdning, foruden udestaaende Restancer, udgør for Tiden c. 8000 Kr., og Udvalget har derfor tænkt sig, at dette Beløb passende kunde sættes som Maksimum for, hvad der vilde blive at paaligne denne Kasse, medens Resten vilde blive at udrede af Amtsfattiggassen.

Som en Følge heraf skal Udvalget indstille til Lagtinget til Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Justitsministeriet med en fornyet, indtrængende Indstilling om, at der snarest muligt maatte blive sendt en Inspektionsdamper herop til Øerne for at føre Tilsyn med de fremmedes Fiskeri, og medgiver det vedlagte Andragende, der er underskrevet af en Del af Øernes Beboere og indsendt af Færøernes Skipperforening, sin bedste anbefaling.
2. Tinget stiller til Amtmandens Disposition for et Tidsrum af indtil 5 Maaneder fra den Dag, Overenskomst derom maatte være sluttet, et Beløb paa indtil 12,500 Kr. til derfor at tilvejebringe en passende Damper til som Inspektionskib at føre Kontrol med de herværende fremmede Fiskerskibe og anmoder derhos Amtmanden om at gøre Skridt til, at en saadan

Kontrol kan træde i Virksomhed snarest muligt. Skulde Staten selv overtage denne Kontrol forinden Udløbet af de omhandlede 5 Maanedes, vil den stedlige Kontrol bortfalde. Det saaledes til Amtmandens Raarlighed stillede Beløb udredes med indtil 8000 Kr. af Amtsrepartitionsfonden og med Resten af Amtsfattiggassen, saaledes at to Tredjedele stedse udredes af den førstnævnte og en Tredjedel af den sidstnævnte Kasse, hvorhos Bevillingen betinges af, at den anvendes indenfor de første 5 Maanedes af næste Aar.

3. Tinget anmoder Amtmanden om godhedsfuldt at foretage en Rejse, eventuelt til Danmark, med det først afgaaende Postskib for at ordne det fornødne med Hensyn til Tilvejbringelsen af et Inspektionsskib som det ovenomhandlede.

I det i ovenomhandlede Sag nedsatte Udvalg, Thorshavn den 4de December 1898.

J. C. Evensen, R. C. Effersø.
Ordfører.
E. Müller. Finsen.
E. D. Bærentsen.

samt følgende Ændringsforslag fra Dahl:

Da det vist, uagtet Hr. Amtmandens bedste Vilje, vil blive ham uoverkommeligt at særdes om Færøerne med det Skib, der agtes lejet, da alle hans vidtgaaende øvrige Forretninger ville træde hindrende i Vejen, saa foreslaas til Vedtagelse:

1. Lagtinget vælger en dygtig Mand, der af Myndighederne konstitueres som Politimand om Bord; — samt af ovennævnte Grund henstilles ligeledes til Vedtagelse;
2. Lagtinget vælger et staaende Udvalg paa 2 Medlemmer til i Samraad med Amtmanden at forestaa det til Sagens Realisation videre fornødne.

Derefter foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling sattes under Afstemning og vedtoges med 14 St. mod 0.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremkom følgende Forslag:

- a. Underændringsforslag fra Dahl til sammes Ændringsforslag:
I Stedet for Begyndelsen sættes:
1. Lagtinget anmoder Amtmanden om at vælge en dygtig Mand o. s. v.

b. Ændringsforslag fra Isaksen:

Som 4de Indstillingspunkt:

Lagtinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at der om Bord i det af Lagtinget eventuelt lejede Skib ansættes en Søofficer, udrustet med fornøden Myndighed til at anholde de Skibe, der drive ulovligt Fiskeri.

c. Forslag til Beslutning fra Müller:

1. Lagtinget udtaler sin Tak og Paa-skønnelse til Bestyrelsen for Færøernes Skipperforening for dens Virksomhed m. m. ved at ansøge Justitsministeriet om Beskyttelse for de færøske Fiskerier.
2. Et Beløb af 180 Kr., som af Bestyrelsen for Færøernes Skipperforening er udlagt i Anledning af denne Sag, anvises til Udbetaling af Færøernes Amtsrepartitionsfond.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 5te December, tog Dahl sit Ændrings- og Underændringsforslag tilbage.

Udvalgets Forslag sattes under Afstemning ved Navneopraab:

Punkt 1 vedtoges enstemmig med 15 St. Fraværende vare: O. Jacobsen, Danielsen, Petersen, Hentze og Olsen.

Punkt 2 vedtoges ligeledes enstemmig med 15 St.

Punkt 3 vedtoges enstemmig med 14 St. — Formanden stemte ikke.

Derpaa sattes Isaksens Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 St. — J. H. Poulsen og Formanden stemte ikke.

Endelig sattes Müllers Forslag til Beslutning under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.

Samme Dags Eftermiddag Kl. 8 oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Lagtinget har i indeværende overordentlige Samling enstemmig med 15 St. vedtaget at indgaa til det høje Ministerium med fornyet indstændig Indstilling om, at der snarest muligt maatte blive sendt et Stationsskib herop til Øerne for at føre Tilsyn med de fremmedes Fiskeri, hvorhos det ligeledes enstemmig har vedtaget at indsende til det høje Ministerium et fra Færøernes Skipperforening indleveret og af en stor Del af Øernes Beboere underskrevet Andragende i samme Retning.

Som det vil være det høje Ministerium bekendt, fremkom en lignende Henvendelse fra Tinget i indeværende Aars ordinære

Samling, men Tilstandene have siden den Tid forværret sig betydelig. De fremmede Fiskeres Overgreb ere tiltagne i en foruroligende Grad, ligesom Antallet af Damptrawlere her under Øerne er betydeligt forøget. Alle Vegne fra lyder der Klager over, at de Fiskegrunde i Nærheden af Øerne, hvor man ellers altid paa denne Aarstid plove at fange Fisk, ere øde, og man tilskrifer de fremmede Damptrawlere Skylden herfor.

Dertil kommer, at den Tid er nær for Haanden, da Vinterfiskeriet, naar Fisken søger ind til Kysten for at yngle, tager sin Begyndelse. Det er under disse Omstændigheder at befrygte, at de fremmede Fiskerskibe med deres Bundslæbevaad ville ikke alene fange den ynglende Fisk, men ogsaa ville ødelægge Yngelen og forstyrre Ynglegrundene saaledes, at Fisken fremtidig søger hen til andre Ynglepladser og forlader vore Kyster.

Og umiddelbart efter Vinterfiskeriet kommer Vaarfiskeriet, der er Aarets Hovedfiskeri og ubetinget tilvejebringer de største Værdier.

Tinget har derfor i Overbevisning om, at skal der handles, maa der handles snart, tilladt sig at rette denne fornyede Henvendelse til det høje Ministerium. Men da samme formentlig ikke vil kunne foretage noget Skridt i den omhandlede Retning, før den ordinære Finanslov er vedtaget, har Tinget derhos som en foreløbig Foranstaltning, indtil Staten kan træde hjælpende til, vedtaget at stille et Beløb paa indtil 12,500 Kr. af de under Tinget sorterende Kasser til Amtmandens Disposition, for at en passende Damper, der kunde være skikket til en foreløbig Inspektion i vore Farvande, kunde blive tilvejebragt, hvorhos man har rettet en Opfordring til Amtmanden om at foretage en Rejse, eventuelt

til Danmark, for at søge en saadan Damper tilvejebragt ved Leje eller paa anden Maade og for øvrigt ordne alle dermed i Forbindelse staaende Forhold.

Det er formentlig Øernes Velfærd, Sagen drejer sig om, og Tinget har derfor ment ikke at burde undslaa sig for at bringe et saadant Offer, der i Virkeligheden ikke vil sige mindre end, at man har lagt Beslag paa hele den disponible Kassebeholdning, man har at raade over. Men man har ment, at intet Offer var for stort ved en Lejlighed som den anførte. Thi Fiskerierne ere for den langt overvejende Del af Befolkningen den vigtigste Erhvervskilde, og bliver denne Kilde stoppet, vil ogsaa største Delen af Færøernes Befolkning staa mere eller mindre erhvervsløs.

Idet man derfor i fuld Tillid til det høje Ministeriums gunstige Bistand har tilladt sig at rette den omhandlede fornyede Henvendelse til samme, skal man for øvrigt som yderligere Begrundelse henvise til vedlagte Betænkning fra det i Sagen nedsatte Udvalg og til det ovenfor anførte medfølgende Andragende.

Lagtingssalen i Thorshavn, den 5te
December 1898.

C. Barentsen.

J. C. Evensen,
Ordfører.

Til
Justitsministeriet.

Joen Poulsen.

Efter Forslag af Schrøter vedtoges at bevilge 50 Kr. af økonomisk Fond til Anskaffelse af Staal-tilvalvaaben til Uddeling paa Sandø.